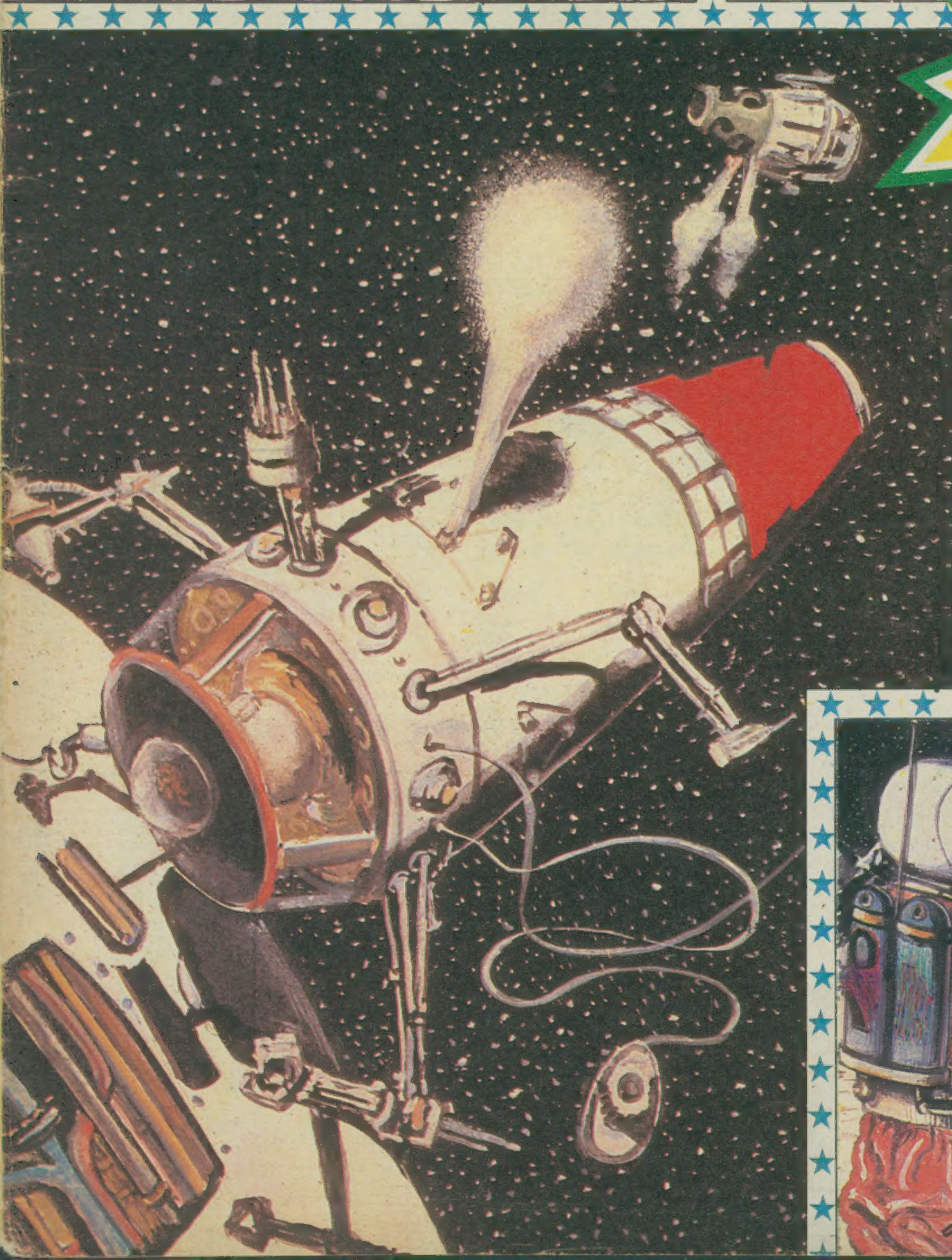
ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК
БРОЈ 1368
6 динара
17.3.1978. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА XXXIX







СВЕМИРСКА ПОШТА
СТР. 16–17







Ripley

Веровали или не!



МАРИЈА КИРИ

(1867 – 1934)

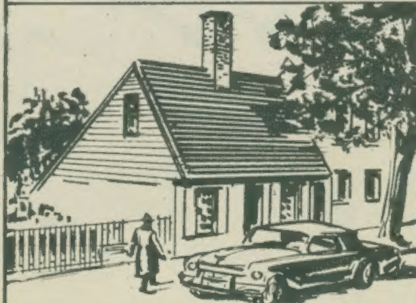
КОЈА ЈЕ ЗАЈЕДНО СА СВОЈИМ МУЖЕМ ПЈЕРОМ ОТКРИЛА РАДИОАКТИВНЕ ЕЛЕМЕНТЕ ПОЛОНИЈУМ И РАДИЈУМ, ДВА ПУТА ЈЕ ДОБИЛА НОБЕЛОВУ НАГРАДУ (1903 и 1911) АЛИ ЈОЈ ЈЕ БИО УСКРАЋЕН ПРИЈЕМ У ФРАНЦУСКУ АКАДЕМИЈУ НАУКА.





МЕТАЛНИ НОВЧАНИК

МЕТАЛНО ПРСТЕЊЕ, КОЈЕ ЈЕ У БРОНЗАНОМ ДОБУ СЛУЖИЛО КАО НЕКА ВРСТА СРЕДСТВА ЗА ПЛАЋАЊЕ, НОСИЛО СЕ НА МЕТАЛНОЈ НАРУКВИЦИ.

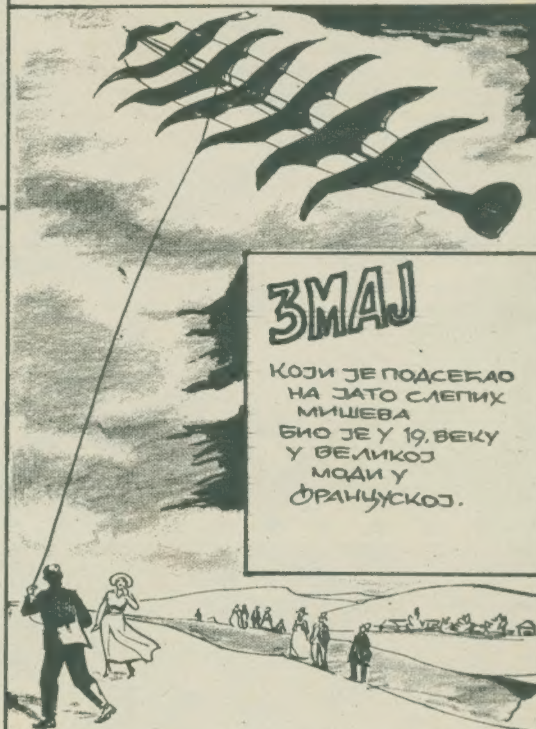


СТАРА „ХОЛАНДСКА" КУЋА

У ЊУ КАСЛУ, САГРАЂЕНА У 17. ВЕКУ, НАЈСТАРИЈА ЈЕ ЗГРАДА У АМЕРИЧКОЈ САВЕЗНОЈ ДРЖАВИ ДЕЛАВЕР.

ЗБОГ ЛОРДА НИТСДЕЈЛА

ШКОТСКОГ ПЛЕМИЋА, ВЕЋ 262 ГОДИНЕ ИСПРЕД ЛОНДОНСКОГ ТАУЕРА СТОЈИ СТРАЖАР – ГОДИНЕ 1716, КАДА ЈЕ ВЕЋ ТРЕБАЛО ДА ГА ИЗВЕДУ НА ГУБИЛИШТЕ, НИТСДЕЈЛ ЈЕ ИШЕТАО ИЗ ТАУЕРА ПРЕОДЕВЕН У ЖЕНУ.



ЗМАЈ

КОЈИ ЈЕ ПОДСЕЋАО НА ЈАТО СЛЕПИХ МИШЕВА БИО ЈЕ У 19. ВЕКУ У ВЕЛИКОЈ МОДИ У ФРАНЦУСКОЈ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

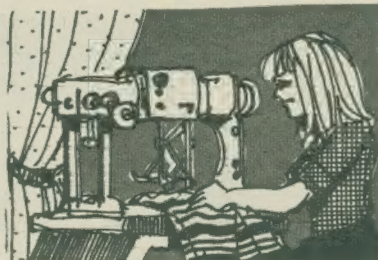


● пурпурна обалска краба у односу на своју тежину има снагу четрдесеторице људи.

● недавно је у Великој Британији конструисана машина која аутоматски пере и испира хируршке инструменте и инструменте за анестезију и то за мање од осам минута. Ова машина, која се данас сматра најбржом ове врсте на свету, има седам програма и облик ормарчића. Што је најважније, њоме може да рукује и нестручно особље.



● недавно се у Енглеској појавила машина за плетење без игала која има само два покретна дела. И поред своје једноставности на њој се могу израђивати разне ствари, од рибарских мрежа до предмета за одевање, тепиха итд. Машина ради на истом принципу као и ручна, само је неколико стотина пута бржа. Висока је око један метар и исто толико широка.



● плави китови у најранијој младости добијају у тежини и до пет килограма на час.

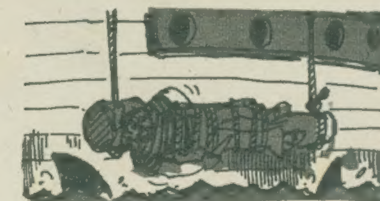


● малајско црвено смоквино дрво (Ficus variegata) шест пута годишње доноси плодове који расту на самом стаблу.

● на Ланзароту, једном од Канарских острва вулканског порекла у Атлантском океану, гаји се жито, лук, парадајз и грожђе иако су услови за то веома неповољни јер готово никад не пада киша. Међутим, домороци сваких пет година посипају по пољима вулкански пепео који сакупљају из око пет стотина вулкана који се налазе на овом острву. Овај пепео упија и дуго задржава влагу у земљи.



● у 17. веку побуњенике на бродовима кажњавали су „казном морског пса". Кривца, наоружаног само ножем и палицом, привезали би за греду и спустили до саме површине мора.



Читава двадесет и четири часа морао се бранити од напада морских паса. Само су ретки успевали да се одбране.



● у неким племенима у Нигеру, у Африци, пушење на лулу дозвољено је само женама.

● женке водених бува двоструко су веће од мужјака а и бројно су надмоћније: на једног мужјака долази милион женки.

WALT DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ОПЕТ НЕШТО ЧАЧКАШ НА РОБОТУ СМЕШКУ?

АХА!

КАД БИ ГА ЈОШ МАЛО УСАВРШИО МОГ'О БИ ДА ГА ПРИЈАВИШ ЗА НЕКО ХУМОРИСТИЧКО ПОЗОРИШТЕ!

ШАЛИ СЕ ТИ САМО, ШАЛИ... АЛ' ЈОШ ЋЕ СВЕТ ЊЕМУ ДА ПЉЕСКА!

МОГУ Л' МАЛО ДА СЕ ИГРАМ С ЊИМ ДОК СИ ТИ НА РУЧКУ?

САМО ИЗВОЛИ!

У РЕДУ, СМЕШКО... ИСПРИЧАЈ МИ НЕКИ ВИЦ... АЛ' ДА ЗАИСТА БУДЕ СМЕШАН!

ИСПРИЧАЈ ВИЦ! ПА ЈОШ СМЕШАН! ТО ЈЕ СВЕ ШТО ВИ, ЉУДИ, УМЕТЕ ДА КАЖЕТЕ! А ДА Л' ЈЕ ИКАД ИКО ПОМИСЛИО НА МОЈА ОСЕЋАЊА?

МОЖДА БИХ **И ЈА** ВОЛЕО ДА СЕ НЕКАД НАСМЕЈЕМ... ЈЕСИ Л' ИКАД О ТОМЕ РАЗМИШЉАО?

У РЕДУ! ДОБРО, ДЕ... ИСПРИЧАЋУ ТИ НЕШТО **СМЕШНО!**

ЈА ...ОВАЈ... ЧЕКАЈ ДА РАЗМИСЛИМ...

ХА! ХА! **ТО** ЈЕ БАШ СМЕШНО!

6-19



СКРИВАНИ ДЕО

Зашто су неки новински киосци по градовима СР Немачке прошлог лета почели да личе на добро познате изложбе о фиреру из доба његовог успона?

Два маскирана младића упала су једне августовске вечери прошле године у кабину за пројекције једног западноберлинског биоскопа и извршила необичну диверзију. Просули су киселину на већ припремљене калемове филма и тако онемогућили приказивање! Манијаци? Мафија? Разрачунавање између режисера, глумаца, власника биоскопа...?

Ништа од свега тога.

Одговор на питање чему, на крају 20. века, овакав атак на једно културно добро може се назрети већ из наслова уништеног филма: „Хитлер, једна каријера“ Јоакима Феста. Међутим, уз податке о личности режисера који је напредних схватања и са нацизмом везе нема — осим што је противник те идеологије — ствари постају замршене. Нарочито када се зна да је премијера Фестовог филма пала у време наглог поновног интересовања међу Немцима са Рајне за фирерову личност и најсрамотнији део њихове историје.

Да ли су се то пробудила масовно-хистерична осећања из времена Трећег Рајха? Прети ли Европи — и свету — опасност која је једном већ, пошто је произвела непоправљиве губитке, осуђена? Укратко, да ли су фашисти опет дигли главу?

Доста је догађаја згуснутих у крај топлог, лањског лета и почетак јесени који су оживели ова питања, односно бојазни. Пођимо од филма.

ПЛАКАЛИ НАД ХИТЛЕРОМ

Звучи чудно, али је истинито (и разумљиво): „Хитлер, једна каријера“ први је филм о времену када су немачки нацисти освајали свет и прва „домаћа“ фирерова биографија снимљена на целулоидну траку! Појавио се тридесет и две године по завршетку рата. Генерације младих Немаца, рођених и школованих у те три деценије, појма немају о трагичним билансима тог рата, појма немају о Хитлеру, геноцидима, логорима смрти, о „Лили Марлен“ и осталим знамењима нацистичке идеологије.

Показале су то анкете спроведене у време приказивања Фестовог филма: готово половина упитаних колико знају о Адолфу Хитлеру, заокружила је одговор „мало или ништа“. Од оних осталих, што су знали више, само је 8 одсто одговорило да фирера сматрају позитивним ликом. Пошто им је школа брижљиво тај део историје обавијала маглом, остаје да су знања о фиреру и његовом времену могли стећи у иностранству, али надасве од очева и дедова антинациста, али и — самих бивших нациста.

Сада постаје јасније зашто је двоипочасовни филм о Хитлеру привукао углавном младу публику и зашто га је „прождирало“ по стотину хиљада гледалаца седмично. Желели су да виде шта се то догађало у њиховој земљи између двадесетих и педесетих година. Али...

Јоаким Фест је направио документарну монтажу. Утолико веродостојније! Само, његов избор изненадио је многе, нарочито сведоке Хитлеровог „освајања животног простора“. Тако је, на пример, недељни лист „Шпигл“ овако прокоментарисао Фестов филм:

„Те слике зраче таквом сугестивном снагом да се треба забринути над учинком на неприпремљене гледаоце“.

А примећено је да су многи гледаоци, излазећи из дворане, нескривено ронили сузе. Од ужаса или ганутости? У филму је, као објективна околност, приказано да је Хитлер „у погодном историјском сплету дошао на кормило немачке државе да спасе тај народ угрожен економском кризом и исцрпљен од претходног рата“. Преко најгорих епизода нацистичке праксе, геноцида и логора смрти, прелази се овлаш, као преко неминовности. Уосталом, довољан је коментар Герхарда Фреја:

— Мислим да је учињен важан корак напред к утврђивању праве истине о Хитлеру и нацизму.

Герхард Фреј је — водећи нацистички издавач у СР Немачкој!

УНАКАЖЕНИ ГРОБОВИ

Сместимо сада филм „Хитлер, једна каријера“ у време његове премијере. Плакати који га најављују, са ликом фирера у једној од његових обавезних поза, не представљају сензацију у немачким градовима. Осванули су у време када су поједини новински киосци почели да подсећају на неку од честих изложби о Хитлеру из доба његовог успона: бројни часописи посвећивали су му насловну корицу и написе на више страна. Плоче и касете са репродукцијама оригиналних Хитлерових говора — оних најважнијих, успаљујућих — могле су да се купе свуда и по броју продатих примерака тукле све хитове. Исто је важило и за војне маршеве који су у доба успона Трећег Рајха пратили напредовање немачких трупа. Кукасти крстови и друга нацистичка знамења постали су такође тражена роба...

Да ли је реч о наглој жељи да се попуне празнине у знању немачке омладине из брижљиво скриване националне историје? Да ли само о томе?

Чињенице говоре да ова сумњива еуфорија има и друге узроке. Доказ је отворено писмо бившег канцелара СР Немачке Вилија Бранта садашњем, Шмиту, које је објавила и тамошња штампа и у којем стоји:

„Неонацистичке групе отворено излажу нацистичке симболе, сеју мржњу и гласно позивају на рушење слободног, демократског поретка“.

ФАШИЗАМ И НАЦИЗАМ

Фашизам је идеологија коју је уобличио италијански публицист — доцније диктатор — Бенито Мусолини, у годинама после првог светског рата. Под тим појмом подразумева се и владавина реакционарних и империјалистичких представника крупног капитала, којој је главно обележје шовинизам, расизам и уништење свих демократских слобода.

Мусолини је желео да постигне национални „препород“ Италијана настојећи да обнови сјај старе Римске Империје. Зато је фашизам узео знамења староримске власти fasces, сноп брезовог или брестовог пруња, повезаног кожом са секиром у средини, поздрав руком испруженом напред као и такозвани »paso romano«, римски корак.

Године 1936. Италија је склопила савез са Хитлеровом Немачком: била је то позната „осовина „Рим-Берлин“. Немачки фашизам обично се назива националсоцијализам (нацизам), по политичкој партији чији је вођа био Адолф Хитлер. Доцније је овим „силама осовине“ приступио и Јапан.

Главно и најтрагичније обележје немачког нацизма било је схватање да је нордијска раса „боља и виша“ од свих осталих, па су нацисти одлучили да неке, по њима „ниже расе“ — истребе. Отуда стравични биланси од шест до седам милиона само Јевреја побијених у логорима смрти. Нацисти су гушили сваку напредну мисао, спаљивали књиге, демолирали редакције радничких листова. Националистичка партија била је, откако је Хитлер ступио на њен врх 1921. године, уређена по принципу сурове хијерархије: њен вођ, фирер, био је неприкосновени носилац власти. По програму партије, која је 1933. године постала владајућа у Немачкој, све државне и управне функције морале су се потчинити њој, другим речима — њеном фиреру. А он се крваво обрачунавао не само са опозицијом, него и са људима из врхова своје партије, који би се усудили да му у нечему противурече.

Фашистички покрети јавили су се и у другим земљама. У Европи се фашизам најдуже задржао у Шпанији, све до смрти генерала Франка 1975. године. И данас у свету има фашистичких режима — на пример у Чилеу и Аргентини.



…ИСТОРИЈЕ

Овом писму претходили су доиста нечувени догађаји. У току 1977. године, само до лета, демолирано је или унакажено погрдама преко 2000 јеврејских гробова по немачким гробљима. Све отвореније почели су да се одржавају нацистички скупови налик на оне из тридесетих година: по пивницама украшеним Хитлеровим фотографијама и заставама са кукастим крстовима, уз нацистичке песме и блех-музику. На њима не учествују само они што би по годинама могли још уздисати за временом своје младости — и то је оно најопасније. Виђају се прави мали одреди униформисаних дечака који уче фашистички поздрав и неодољиво подсећају на „Хитлерјугенд" — Хитлеров подмладак. А догађај који се збио само мало после Бран-



товог писма и одјекнуо у целом свету, био је страшна потврда његових речи.

КОНГРЕСИ »ЦРНЕ ИНТЕРНАЦИОНАЛЕ«

Реч је спектакуларном бекству остарелог ратног злочинца Херберта Каплера из римске затворске болнице где је издржавао казну доживотне робије. Каплер је крив, између осталог, за смрт преко 350 римских родољуба и после рата је осуђен. Побегао је прошлог августа, очигледно уз добро организовану помоћ и настанио се у својој отаџбини где је недавно и умро.

Ово је изазвало буру незадовољства у Италији, али и друге. Поготово када је у италијанском конзулату у Паризу експлодирала бомба а непознати глас јавио телефоном да је то „учинио неонацистички фронт из солидарности према есесовцу". Иста група представила се и као рушилац париског споменика генералу Леклеру, једном од највећих француских команданата у другом светском рату.

Тада су и по новинама почели да се из архива ваде други, забрињавајући подаци: од 3600000 осуђених нациста после капитулације Немачке, већ до 1953. године у затворима више није било — ниједног! Казне су, значи, биле благе. А од 150 доживотних робија изречених у СР Немачкој од 1945. до 1977. године, лето је иза решетака дочекало укупно 24 нацистичка злочинца... Ово су само најдрастичнији подаци.

Ако после свега може да охрабри податак да у целој СР Немачкој нема ни 20 хиљада припадника странки за које се зна да су фашистичке, шта рећи на постојање такозване „Црне интернационале", међународне фашистичке организације у коју је укључено 15 земаља и која је одржала до сада већ два конгреса? Да ли потврдити или опровргнути гласове да фашисти у данашњем свету иза себе имају чврсту потпору у виду крупног капитала? На то указује и ова међународна повезаност.

Ипак, у свету се чини доста да се слика о нацизму, онаквом какав се показао за време Хитлера, Мусолинија, Франка и данашњих следбеника, не улепша. Не треба порицати ни самим Немцима са Рајне очигледан напор да се у мирном раздобљу рехабилитују. У СР Немачкој закон налаже да се кажњава фашистичка пропаганда, а статистички подаци говоре да је последњих година опадао и онако минималан број крајње десно оријентисаних бирача.

Уосталом, не треба заборавити ни да се Вили Брант, када је био канцелар поклонио споменику жртвама фашизма у Аушвицу и да је тај гест поздравило хиљаде његових земљака који желе да се заувек ослободе бремена нацизма...

М. Крстуловић

НЕЗВАНИ ПОСЕТИОЦИ У НАЈРОБИЈУ



Лавови на асфалту

Лавови су у граду! Обавештавамо родитеље да децу не пуштају саму на улице. Такође, сви власници домаћих животиња, који станују на периферији града, упозоравају се да их не изводе из стаја... Недавно, ова вест, објављена у свим дневним новинама, а непрестано емитована преко радио-станица, узбудила је становнике Најробија, главног града Кеније.

Јер, претходне вечери, 17. децембра 1977. године, у предграђима овог града — Карне и Лангата, удаљеним једно од другог око пет километара — пронађена су насред улице два унакажена мртва коња. Према траговима на њиховим труповима било је одмах јасно да су их напали, а потом убили — лавови!

Откуд ове крволочне животиње на асфалту главног града? Загонетка је убрзо решена. Према траговима које су оставили на убијеним животињама, у овом масакру учествовало је пет лавова који су вероватно побегли из Националног парка удаљеног педесетак километара од Најробија.

Лавове треба одмах побијати! — рекли су у полицији. Не, вратићемо их у резерват — одлучили су чланови Друштва за заштиту животиња. Уосталом, нису убили ниједног човека.

Већ сутрадан, специјална екипа, наоружана пушкама које су уместо муниције имале игле са ампулама за анестезију, одмах је заузела бусију поред тела мртвих коња. Јер, лавови имају обичај да се када огладне врате на место где су оставили ловину. Међутим, с првим сумраком ловци-анестетичари су морали да напусте своје скровиште.

Исте ноћи у станицу полиције дошло је неколико возача мотоцикла и камиона који су обавестили власти да су на путу кроз Карне и Лангату угледали неколико лавова. Значи, у њези су се преко ноћи вратили до својих жртава. Тада је одлучено да специјално наоружана екипа ипак даноноћно дежура поред лешина животиња.

Тек после пет дана лавови су били „устрељени" и враћени у Национални парк, јер, на срећу, нису напали ниједног човека.

Б. Ј.

МИНИ-КВИЗ

1. Ко се сматра оснивачем српске комедије?
2. Шта је цигетај?
3. Шта значи ознака престо?
4. Артритис је:
5. За који спорт везујемо име Марка Спица?

ОДГОВОР:

1) Јован Стерија Поповић (1806 — 1856) описом трговаца цинцара и шпекуланата постаје српски Молијер. Његова дела „Лажа и паралажа", „Покондирена тиква", „Зла жена", „Тврдица" или „Кир Јања" освојила су све југословенске позорнице, па се са успехом приказују и данас; 2) Цигетај је монголска реч и означава полумагарца, једну врсту брзе и плашљиве животиње која припада породици коња, а живи у јужном Сибиру; 3) Престо (италијански presto) је музичка ознака за брзо; 4) Артритис је запаљење зглобова; 5) За пливање.



СВЕТСКИ КУП — НАДМЕТАЊЕ И АТРАКЦИЈА

КРИСТАЛ БЕЛОГ ЦИРКУСА

Сваке године читав караван такмичара, судија, сервисера и велики број пратилаца око четири месеца сели се од једног до другог познатог смучарског центра.

Готово сва светска смучарска елита окупља се на Светском првенству и Зимским олимпијским играма, али на тим такмичењима у било којој дисциплини слава припада само тројици: победнику и двојици иза њега. Остали остају без медаља, али не и превише тужни. За који дан наставиће се накратко прекинута борба у Светском купу, а он је већ нешто друго.

И одиста, када не би морала (свог угледа ради), много славна смучарска имена окренула би леђа и Зимској олимпијади и Светском првенству. Тако је и по тренутно најбољем смучару Ингемару Стенмарку: „Тамо је довољно да немамо свој дан, па да кажем медаљама — збогом! Светски куп је друга прича: ако не успем на такмичењу у једном, успеһу у другом, трећем, чевртом месту... Караван путује!..“

У ствари, тај караван је и хлеб и слава најбољих светских смучара. Измислио га је Француз Серж Ланг, а други назвали — „белим циркусом“, мада поред тог назива, мирне душе, може понети још један: фабрика новца! Јер, он доноси зараду не само произвођачима опреме коју такмичари употребљавају, него и хотелијерима, продавцима у смучарским центрима у које стигне, телевизији...

Такмичаре шаље земља којој припадају, њене боје и бране, али их углавном издржава фирма чије смучке „возе“. Заузврат, они приликом снимања за штампу (фото-репортири су стално уз њих) увек држе смучке у руци тако да је назив произвођача утиснут на њима окренут објективу.

Ако неко верује да данас најбољи смучари света Стенмарк, Шранц, Тени, Хајдегер и други возе на смучкама специјално израђеним за њих, грдно се вара. Наша фабрика „Елан“ чије смучке „РЦ импулс“ употребљава Швеђанин Стенмарк, иначе пореклом Лапонац, такве даске продаје у продавницама спортске опреме широм земље за суму од око триста хиљада ста-



Смучарске стазе Гармишпартенкирхена, у СР Немачкој, често су поприште борби за Светски куп. Од 28. јануара до 5. фебруара ове године на њима је одржано светско првенство.



Ингемар Стенмарк



Карл Шранц



Пиеро Грос

рих динара! Јасно је да се оне не препоручују почетницима и смучарима са средњим или солидним знањем, јер „возити" се на њима било би исто као кад би возач „фиће" сео у аутомобил формуле 1! Истина, смучке намењене Стенмарку (добије их бесплатно) пролазе ригорозну контролу у фабрици, међутим, то не мења ствар: за обичног купца, као и за чувеног Швеђанина, „импулс-даска" мора да има најважнију особину истоветну: брзо смиривање вирбација у вожњи.

Пошто добро смучање зависи од правилног избора смучки, онај ко није такмичар нека не стаје на такмичарске даске! Уосталом, многи илустровани часописи у нашој земљи писали су ове зиме о врстама и намени смучки, слично се може наћи и у каталозима продавница и треба се држати тога.

ЋУТЉИВА ДРУЖИНА

Не зна се како је Серж Ланг, угледни француски спортски новинар, дошао на идеју о Светском купу (по неким док се досађивао у хотелу), али се зна да му је пала на памет 1966. године у чилеанском зимском спортском центру Портиљу. Његов предлог да се сачини календар такмичења која би, с краћим прекидима, трајала целе зиме, или око четири месеца, одмах је прихваћен и исте сезоне његова замисао је остварена.

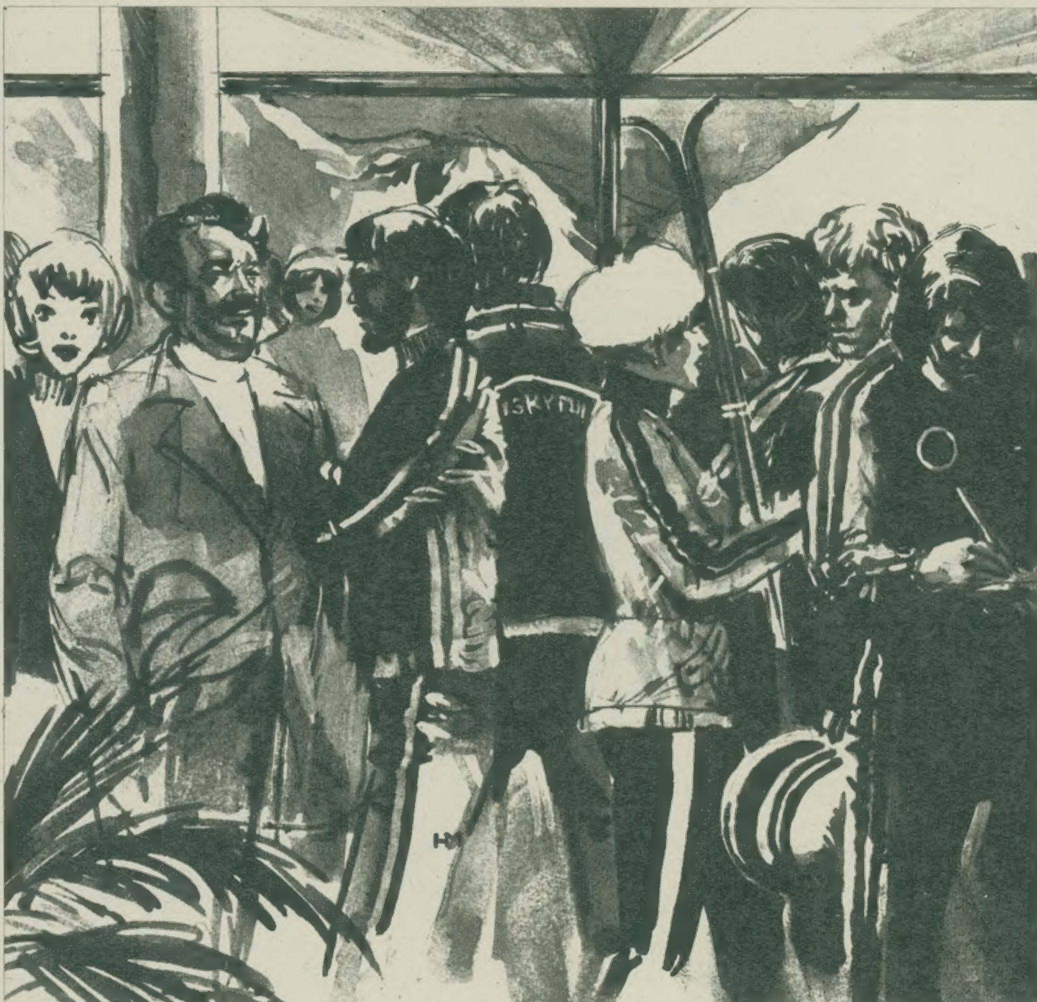
КРИСТАЛ БЕЛОГ ЦИРКУСА

По Лангу, пошто обаве такмичење у једном смучарском центру, такмичари, њихови тренери, сервисер, пратиоци и уопште цео „караван“ селе се у други, одатле у трећи и тако редом. То не значи да се у сваком центру мора одржати такмичење у све три алпске дисциплине. Ове године, на пример, у Кортини д’Ампецо у Италији виђен је само спуст. Победник се добија на крају целокупног четворомесечног такмичења збрајањем свих освојених бодова по систему који утврди Међународна смучарска федерација, а који она, узгред речено, често мења или допуњава.

Конкуренција је јака. Десетопласирани у некој трци понекад заостаје за победником само неколико стотинки секунде, али се толика разлика сматра изузетно великом разликом у класи међу њима! „Бели циркус“ има своја правила и тек кад неко успе да се пробије у врх стиче углед. Такмичари су ћутљиви, међусобно се ретко друже, крију један од другог своје знање. Многи тренирају и то преко целе године. Ко жели да постане „неко“ у смучарском свету мора да пролије много зноја. Лети и у јесен тренинг обухвата вежбе снаге, дуга трчања, партерну и другу гимнастику. Зими безброј спуштања низ снежну падину. Голи таленат и јуначко срце — не пролазе!

НА СМУЧКАМА — УЗБРДО

Десна рука свих врхунских смучара су сервисери, људи који брину о њиховим смучкама, одржавају их, мажу, припремају за трку. Сервисер је стручњак фабрике чије смучке користи такмичар. Он путује, спава и храни се с њим, зна шта га мучи или весели, с којом се девојком забавља, ако се забавља... Стенмарков сервисер Јуриј Вогелник дуто није могао да задобије Швеђаниново пријатељство. Није чак смео ни да му дирне смучке. Данас су нераздвојни. **Стенмарк види смучке тек на старту трке, кад треба да стави ноге на њих! Вогелник је тај који, према смучарској дисциплини, временским приликама и стартном броју, одређује које ће смучке употребити његов пулен.**



Сви такмичари „белог циркуса“ загревају се пред старт смучањем, али на старту, даске на којима су се загревали, замењују „невоженим“ опредељујући се за једне од неколико пари које им је припремио сервисер. Поштујући златно правило да вез главу чува, и он и сервисер много држе до њега. Пошто везови имају и задатак да ослободе ципелу од даске приликом удара, такмичарски везови разликују се од обичних по томе што „избацују“ ногу само код изузетно јаких потреса. Добро упозорење почетницима и осталима да не купују такве везове, јер ће им нога остати „заробљена“ приликом пада, а то најчешће значи — лом костију!

Мажу — трећу и последњу важну ствар од опреме, учесници „белог циркуса“ добијају од произвођача бесплатно. Иста таква продаје се у продавницама. Понекад сервисери измешају неколико врста таквих мажа и топе у лонцу по неком свом рецепту! Трљање воском по дасци, односно мазање у хладном стању нема вредности ни за почетничке!

Стаза за трку мора се упознати. Зато је такмичари дан пре старта неколико пута обиђу у „вожњи“. Сваки ударац телом, руком или ногом о штапове „капија“ за време трке значи губитак секунде или мање времена, а тиме и изгледе за заузимање бољег места у редоследу. Стенмарк упознаје стазу ходајући на смучкама постранце од циља према старту, узбрдо!



Обичај такмичара је да током путовања „каравана“ не читају штампу! Негативне оцене и новинарске патке избацују их из психичке равнотеже. А она је у беспоштедном надметању у Светском купу и те како потребна. Ако не и најпотребнија док „циркус“ крстари.

М. Тодоровић



ТАКМИЧЕЊА ЗА СВЕТСКИ КУП 1977 — 78.

9—11. децембра	Вал д’ Изер (Француска) спуст, велеслалом
13—14. децембра	Мадона ди Кампиљо (Италија) слалом, велеслалом
18. децембра	Вал Гардена (Италија) спуст
22. децембра	Кортина д’ Ампецо (Италија) спуст
5. јануара	Оберштауфен (Аустрија) слалом
8— 9. јануара	Цвизел (СР Немачка) слалом, велеслалом
14—15. јануара	Венген (Швајцарска) спуст, слалом
16. јануара	Аделбоден (Швајцарска) велеслалом
20—22. јануара	Кицбил (Аустрија) два спуста, слалом
6—12. фебруара	Шамони (Француска) спуст, слалом
2— 4. марта	Стретон Маунтаин (САД) слалом, велеслалом
7. марта	Норт Конвеј (САД) велеслалом
12. марта	Лакс (Швајцарска) спуст
16—19. марта	Ароса (Швајцарска) паралелни слалом, велеслалом

КОМЕ ПЕХАР

Светски куп обухвата само дисциплине алпског смучања: спуст, слалом и велеслалом. Прво такмичење одржано је у зиму 1966/67. године. Сезона 1977/78. дванаеста је по реду. До ове сезоне победници су били (у загради је наведено колико пута): Жан Клод Кили (2), Карл Шранц (2), Густаво Тени (4), Пиеро Грос (1) и Ингемар Стенмарк (2).

Победник добија велики кристални пехар. Он постаје носилац тог трофеја ако после свих трка има највећи број бодова по систему одређеном од Међународне смучарске федерације.

Ове сезоне вожене су 22 трке: 7 слалома, 7 велеслалома и 8 спустова. Смучари „белог циркуса“ возе у оквиру једног такмичења неколико пута у свакој дисциплини. Смучарски центри се скоро сваке године измењују. Ипак, неколико најпознатијих редовно је на списку такмичарских места Светског купа у којем учествују, одвојено, и жене.



DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ







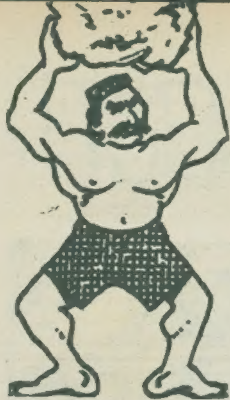












ЧОВЕК НАЈВЕЋИХ ПРЕДСТАВА

ХЕРКУЛ ИЗ ЛИКЕ

ЗА МАРИЈАНА МАТИЈЕВИЋА ГОВОРИЛО СЕ ДА ЈЕ НАЈЈАЧИ ЧОВЕК НА СВЕТУ. КАО ОД ШАЛЕ КИДАО ЈЕ ЛАНЦЕ, САВИЈАО ДЕБЕЛЕ ГВОЗДЕНЕ ШИПКЕ И ПОДИЗАО ТЕРЕТ ОД ПРЕКО 600 КИЛОГРАМА, МАДА МУ ЈЕ ДЕСНА РУКА БИЛА УКОЧЕНА.



Маријан Матијевић, снимљен непосредно после рата

Осмогодишњи дечак у изношеним панталонама и дотрајалим опанцима још једанпут се окренуо и бацио поглед на родни Грачац у Лици, а онда убрзао корак. Није знао куд је пошао. Пред њим је био пут, земљан и излокан. Било му је јасно да не може остати у маленом месту, јер је поред њега још једанаесторо браће и сестара чекало да отац штогод заради. Прилике су биле тешке и нејаки Маријан Матијевић без паре у џепу кренуо је у свет трбухом за крухом.

Спопао га је страх, али му повратка није било. Наставио је даље. Лутајући од немила до недрага, обрео се на неком радилишту. Примили су га да доноси воду радницима. Потом даље: пруге, рудници, каменоломи и свугде физички рад. Тако је стасао у кршног младића високог метар и осамдесет и тешког преко стотину килограма. Године 1898. навршио је двадесету. Тада је радио на копању канала у Берлину.

Живот младог Личанина текао је једнолично, све док му једног дана није пало на памет да оде у познати берлински циркус и види представу чија је главна атракција био извесни атлета Хуго Вебер.

МЕГДАН У АРЕНИ

Вебер је снагом могао да учини чуда. Директора циркуса нарочито је одушевљавао његов позив храбрима из публике да му изађу на мегдан у рвању. Победником се сматрао онај ко обори противника на леђа. Пошто нико није имао храбрости да то учини, Вебер је уз звуке фанфара шепурећи се одлазио.

Али, ове вечери, када је на представу дошао Маријан Матијевић, није прошло тако. Одмах после позива, младић је устао и стао се пробијати према арени.

— Аух! — отело се из многих грла под шатром.

Личанин је полако скинуо радничку блузу, изуо ципеле, подврнуо ногавице, стао у раскорак и прихватио Веберов обухват узвративши му својим. Претходно, Немац се театрално поклонио публици, насмешио противнику и са жаљењем га потапшао руком по рамену. Међутим, када се после десетак минута нашао на плећима, бунио је са земље у Маријана као у привиђење. На лицу места исплатио му је новчану награду обећану уз позив и сутрадан изгубио посао! Директор циркуса — дао му је отказ, а уместо њега запослио Матијевића! Тако се некадашњи сиромашни дечак из Лике и дугогодишњи радник на најтежим физичким пословима отресао једног и започео нови живот, који ће му ускоро донети назив — најјачег човека на свету!

Схвативши да заиста има изузетну снагу, Маријан је одлучио да сам организује представе. Бацио се на увежбавање тачака или „продукција", како су се оне у то време називале, и ускоро отиснуо у свет наступајући на свим континентима, осим Аустралије. Током те своје каријере непрестано је поштовао два правила које је сам устројио: не правити од себе шарлатана и не јагмити се за новац. Томе је остао доследан до смрти.

КАМЕНОЛОМ НА ГРУДИМА

Сигурно је да је у извођењу сваке његове тачке било и вештине, али никада трика. Као од шале савијао је гвоздене шипке, правио од њих спирале и на крају ударом дланом о њих како би се сабиле. Попут домаћице која длановима „лупа" тесто!

Цепање шпила од 52 карте или дебелог телефонског именика сматрао је дечјом игром! Сличан однос имао је и према „гњечењу" металног новца са три прста једне руке. Ексер је закивао у даску — дланом!

Свако из публике могао је да донесе свој или узме његов гвоздени чекић и учествује у разбијању стене од стотину килограма постављене на његовим грудима док је лежао на земљи. Стену су разбијали чак и на његовој глави!

Радо је пристајао да покаже како је јачи од четири коња. Наиме, пошто би лево и десно од њега на извесној удаљености био постављен по пар коња, он их је задржао у месту помоћу ланаца, мада су коње шибом жестоко нагонили да се покрену!

Посебна специјалност су му била „продукција" са бурадима запремине од 50 литара напуњена водом. Док је једно буре помоћу носача држао зубима, другим, такође пуним, ударао је по њему играјући за то време коло! Бурад поређана на даску укупне тежине и преко 600 килограма подизао је у даху!

Кидао је и ланце, савијао и шипке око врата и попут Вебера позивао људе на рвачки двобој. Верује се да је имао око 2.000 борби. Ниједну није изгубио.

Матијевић је редовно наступао под именом „Јунак из Лике" и увек са црвеном личком капицом. Никад се није раздвајао од металног штапа о који се ослањао у ходу. У томе не би било ништа необично да штап није био тежак — 27 килограма!

„Неверним Томама" дозвољавао је да приђу, опипају оно што савија, истеже или подиже, нудећи сваком да се окуша. Најзанимљивије у свему свакако је било то што је у једном нападу од стране Италијана у Ријеци 1907. године остао укочене десне руке, па је од тада све тачке изводио са једном здравом а једном руком у стално савијеном положају!

НИЈЕ ХТЕО БОГАТСТВО

Матијевић је могао да постане врло богат. Он је волео своју земљу и, поред бесплатних представа, које је пре и после рата давао по њој, највећи део зарађеног новца поклањао је у добротворне сврхе. Три пута је посетио председника Тита, два пута од њега добио возило за превоз својих реквизита, а 1949. године личну захвалницу због једног добротворног поклона. И, најзад — Орден заслуга за народ I реда.

Са женом и децом настанио се у Жупањи у некој кућици. Из скромности дуго је одбијао да у кућу уведе струју. Важио је за добричину. Кафане није волео, мада није био шкртица. У животу се никада није потукао, нити боловао. У старости га је напао дијабетес, али је и поред тога наступао тако рећи све до смрти. Најјачи човек на свету Маријан Матијевић умро је децембра 1951. године од — прехладе!

М. Тодоровић





ЛЕПА ЧАРОБНИЦА ЛОРЕЛАЈ

ТУЖНА И УСАМЉЕНА ЛОРЕЛАЈ, КОЈА НИЈЕ ПРИПАДАЛА НИ СВЕТУ ЉУДИ НИ СВЕТУ ВИЛА, МАМИЛА ЈЕ СВОЈОМ ПЕСМОМ РАЈНСКЕ МОРНАРЕ У ПЛИЋАКЕ, ГДЕ СУ СЕ ЊИХОВЕ ЛАЂЕ РАЗБИЈАЛЕ О ПОДВОДНО СТЕЊЕ.

Једне светле јунске ноћи тешко натоварена лађа пловила је Рајном. Кретала се брзо, остављајући за собом пенушаву бразду.

— Не морамо да журимо — рекао је капетан кормилару. **— С ветром као што је овај стићи ћемо до зоре у Кобленц.**

— Капетане, треба ли на нешто да обратим посебну пажњу? — упитао је кормилар који је први пут пловио Рајном.

— Ничег нарочитог сем, можда, св. Гоара, отприлике три миље одавде. Тамо има неколико опасних плићака и зато је најбоље да се држиш реке како би их избегао — рекао му је заповедник лађе.

— Али, како ћу их препознати? — упитао је забринуто кормилар.

— Лако. На том месту река прави оштру кривину, а из воде штрчи висока, стрма стена. Мештани је називају Лорелај.

— Лорелај? — упитао је зачуђено младић за кормилом.

— Заиста чудно име за стену — сложио се капетан. **— Кажу да је то, у ствари, име водене нимфе која седи на врху стене и својом песмом мами морнаре у плићаке, где се њихове лађе разбијају о хриди.**

Лепотица на стени

Кормилар је осетио како га обузима чудна језа, али ништа није рекао.

— Ако немаш више никаквих питања, идем мало да одремам — рекао је капетан и нестао у мрачном потпалубљу.

Кормилар је будно пратио водени ток бацајући с времена на време поглед на пошумљене обале крај којих је лађа промицала. Ту и тамо провиривали су кровови кућа и бели звоници сеоских цркава. Нигде се није видела светлост, јер је била већ касна ноћ, а људи у тим крајевима иду рано у кревет. Пре тога чврсто забрављују своја врата, плашећи се вукодлака и вилењака.

Није прошло дуго а кормилар је приметио да се лађа приближава кривини, па ју је усмерио ка средини, као што му је и рекао капетан.

Одједном, зачуо је удаљени звук налик на ехо. Тргнуо се изненађен, а затим пажљиво ослушнуо: није се варао, сасвим јасно чују се необичан глас у којем се осећала туга.

Ох, какав глас, помислио је задивљено, сигуран да никада до сада није чуо нешто тако лепо.

Само, где ли се налази то створење којем припада глас — питао се у чуду. И, заборавивши на опомене, капетана почео је да гледа лево — десно не би ли одгонетнуо мистерију. На плићаке је сасвим заборавио. Омамљен песмом све више је прилазио стени Лорелај. Чак му се за тренутак учинило да на њеном врху види прелепу девојку са дугим, плавим власима расутим по витком телу. Више није марио за лађу. Једино што је желео било је да се приближи девојци.

А онда је уследио страховит тресак. Лађа се пропела, затресла и нагнула на бок. Изгубивши равнотежу, кормилар је замлатарао рукама, прелетео преко ограде палубе и нестао у узбурканој реци. Већ у следећем тренутку и тешко натоварена лађа потонула је остављајући за собом само вртлог.

Следећег јутра становници оближњег села пронашли су остатке разбијене лађе које је струја избацила на обалу.

— То је опет била Лорелај! — закључили су.

Кћи човека и нимфе

Ко је била Лорелај? Неки су веровали да је она кћерка обичног човека и водене нимфе, која управо због таквих родитеља није припадала ни свету људи ни свету вила. Због тога је била веома усамљена, па је својом песмом мамила младе морнаре, који промичу Рајном, да јој праве друштво. То што их је њена песма водила у смрт, свирепу Лорелај није нимало занимало.

Други су опет сматрали да је Лорелај дух девојке која се због несрећне љубави утопила крај стене. Наиме, Лорелај је била плавокоса лепотица у коју се заљубио млади принц. Своју љубав принц није смео да призна оцу и зато се с девојком састајао ноћу, на врху стене која је вирила из Рајне.

Међутим, краљ је ипак приметио да се нешто необично догађа с његовим сином, па је наредио двојици слугу да га следе и дању и ноћу.

— Сваког ко се састаје с мојим сином, довешћете ми пред ноге! — наредио им је.

Слуге су га слепо слушале. И тако, кад се једне ноћи млади принц у чамцу отисну на реку, они су пошли за њим. Скривени тамом, пратили су га све до подножја високе стене. Ту се принц искрцао и почео да се пење ка врху.

Лорелај, која је стигла пре њега, пружила му је руку да му помогне.

У том су слуге, које су се пењале с друге стране стене, повикале:

— Зграбимо је!

Принц се уплашено тргнуо, оклизнуо и полетео ка површини воде која се благо таласала.

Видећи да ће је слуге ухватити, а очајна због смрти свог љубљеног младића, Лорелај се бацила у Рајну. Више није имала због чега да живи.

Слуге, које су пошле да је зауставе, изгубиле су равнотежу и стрмоглавиле се са стене. Усталасала Рајна прогутала је и њих, каже ова тужна легенда.

О. В.



ВОДЕНИ ДИВОВИ

РЕКА АУС

Мари извире у аустралијским Алпима, испод највишег планинског врха ове земље — 2 230 метара високог Кошћушко. Пре него што се улије у Индијски океан примиће и своје две највеће притоке: реку Марамбиџи, која име дугује језику домородачких племена („велике воде“), и код града Вентворт — своју највећу притоку Дарлинг.

Први Европљани почели су да пристижу на овај континент у 18. веку. Средином 19. века пароброди и железнице отворили су долину највеће аустралијске реке досељеницима. Европљани су са собом донели не само цивилизацију, већ и за домородачко становништво погубне епидемије, тако да је њихов број од 300 хиљада, колико се рачуна да је било пре доласка белаца, данас пао на свега 40 хиљада.

У овом веку створен је Маријско-дарлингски речни систем. Велике бране и резервоари наводњавају огромна подручја у сливу двеју река. Од тог дела земље створен је тако рај за земљораднике и сточаре — фарме воћа, виногради, богати пашњаци, на којима се узгајају у свету чувене мерино овце.

Слив двеју река био је и позорница златне грознице која је 1851. године захватила Аустралију. Иако су најкрупнија налазишта откривена тридесет година касније и то у западном делу земље, у подручје Маријско-дарлингске долине стизало је на хиљаде досељеника из читавог света. За свега десет година зов злата повећао је укупан број становника од 400 хиљада на милион и 200 хиљада.

Од 1927. године седиште аустралијске савезне владе и парламента налази се у Канбери, граду удаљеном од реке Марамбиџи око 25 километара. У престоници данас живи око 100 хиљада становника.

Пред крај свога пута ка океану највећа аустралијска река често пресушује и не успева да се у њега улије. Моћна Мари претвара се тако каткад у низ локви.

М. И.

Први становници аустралијског континента били су Аустралци. Цивилизација белаца озбиљно је угрозила њихов опстанак.

Чувени истраживач централне Аустралије био је и Енглез Чарлс Стерт (1795—1869.). Он је 1828. године открио реку Дарлинг, а две године касније и доњи ток Марија. И прва детаљна карта највеће аустралијске реке и њених притока уцртана је његовом руком.



И Мари је, као и Мисисипи, имала златно доба за пароброде. Први је запарао таласе ове реке око 1850. године.





За своје прве беле досељенике Аустралија има да захвали — енглеском судству и законима. Удаљени континент кога је Шпанац Луис Торес открио још 1606. године у прво време служио је Енглезима као кажњеничка колонија.

Доле: Хјумска брана на Марију припада великом иригационом систему који наводњава преко 2500 квадратних километара земљишта. Саграђена је 1919. године и препородила ово иначе сушно подручје.





Лево: Бендиго, град који лежи у сливу Марија, доживео је, 1850. године као и многа друга насеља у том подручју, праву најезду копача злата.

ТРАЛИДА

МАРИ, НАЈВЕЋА РЕКА НАЈМАЊЕГ КОНТИНЕНТА НА СВЕТУ, ДУГА ЈЕ 1930 КИЛОМЕТАРА. ЊЕН СЛИВ ЈЕ РАЈ ЗА ЗЕМЉОРАДНИКЕ И СТОЧАРЕ, А ПРЕ ЈЕДНОГ ВЕКА БИО ЈЕ И ПОЗОРНИЦА ЗЛАТНЕ ГРОЗНИЦЕ.



По броју оваца (180 милиона) и производњи вуне, Аустралија је прва у свету. Најбољи пашњаци налазе се на висоравнима Новог Јужног Велса кроз које протиче река Дарлинг.



Место на којем ће нићи Канбера, данас главни град Аустралије, одабрано је још 1908. године, али су прве зграде почеле да ничу тек пет година доцније. Недалеко од града тече река Марамбиџи, притока Марија.



Џиновски хидроенергетски пројект, саграђен у аустралијским Алпима, путем низа брана и огромних цеви одводи воде реке Снови у Мари и Марамбиџи. Он ће удвостручити производњу електричне енергије у земљи и знатно повећати површине које се наводњавају.

СА ВРШАЧКОГ АЕРОДРОМА У АВАНТУРУ

СПАСАО САМ ЈЕДРИЛИЦУ И - СЕБЕ!

УЛЕТЕО САМ ПРАВО У ОЛУЈУ. ЧЕТРДЕСЕТ МИНУТА КАСНИЈЕ СХВАТИО САМ КАКВУ САМ ГРЕШКУ НАПРАВИО.

Када смо 30. јуна прошле године око 7 часова ујутру узлетели с аеродрома у Прилепу, време је било лепо како се само пожелети може. Али на отприлике пола пута до Вршца, где смо се упутили да бисмо преузели две једрилице с ремонта, небом су почели да се гомилају бели облачићи. Изгледали су потпуно безопасно.

Међутим, да смо се пилот Владимир Крајчевски и ја преварили, сазнали смо чим смо слетели на вршачки аеродром. Наиме, контролни торањ је јављао да се приближава фронт невремена.

— Шта да радимо? Да останемо овде до сутра или да ипак кренемо данас? — упитао је Владимир.

— Па не знам, видећемо! — одговорио сам и пожурио ка другом нашем авиону који је управо слетео.



Владимир је пошао за мном.

Са двојицом другова из тек пристиглог авиона договорили смо се да се у пола три нађемо код хангара и тек онда одлучимо шта ћемо. У међувремену, свако од нас требало је да обави доста посла: побрине се за уобичајене формалности, гориво, итд.

ОБЛАЦИ КАО ПЛАНИНА

Нешто пре пола три већ смо се сви нашли код хангара с једрилицама. На аеродрому је владала пометња. Сви су некуд журили, довикивали се, обављали последње припреме. Извештаји о времену нису обећавали ништа добро, па ипак смо нас четворица одлучила да узлетимо. Што пре то боље, мислили смо, па смо зато Владимир и ја одмах кренули ка нашем авиону који је требало да буде прва запрега. Извадили смо конопац из њега, привезали једрилицу којом је требало ја да управљам и, пошто смо се сместили за управљаче, затражили дозволу за полетање.

Тек што смо узлетели и направили круг изнад аеродрома, приметих да наши другови стоје крај свог авиона и машу.

— Шта им сад ово значи? — питао сам зачуђено Владимира.

— Не знам — одговорио ми је — али мислим да би било најбоље да слетимо.

Тако смо и учинили.

— Хеј, па узели сте оба конопца! — повикала су обојица углас кад смо им се приближили.

И заиста, једним је била привезана моја једрилица, а други се налазио у Владимировој кабини.

— Морамо да пожуримо — рекао сам и забринуто погледао у небо којим су се већ претећи ваљали велики, сиви облаци. Почињала је олуја.

Из правца Београда приближавали су се огромни кумулонимбуси који необично подсећају на планине. Знао сам да они доносе грмљавину, пљусак, па чак и град. Прати их обично јак ветар.

Кад смо поново узели позицију за полетање до три часа је преостало још двадесетак минута. Међутим, ветар је сада дувао тако јако, право на писту, да смо једва узлетели.

ВРЕМЕ ЛЕТИ

Били смо на само 200—300 метара висине кад су почеле да севају муње. Авион прве запреге мало је скренуо с курса, вероватно да би покушао да се лакше пробије кроз облаке.

Убрзо затим, нашли смо се над Дунавом. Ветар је сада био већ толико јак да читавих 5 минута нисмо могли да прелетимо реку. Готово да смо стајали у месту.

И киша је почела да пада тако да се видљивост спустила на само 500 метара.

С муком сам покушавао да утврдим где се отприлике налазимо, јер у једрилици нисам имао карту. Међутим, то није било нимало лако. Само сам, ту и тамо, између облака успевао да видим житна поља.

Мислим да смо летели већ 40 минута, кад сам на неколико стотина метара испод себе разазнао прве брежуљке. Како је невреме и даље беснело, почео сам да се питам да можда није паметније да се откачим и слетим на неку пољану док још има времена за то. Није био у питању само мој живот, већ и нова једрилица. И ма како то чудно изгледало, у тим тренуцима више сам био забринут за њу него за себе...

Секунди су летели, а ја сам се и даље двоумио шта да радим. Киша је све јаче добовала по крилима једрилице која се тресла и подрхтавала тако да сам имао утисак да ће се сваког тренутка распасти.

А онда сам на врху брда које смо управо прелетали, недалеко од села Радсвање, угледао њиву са пшеницом на коју би можда могло да се слети. Али, ја сам се и даље колебао. Бојао сам се да слетим на њиву која није била нарочито дугачка, али сам се исто тако плашио и да наставим лет.

Прошло је још неколико драгоцених секунди пре него што сам донео одлуку: „Слетећу, па шта буде! Тешила ме је и помисао да ћу тиме помоћи Владимиру. Заједно с пилотом једрилица је тешка око 350 килограма, а то у оваквим условима није било нимало безначајно.

КРИЛА ПРИМАЈУ УДАР

Налазили смо се око 70 метара изнад земље кад сам повукао откачивач. Кука се отворила и уже испало.

Пошто смо већ прелетели њиву на коју је требало да се спустим, једва сам имао времена да направим полузаокрет и узмем правац за слетање.

Затим сам повукао полуту којом се избацују флапсови и смањио брзину. Да се уплашим, нисам имао времена. Уосталом, више ништа нисам могао да учиним ни за себе ни за једрилицу.

Слетео сам право у жито. У тренутку кад је летелица додирнула густо класје, осетио сам нагли трзај и полетео главом напред. И то је било све. Широка крила једрилице која су налетла на жито, примила су на себе главни удар.

И мада је авантура била завршена, ја сам и даље остао седећи. Просто нисам могао да верујем да се све тако добро завршило. Ко зна колико бих још остао тако да се из облака поново није сручио пљусак.

Извукао сам се напоље и почео да демонтирам једрилицу. Нисам желео да је уништи киша кад сам већ успео да је неоштећену извучем из невремена.

Два дана касније, нашла се на прилепском аеродрому поново спремна за лет — завршио је своју причу Мирче Неделковски, наставник једриличарства из Битоља.

О. Вукадиновић



ЈЕРМЕНСКА ЛЕГЕНДА

ЛЕТ У СЛОБОДУ

На обалама језера Севан, у Јерменији, живела је пре неколико стотина година група калуђера, међу којима је најстарији и најугледнији био отац Охан. Живели су мирним и ученим животом.

Једног дана у њихов миран крај нахрупе хорде освајача Тамерлана, које су рушиле и палиле све пред собом у походу кроз тадашњу Персију. Калуђери побегну у планине, сви осим Охана. Био је сувише стар, како је рекао, а и већ је у свом дугом веку видео многе освајаче. Ни тада није бежао, па неће ни сада...

Једног дана татарске хорде осванули су и на обалама језера Севан терајући испред себе на хиљаде заробљених Јермена. Охан крене ка њима — како легенда каже — ходајући по површини језера.

То види Тамерлан и нареди да му доведу седог калуђера. Верујући у његову чудесну моћ, рече му да моли за њега.

— Ја сам веома лош човек — рекао је Тамерлан — **и потребно ми је да се искупим. Ако се будеш молио за мене поклонићу ти што год желиш: богатства земљу...**

— Не желим ништа — одговорио је отац Охан — **осим мог народа. Дајте ми мој народ!**

Молба баш није била по жељи Тамерлана, али се досетио како да надмудри старог монаха.

— Даћу ти онолико Јермена колико може да уђе у манастир — рекао је задовољан решењем.

Охан је ушао у манастир, а двојица Тамерланових стражара стала су на манастирска врата да броје колико ће Јермена ући.

Сто, двеста, хиљаду, пет хиљада Јермена. Забринути стражари пожуре до Тамерлана да му саопште чудо.

— Нека их, нека улазе — рекао је Тамерлан — **ускоро ће манастир бити пун.**

Ушло је још неколико хиљада Јермена, али Тамерлан, убеђен да ће томе ускоро бити крај, није сумњао. И даље се држао речи, коју је дао старом калуђеру.

Пет хиљада заробљеника, сто хиљада, милион! Татарске страже су се за то време неколико пута измениле заморене бројањем.

Тамерлан више није издржао. Наредио је својим војницима да уђу у манастир и да виде где се скрило толико Јермена.

Кад су завојевачи ушли кроз манастирска врата за последњим заробљеницима, под манастирским сводом није било никог! Једино је клечао Охан, а кроз широм отворени прозор ка планинама и слободи прхнуло је последњих неколико голубова...



На северном делу језера Севан, на коме су данас велике севанске хидроцентрале у Јерменској Совјетској Социјалистичкој Републици, и данас кажу да постоји један стари манастир. Године 1402. татарски војсковођа Тамерлан, унук Џингис Кана, прошао је Јерменском висијом на свом походу против Отоманског Царства и уочи победе над султаном Бајазитом код Ангоре.

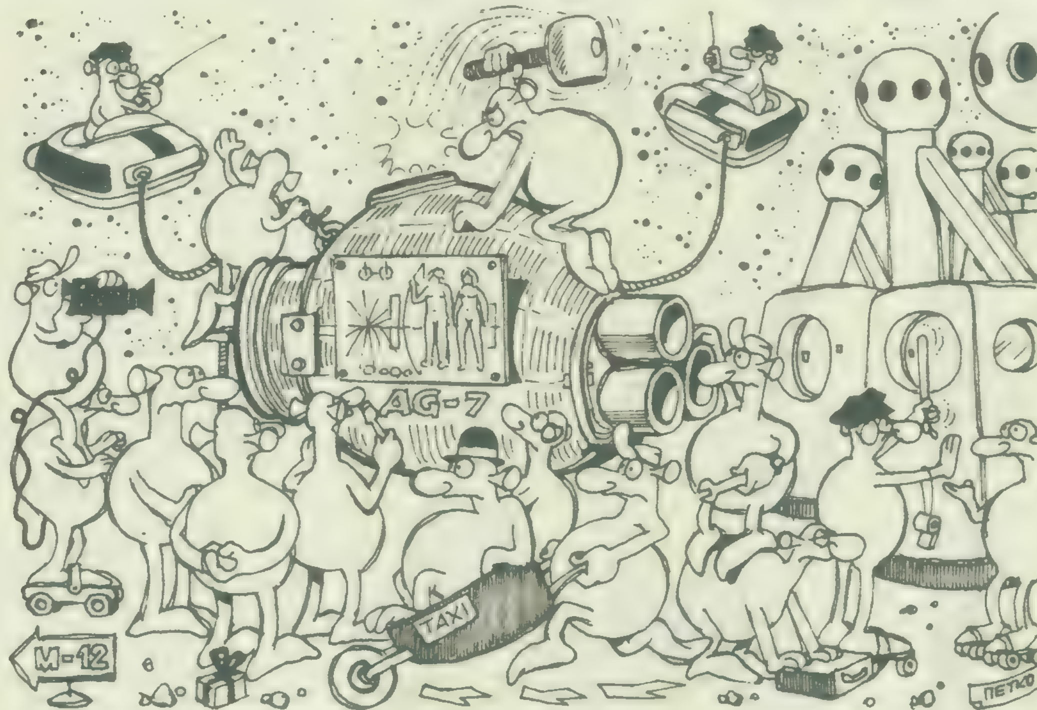
СВЕМИРСКА ПОШТА

ТЕЛЕГРАМ ОД ЗЛАТА

ПРЕ ШЕСТ ГОДИНА УПУЋЕНА ЈЕ ЛЕТЕЛИЦА КОЈА ЈЕ БРЗИНОМ ОД 12 КИЛОМЕТАРА У СЕКУНДИ НАПУСТИЛА СУНЧЕВ СИСТЕМ. ЈЕДАН ОД ЊЕНИХ ЗАДАТАКА ЈЕ ДА СВЕМИРСКИМ БИЋИМА ПРЕНЕСЕ ПОРУКУ О НАМА, ЗЕМЉАНИМА. ШТА О ТОМЕ МИСЛИ ПОЗНАТИ МАТЕМАТИЧАР АКАДЕМИК ТАТОМИР АНЂЕЛИЋ?

Мала свемирска летелица, названа **Пионир 10**, која је 3. марта 1972. године лансирана са рампе у Кејп Кенедију да би пролетела поред Јупитера — последње, девете планете у нашем Сунчевом систему — и снимила његову површину, имала је још један посебан задатак: на једној својој антени носила је причвршћену плочицу на којој се налазила порука — ванземаљским бићима.

Та плочица направљена од алуминијума и превучена златом, димензија 15,24 пута 22,86 сантиметара, представља прво званично и научно потврђено признање земаљског веровања да тамо негде у космосу постоји живот, можда сличан овом на нашој планети, али у сваком случају интелигентан.



А како се уопште дошло на идеју да се преко једне тако мале плоче ступи у контакт са бићима која „живе" ван нашег Сунчевог система?

ПРВА ЈЕ НАПУСТИЛА СУНЧЕВ СИСТЕМ

Гледиште које води порекло још од старих времена да је Земља центар космоса и да је човек дар само наше природе, одавно је превазиђено. Наука је показала да Земља не заузима никакав изузетан положај у космосу: она је само охлађени пратилац нашег Сунца, а сличних ужарених небеских тела само у нашој галаксији има на милијарде. Та друга сунца, такође, морају да имају тамне пратиоце, а међу њима свакако постоје и такве планете на којима се налазе и слични услови као што су они на Земљи (према мишљењу неких научника оваквих „настањених" планета у нашој галаксији — Млечном путу — има и више стотина хиљада).

Један од задатака **Пионира 10** био је да провери неке од тих хипотеза и научно их докаже. Почетком 1974. године пролетео је поред Јупитера (тако је постао прва летелица која је напустила Сунчев систем) брзином од 12 километара у секунди, да би у свемиру провео наредних — 10 милијарди година. Јер, тек после истека тог времена ова летелица ће доспети до првог планетарног система, за који се претпоставља да на њему постоје жива бића!

Међутим, знатно раније, односно после 80.000 година **Пионир 10** ће стићи до прве звезде. Ипак, зашто та летелица мора да путује толико дуго кроз космос када се зна да до најближе звезде у нашој галаксији треба „само" 4,3 светлосне године (за једну светлосну годину светлост прелази пут дуг 9,463 билиона километара)? Заправо, на тој раздаљини од Земље налази се најближе друго сунце, названо Proxima Centauri.

ПРЕСРЕШЋЕ ГА!

На жалост, ово сунце нема тамне пратиоце на којим би могли да постоје повољни услови за живот. Управо зато, научници НАСЕ су одлучили да **Пионир 10** пошаљу у потпуно други део космоса, додуше прилично „празан", јер у њему нема много сунца и планета, али се зато претпоставља да тамо постоје ванземаљска бића.

Ипак, стручњаци НАСЕ верују да ова летелица неће милионима година путовати кроз свемир, јер постоји могућност да је ванземаљска бића пресретну на том путу. А када „они" зауставе **Пионир 10**, а потом одвуку на своју настањену планету, тамо ће га детаљно испитати. Тада ће, наравно, угледати на антени причвршћену златну плочу са земаљском поруком... Превише романтична претпоставка, зар не?

Иако је та порука веома једноставна, то јест, записана језиком добро познатим сваком математичару, физичару или хемичару, она је тешко разумљива за обичног човека. Јер, помоћу тог језика науке, универзалног за целу нашу планету, шематски је приказан положај земље у свемиру, изглед атома, бројеви, фреквенције...

Идејни творац ове поруке је амерички астроном Карл Саган, док је реализатор његова жена, дизајнер Линда Салзман Саган. Она је на ову плочицу урезала разне симболе, према упутствима свога мужа. Тај посао трајао је само три недеље, али ће за будућа поколења, у наредне милијарде година, имати огромну вредност. Јер, ако ванземаљска бића буду макар мало оштроумна и имају добру интуицију, она ће успети да протумаче поруку, односно лако ће одредити када је и одакле она послата.

ЈЕЗИК НАУКЕ

У левом, горњем углу плочице шематски је представљен атом водоника, хемијског елемента који има најједноставнији распоред протона и електрона. Испод тога зракасто је угравирано 14 линија које су и најкомпликованији део ове поруке. Неке од њих су дуже, неке краће, али се све стичу у једној тачки: она представља део галаксије у коме се налази наш Сунчев систем. Све те линије обележене су бинарним бројевима који показују одстојања од тог центра до пулсара — неутронских звезда које непрестано емитују радио-таласе по тачно утврђеном и непроменљивом ритму. Пошто је та појава добро позната на Земљи, научници НАСЕ су претпоставили да су са тим законитостима пулсара (које важе за цео свемир) свакако упозната и ванземаљска бића, уколико су на истом или вишем интелектуалном нивоу од човека. Фреквенције најзначајнијих пулсара за које се данас на Земљи зна представљене су шематски, а изгледају управо онако како су угравиране на плочици само ако се „сниме" из једног јединог дела свемира, а то је онај у коме се налази део наше галаксије, односно наша планета.

Дуж доње ивице плоче приказан је наш Сунчев систем, са свих девет планета, али без сателита који око њих круже. О њиховој међусобној удаљености није вођено рачуна, мада су растојања такође представљена бинарним бројевима. Али, зато је јасно назначено да је са треће планете по реду од Сунца, заправо са Земље, лансирана летелица која се винула у космос. Њен изглед, нешто увећан, јасније је представљен иза ликова два људска бића: на тај начин упоређена је и њихова величина са васионским бродом.

Свакако, најинтересантнији део ове плоче је цртеж два људска бића. Мушкарац држи подигнуту десну руку, у знак поздрава и мира — универзални немушти језик који важи на нашој планети — док жена има спуштене обе руке. Ова разлика у покретима изведена је из једноставног разлога: да ванземаљска бића не би била доведена у забуну! Јер, у случају да и жена има подигнуту руку, они би могли да помисле како сва људска бића на нашој планети увек тако држе руке.

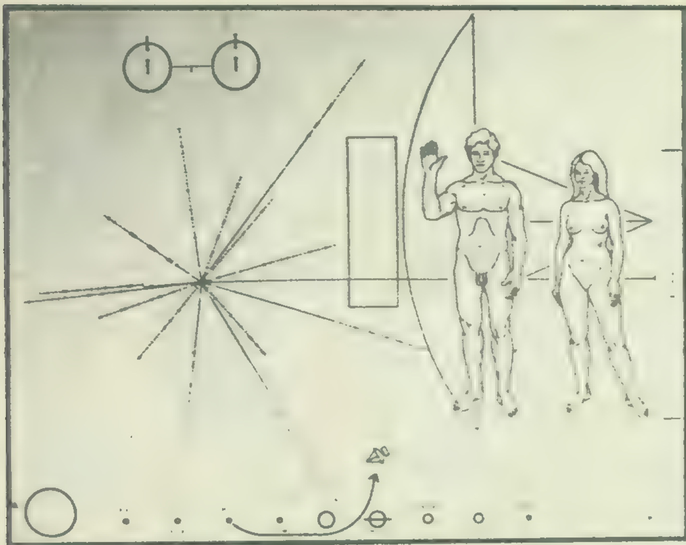
А зашто су мушкарац и жена представљени као белци? Зар то није прихватање расистичке теорије која се, ето, лансира и ван наше планете? И за ову оптужбу нађено је оправдање. Ако се добро загледају обриси лица лако је закључити да жена има нешто косије очи — обележје жуте расе, пла-



Краљевина Малезија, федерација тринаест држава (Малака, Џохор, Кедах, Пенанг, Перак, Селангор, Негри Сембилан, Паханг, Келантан, Тренгану, Перлис, Сабах и Саравак) налази се у непосредној близини екватора, а заузима површину од 329.748 квадратних километара на којој живи око 12 милиона становника. Краљевина Малезија је вишенационална заједница Малајаца, Кинеза, Индијаца, домородаца са Борнеа..



● Ова држава се састоји из два дела између којих се налази 600 километара Јужног кинеског мора. Један део Малезије (који је до 1973. године носио назив Западна Малезија) обухвата 11 савезних држава, а налази се



Табла-легитимација Земљана и нашег Сунчевог система већ шест година путује васионом

ва коса је симбол белаца, док мушкарац има широк, мало затупаст нос, а усне су му веома дебеле — битне карактеристике црнаца.

Како тврде стручњаци НАСЕ, пажљивим посматра њем плочице може се закључити да наша математика почива на броју десет. Јер, прсти на ногама мушкарца (нацртан према узору на скице Леонарда да Винчија) и жене, веома су пажљиво угравирани и лако их је пребројати.

ТО ЈЕ ГЛУПОСТ!

— То је најобичнија глупост! — каже познати математичар и академик Татомир Анђелић, председник Астронаутске и ракетне организације Југославије, а који од 1959. године редовно присуствује свим конгресима међународне астрономске федерације. — **Кладим се да та ванземаљска бића неће ништа да разумеју од свега тога „много важног" што је записано на плочици. Па ни наши људи, макар имали и натпросечну интелигенцију, не умеју да протумаче ту поруку, иако им је доступна научна литература, у којој су записани овоземаљски закони, а камоли... То није наука! Ми можемо да посматрамо многе звезде и да се дивимо њиховој светлости, а оне можда више и не постоје. Јер, светлост је кренула са њих пре сто или десетине хиљада година, а оне су за то време експлодирале или су нестале. Како онда можемо да тврдимо да ће ван земаљци лако сдгонетнути положај наше планете, ако су ти пулсари можда већ нестали, или да после неколико милиона година препознају човека када се зна да је еволуција неумитан процес? Смешно!**

Б. Јеремић

НЕСВРСТАНИ СВЕТ — МАЛЕЗИЈА

МОСТ ДУГАЧАК 600 КИЛОМЕТАРА

на Малајском полуострву, док је други део на острву Борнеу (до 1973. године на зивала се Источна Малезија).

● Главни град је Куала Лумпур (што значи **Ушће блатне реке**), а лежи на ушћу река Гомбак и Кланг, тридесетак километара од морске обале. Пре 125 година било је то мало рударско насеље, да би сада израсло у полумилионски град, где се налази и седиште савезне владе.

● Прва федерација створена је 1895. године када су се четири државе на полуострву — Перак, Селангор, Негри Сембилан и Пахангг — под британским патронатом ујединиле у федерацију малајских држава, док је држава Џохор (на југу полуострва) склопила још 1885. године с Великом Британијом споразум о протекторату. Под притиском Велике Британије Тајланд се 1909. године одрекао суверенитета над државама Кедах, Перлис, Келантан и Тренгану, у којим је именован британски саветник. Иако тада ових пет државица формално нису пришле раније створеној федерацији, са седиштем у Куала Лумпуру, цела Малаја (како се тада звала) је од краја прошлог века потпала под власт Велике Британије и била у стварној колонијалној зависности.

● Јачајући економске позиције на Малајском полуострву, Британија развија индустрију каучука и производњу калаја, а гради и основну мрежу друмова и железничког саобраћаја. Страни капиталисти све више користе малајске сировине, а да би се производња повећала, колонијалне власти су подстицале усељавање стране радне снаге, у првом реду из Индије и Кине.

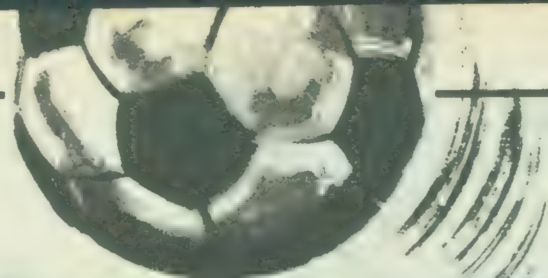
● Почетак другог светског рата снажно је уздрмао читаву британску колонијалну управу у Малаји. Године 1941. Јапанци су окупирали читаву данашњу територију ове државе. После њихове капитулације, четири године касније, у Малају се опет враћају Британци и тамо успостављају војну управу.

● Година 1948. означила је и почетак снажне борбе коју је повела Комунистичка партија Малаје (основана 1930. године) против британског колонијализма. Ипак, тек 1955. године донесен је нови устав којим је највећи део државне одговорности пренео на изабране представнике народа. Најзначајнији датум малезијске историје је, свакако, 31. август 1957. године, када је проглашена **Мердека** — независност, а касније и федерација тринаест држава.

● Малезија је највећи светски произвођач природног каучука и покрива 44 одсто укупних светских потреба за гумом, а више од једне трећине и за калајем. Ова држава је и највећи светски произвођач палминог уља. У последње време експлоатише се и нафта, а нови извори ове енергетске сировине пронађени су и у мору. Од пољопривредних производа углавном се гаји пиринач, кокосов орах и ананас.



● Током више од две деценије постојања независности Малезија је одиграла значајну међународну улогу. Доследном борбом за очување независности, као и активношћу у склопу несврстаних земаља, стекла је много признања и несумњив међународни углед. Од Треће конференције шефова држава или влада несврстаних земаља (1970. године у Лусаки) активно учествује у покрету несврстаних, с којим је повезују трајни интереси сопствене безбедности и независности.



ФУДБАЛСКО СВЕЗНАЊЕ

Црвена звезда је са 37 тимова одиграла у Првој лиги као домаћин преко 410 утакмица и има негативан биланс само с једним јединим клубом — са Мачвом из Шапца од које је доживела пораз 1:2 у првенству 1951. године.

• • •

Велибор Васовић је 1962/63. освојио титулу првака као члан Партизана, у следећем првенству као члан Црвене звезде, а затим у наредном шампионату поново као члан Партизана.



У послератним лигашким такмичењима, највећи просек постигнутих голова забележен је 1955/56. године — 3,62 гола по једној утакмици.

• • •

Највећи пад на табели доживела је Ријека у првенству 1967/68. — она је јесењу сезону завршила као шеста, али је на крају пролећног дела такмичења заузела шеснаесто, последње место и испала је из лиге.

• • •

Најтеже порaзе у својој прволигашкој историји Хајдук је доживео 1949/50. (БСК, 0:9) и 1958/59. (Црвена звезда, 0:7).

• • •

Највеће страдање као јесењи првак доживео је нишки Раднички: у првенству 1973/74. на крају првог дела такмичења био је први, а на завршетку шампионата нашао се чак на 15. месту.

• • •

Рекордан бруто приход на једној утакмици остварен је 7. новембра 1976: за сусрет Црвена звезда — Партизан продато је улазница за 4.757.230 динара.

• • •

Популарни „плави" са Карабурме такмичили су се у Првој лиги под три имена: од 1946. године клуб се звао Металац, од 1950. био је БСК, а од првенства 1957/58. носи данашње име, ОФК Београд.

• • •

Најстарији југословенски фудбалски клуб, Бачка из Суботице, основана 1901. године, такмичила се у првом првенству Југославије 1923. године, а сада је члан Војвођанске лиге.

• • •

У првенству 1965/66. године три клуба су кажњена одузимањем бодова због прекршаја правила понашања: Железничар одузимањем шест бодова, Хајдук и Трешњевка по пет.

• • •

Најтежи пораз у прволигашкој историји ОФК Београд доживео је против Војводине — 1:9 у првенству 1957/58.

• • •

Данашњи тренер Александар Јагодић играо је и давао голове за пет прволигашких клубова: 1946/47. био је члан 14. октобра (Ниш), 1951. играч крушевачког Напретка, 1952. члан шабачке Мачве, 1952/53. првотимац екипе Загреба и 1954/55. играч БСК-а (данашњи ОФК Београд).

• • •

Највећи број бодова у једном првенству освојила је Црвена звезда — 52 бода у 34 кола 1972/73. године.

• • •

Скопски Вардар улазио је у Прву лигу шест пута и из ње испадао шест пута.

• • •

Јездимир Језеркић је четири пута мењао београдске прволигаше: 1946/47. играо је у Црвеној звезди, 1947/48. у Партизану, потом се вратио у Црвену звезду и играо до 1952, а 1953/54. играо је за Раднички.

• • •

Шест фудбалера освајало је са својим тимовима по пет државних првенстава: Р. Митић, Д. Шекуларац, Б. Костић, В. Поповић, Д. Цајић (Црвена звезда) и В. Васовић (четири пута као играч Партизана, једном као члан Црвене звезде).



















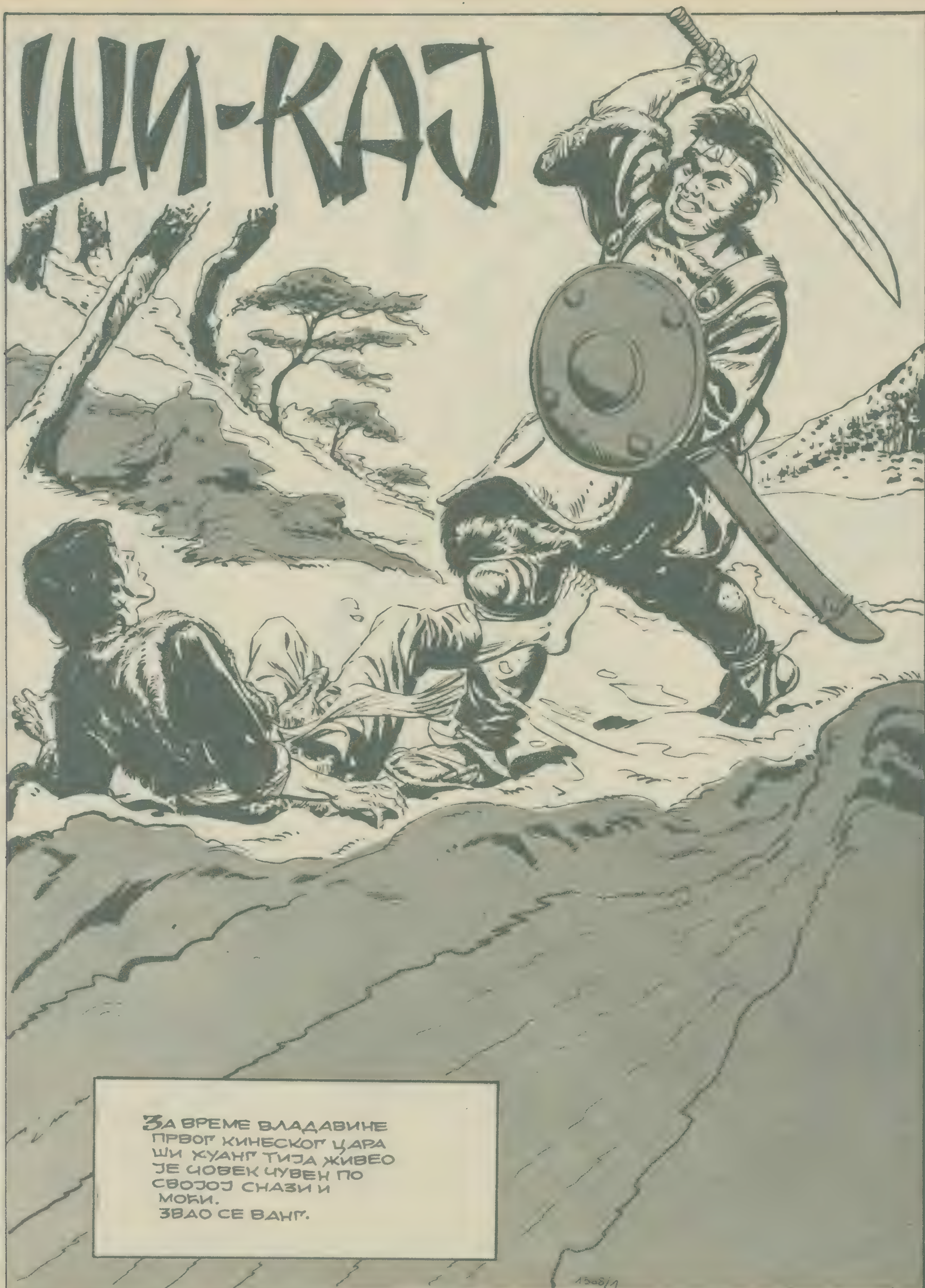


BABALU стрип








ШИ-КАЈ
ЗА ВРЕМЕ ВЛАДАВИНЕ ПРВОГ КИНЕСКОГ ЦАРА ШИ ХУАНГ ТИЈА ЖИВЕО ЈЕ ЧОВЕК ЧУВЕН ПО СВОЈОЈ СНАЗИ И МОЋИ.
ЗВАО СЕ ВАНГ.


У ТО ВРЕМЕ ТАМНИЦЕ СУ БИЛЕ ПУНЕ ПОБУЊЕНИКА ПРОТИВ ЦАРА...
ТРАС!


МОНГО, ПОКИДАЈ ЛАНЦЕ! ЈА ЋУ СЕ ПОЗАБАВИТИ ОНОМ ДВО-ЈИЦОМ СТРАЖА-РА!
ВАЖИ, ШИ-КАЈ!




ДУМ!
УУУХ!


ГЛАДНИ, ИЗМУЧЕНИ РОБОВИ ИЗНЕНАЂЕНО СУ ПОСМАТРАЛИ ШИ-КАЈА И МОНГА...
КО... КО СТЕ ВИ?
НЕ БОЈТЕ СЕ! ДОШЛИ СМО ДА ВАС ОСЛОБОДИМО!


ИЗ ЈЕДНОГ МРАЧНОГ УГЛА ДОПРО ЈЕ ГЛАС...
ЧУЈЕМ ДА ЈЕ ОВДЕ ШИ-КАЈ! ЖЕЛЕО БИХ ДА РАЗГОВАРАМ С ЊИМ!

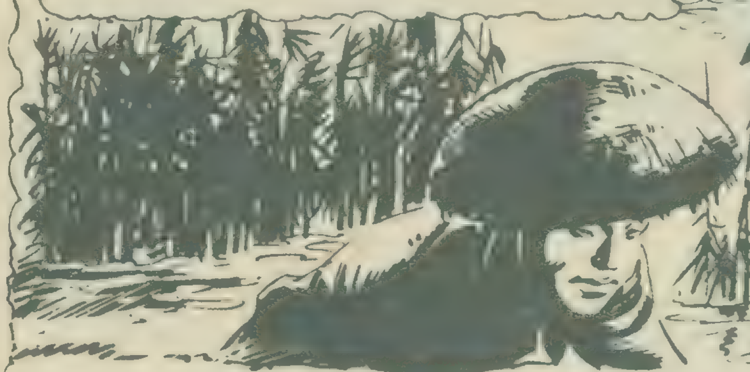

ЗВАО СИ МЕ, СТАРИ? ДА ЛИ МЕ ПОЗНАЈЕШ?
ДА! ТИ МЕ СЕ НЕ СЕЋАШ! БИО СИ МАЛИ!


„ЖИВЕЛИ СМО У ИСТОМ СЕЛУ. ЈЕДНОГА ДАНА ДОШЛИ СУ ЦАРЕВИ ВОЈНИЦИ И СПАЛИЛИ НАМ СЕЛО..."


„НАЈСНАЖНИЈЕ МУШКАРЦЕ СУ ЗАРОБИЛИ И ОДВЕЛИ ДА ГРАДЕ ВЕЛИКИ ЗИД..."


„ТИ И ТВОЈИ РОДИТЕЉИ ИМАЛИ СТЕ СРЕЋЕ. УСПЕЛИ СТЕ ДА ПОБЕГНЕТЕ У ПЛАНИНУ..."


„И ЈА САМ СЕ ТАМО СКЛОНИО И ПОМАГАО ВАМ КОЛИКО САМ МОГАО..."


„ЖИВЕЛИ СМО КАО ЈЕДНА ПОРОДИЦА ..."




„ЈА САМ БИО ТВОЈ ПРИЈАТЕЉ И УЧИТЕЉ..."
ШИ-КАЈ, НЕ СМЕШ БИТИ ТАШТ И ГОРД! ТО НИЧЕМУ НЕ СЛУЖИ!


НЕ ПОТЦЕЊУЈ ДРУГЕ, ПА ЋЕ ТЕ СВИ ВОЛЕТИ!









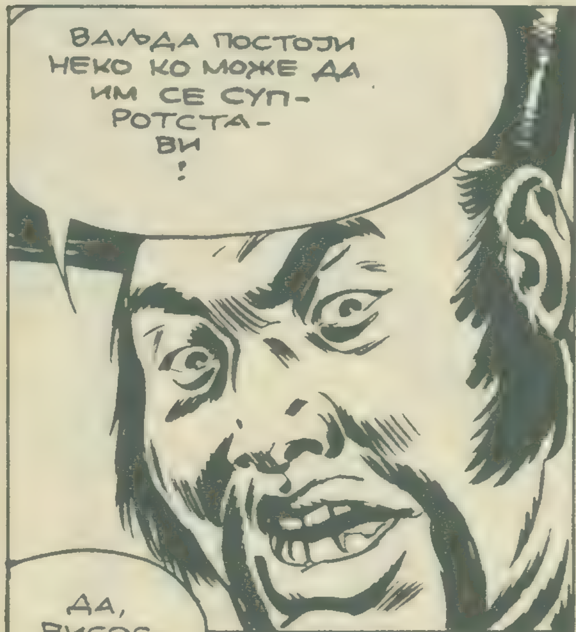


ДУГ ПУТ ЈЕ ЧЕКАО МОНГА И ШИ-КАЈА. АЛИ, ОБЕЋАЛИ СУ ЛИ-ЧАНГУ ДА ЋЕ ГА ВРАТИТИ У РОДНО СЕЛО...




СУТРАДАН, УПРАВНИК ПРОВИНЦИЈЕ ТАО-ЦЕ САЗНАО ЈЕ ЗА ОСЛОБАЂАЊЕ ЗАТВОРЕНИКА...
МОРАМО НЕШТО УЧИНИТИ ПРОТИВ ТЕ ДВОЈИЦЕ БУНТОВНИКА!


САВЕТНИЧЕ, ОСТАВЉАМ ТЕБИ ДА УХВАТИШ ШИ-КАЈА И МОНГА!
ТО СМО ДО САДА ВЕЋ ВИШЕ ПУТА ПОКУШАЛИ, АЛИ БЕЗ УСПЕХА! ВЕОМА СУ ЛУКАВИ!


ВАЉДА ПОСТОЈИ НЕКО КО МОЖЕ ДА ИМ СЕ СУПРОТСТАВИ!


ПОЗНАЈЕМ ЧОВЕКА КОЈИ БИ МОГАО ДА НАДМУДРИ И САВЛАДА ШИ-КАЈА И МОНГА! ЗОВЕ СЕ ВАНГ!
ОН ЈЕ ЛОВАЦ И ЖИВИ У ПЛАНИНИ?
ДА, ВИСОСТИ!


ВОДЕ... ВОДЕ...
УСТАЈ, ЛЕНЧУГО! НА ПОСАО!


ВАНГ, САВЕТНИК
ЈАНГ ЖЕЛИ
ДА ГОВОРИМ С
ТОБОМ!


ПОКЛОНИ
СЕ НАШЕМ СА-
ВЕТНИКУ,
ВАНГ!
НИКАДА
СЕ НИКОМ
НИСАМ
КЛАЊАО ПА
НЕЋУ НИ
ЊЕМУ!


УЧИНИ
КАО ШТО
САМ ТИ
НАРЕ-
ДИО!


ХА,
ХА,
ХА!


САВЕТНИЧЕ, АКО САМ
ТИ ПОТРЕБАН, МОРАШ ДА
ПРИХВАТИШ МОЈЕ УСЛОВЕ!
А САД РЕЦИ ЗАШТО
СИ ДОШАО
!
ВАНГ
ДА ЛИ
СИ
ВЕШТ
ЛО-
ВАЦ
?

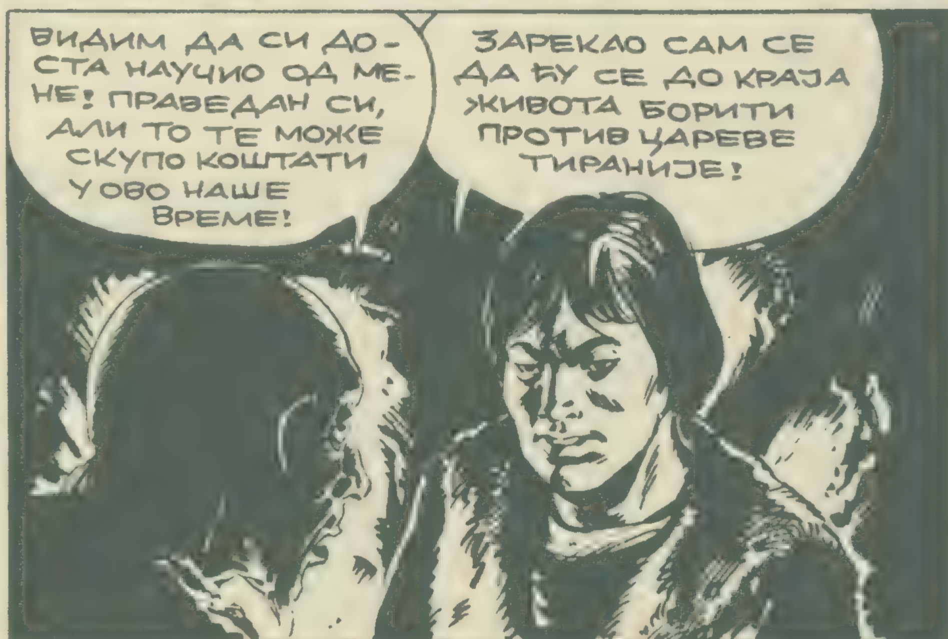

БУДИ
ЈАСНИЈИ!
ДА ЛИ СИ
ЧУО ЗА БУН-
ТОВНИКА
ШИ-КАЈА
?


ЗА ТО ВРЕМЕ ШИ-КАЈ, МОНГО И ЛИ-ЧАНГ БИЛИ СУ НА ПУТУ ЗА КАНСУ...


НИСУ НИ ПРЕТПОСТАВЉАЛИ ДА СУ ИМ ВАНГ И ЊЕГОВИ РАТНИЦИ ЗА ПЕТАМА...
НЕ ВИДИМ ТРАГОВЕ КОПИТА, ВАНГ!


ЈА ТЕ САМО ОПТЕРЕЋУЈЕМ, ШИ-КАЈ! АЛИ, МОЈА ЈЕДИНА ЖЕЉА ЈЕ ДА УМРЕМ У СВОМ СЕЛУ!
ЧИНИ МИ ЧАСТ ДА МОГУ ДА ПОМОГНЕМ СВОМ СТАРОМ УЧИТЕЉУ И ПРИЈАТЕЉУ!


ОНАЈ ОДБЕГЛИ ЗАТВОРЕНИК КОГА СМО УХВАТИЛИ КАЗАО ЈЕ ДА СЕ ШИ-КАЈ УПУТИО ПРЕМА СЕЛУ КАНСУ!

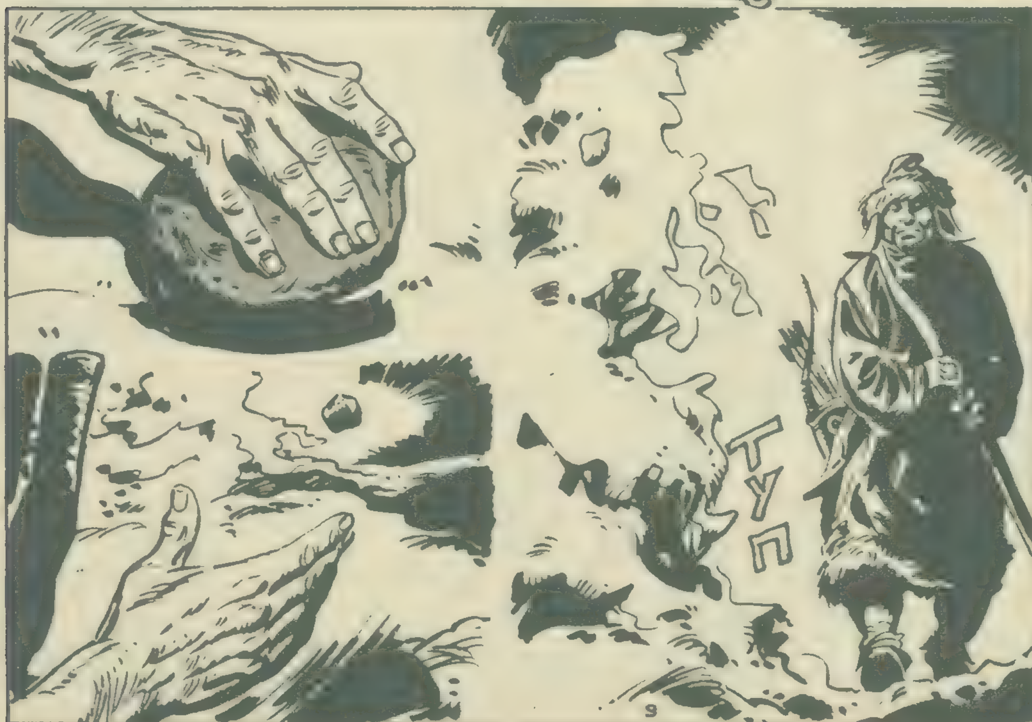

ВИДИМ ДА СИ ДОСТА НАУЧИО ОД МЕНЕ! ПРАВЕДАН СИ, АЛИ ТО ТЕ МОЖЕ СКУПО КОШТАТИ У ОВО НАШЕ ВРЕМЕ!
ЗАРЕКАО САМ СЕ ДА ЋУ СЕ ДО КРАЈА ЖИВОТА БОРИТИ ПРОТИВ ЦАРЕВЕ ТИРАНИЈЕ!


ШИ-КАЈ, ДОЂИ ДА ВИДИШ!


МИСЛИШ ЛИ ДА ТРАЖЕ НАС?
ВЕРОВАТНО!


КУДА ЋЕШ?
ДА ИХ ЗАУСТАВИМ! ОДВЕДИ ЛИ-ЧАНГА ОДАВДЕ! ЈА ЋУ ВАМ СЕ ПРИДРУЖИТИ КАСНИЈЕ!


ТЕ НОЋИ...


ТУП


УУХ!


ВАНГ!
ВАНГ!




ДУМ


А ШИ-КАЈ ЈЕ СТИГАО!


МОРАМ ГА УХВАТИТИ! ЦАР ЋЕ МЕ ДОБРО НАГРАДИ-ТИ!
ДУМ!


ААХ!


ФИЈУУУУ!
ААЈ!


ГРРР!


ФУУУ!


УУУХ!
ПРОКЛЕТ-НИК! УБИО ЈЕ ДВОЈИЦУ МОЈИХ РАТНИКА!


ААЈ!
ПОЈАВИ СЕ, ШИ-КАЈ! КУКАВИЦЕ, КРИЈЕШ СЕ!


ОСВАНУЛО ЈЕ ХЛАДНО И СУМОРНО ЈУТРО...


НЕМА ГА, ВАНГ! ПОБЕГАО ЈЕ!
У ЦЕЛОЈ КИНИ НЕМА БОЉЕГ ЛОВЦА НА ЉУДЕ ОД МЕНЕ! УХВАТИЋУ ШИ-КАЈА И У КАВЕЗУ ГА ПРЕДАТИ ЦАРУ!


ОВОГ ПУТА НАМ НЕЋЕ УМАЋИ!
ВАНГ, ПОГЛЕДАЈ ОВЕ ТРАГОВЕ У СНЕГУ!


КАО ДА ЈЕ КРВ!
ЗНАЧИ ДА ЈЕ РАЊЕН! ЗАТО ЈЕ СИНОЋ ПОБЕГАО!


ОТИШАО ЈЕ У ОВОМ ПРАВЦУ!


?
ЗАМКА!
12


ТАКО! САД СМО САМИ! ЈЕ ЛИ СПРЕМАН КАВЕЗ ЗА МЕНЕ?
НИСИ САМО ХРАБАР ВЕЋ И МУДАР, ШИ-КАЈ!


БИО БИ СЈАЈАН ВОЈСКОВОЂА! ДОБАР СИ СТРАТЕГ!


ДО ЂАВОЛА!


САМО, СУКОБИО СИ СЕ СА БОРЦЕМ ЈАЧИМ ОД СЕБЕ!


ДУМ!


ЧЕСТИТАМ ТИ! ДОБАР СИ И КАО ПРОТИВНИК!
МНОГО ПРИЧАШ, ВАНГ!

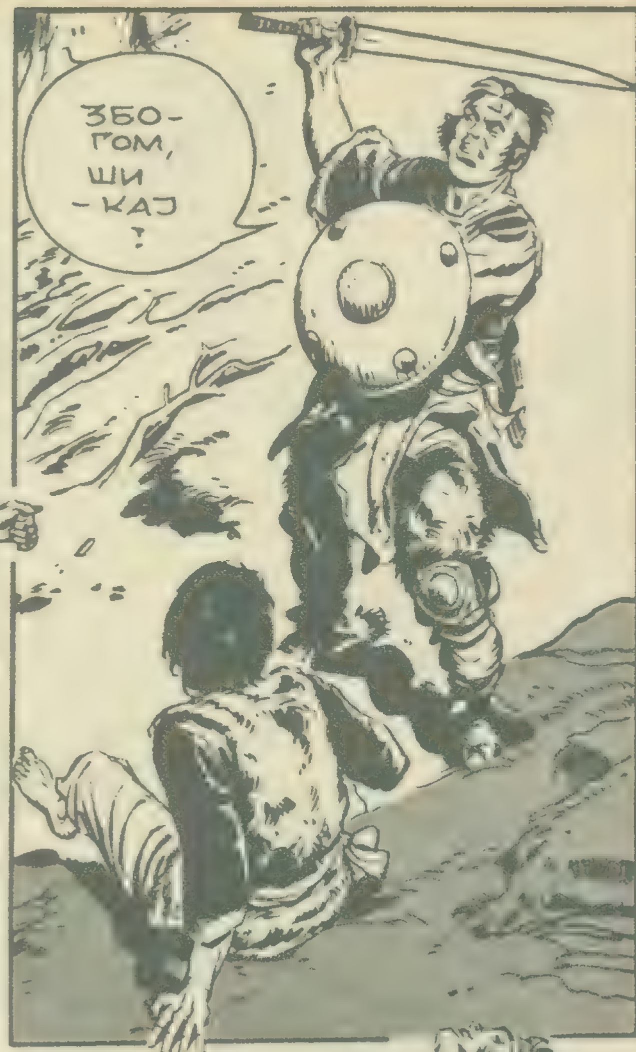

ЧЕКАЈ САМО ДОК ОСЕТИШ ОШТРИЦУ МОГ КОПЉА!




УУХ!


НИКАДА СЕ НИСАМ БОРИО С ТАКО ХРАБРИМ ЧОВЕКОМ! ШТЕТА ШТО ЋУ МОРАТИ ДА ТЕ УБИЈЕМ!





ТРАС!

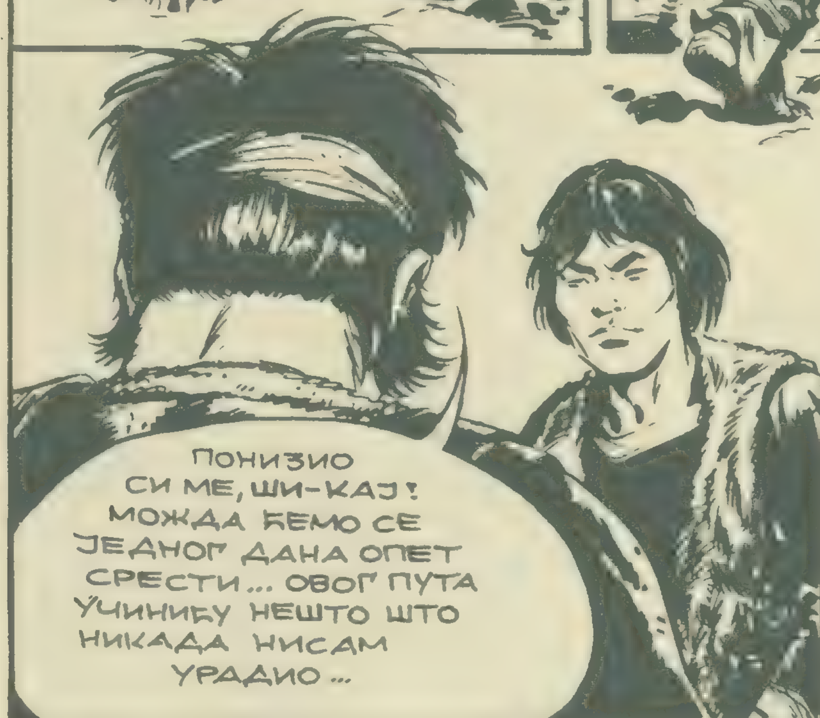
НЕЕ!

ДУМ!




НЕ, ВАНГ! ПОШТЕДЕ-ЋУ ТЕ ОВОГ ПУТА!


ШИ-КАЈ, ВРАТИ СЕ!


ПОНИЗИО СИ МЕ, ШИ-КАЈ! МОЖДА ЋЕМО СЕ ЈЕДНОГ ДАНА ОПЕТ СРЕСТИ... ОВОГ ПУТА УЧИНИЋУ НЕШТО ШТО НИКАДА НИСАМ УРАДИО...


...ПОКЛОНИЋУ ТИ СЕ!


ЛИ-ЧАНГ, ПОГЛЕДАЈТЕ! РЕКАО САМ ВАМ ДА ЋЕ СЕ ШИ-КАЈ ВРАТИТИ!
ЗНАО САМ ДА ЈЕ ОТИШАО ДА СЕ БОРИ ЗБОГ МЕНЕ! ДА ЈЕ ПОГИНУО И ЈА БИХ УМРО!


НАСТАВИЛИ СУ ПУТ ПРЕМА СЕЛУ ГДЕ ЈЕ ЛИ-ЧАНГ ЖЕЛЕО ДА ПРОВЕДЕ ПОСЛЕДЊЕ ДАНЕ СВОГ ЖИВОТА.
КРАЈ

ПОВРАТАК

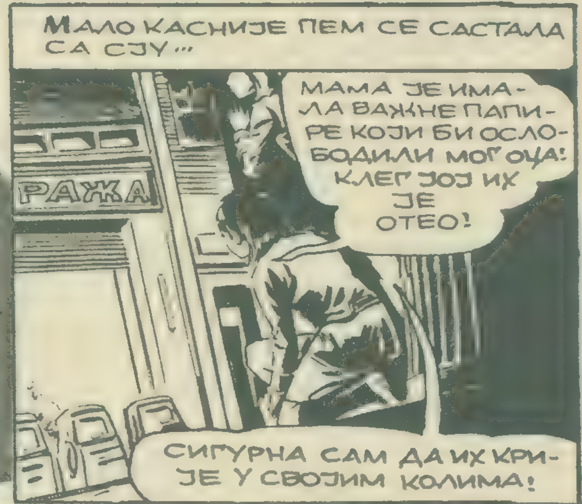
наставак из прошлог броја

ПЕМ ФАРЕЛ СЕ ВРАТИЛА У СВОЈ РОДНИ ГРАД ПОСЛЕ ТАЈАНСТВЕНОГ НЕСТАНКА. ЊЕН ОТАЦ ЈЕ У ЗАТВОРУ ЗБОГ ПРОНЕВЕРЕ. ПЕМ СУМЊА ДА ЈЕ КЛЕГ КЛАРКСОН, КОЛЕГА ЊЕНОГ ОЦА КОЈИ САДА БРИНЕ О ПЕМ И ЊЕНОЈ МАЈЦИ, ПРАВИ ПРОНЕВЕРИТЕЉ. ПЕМ И ЊЕНА ДРУГАРИЦА СЈУ ВАЈАТ ЖЕЛЕ ДА РАЗОТКРИЈУ КЛЕГА. МАЈКА ПЕМ ФАРЕЛ ИЗГУБИЛА ЈЕ ПАМЋЕЊЕ КАДА ЈЕ ПРЕ ГОДИНУ ДАНА ПАЛА...







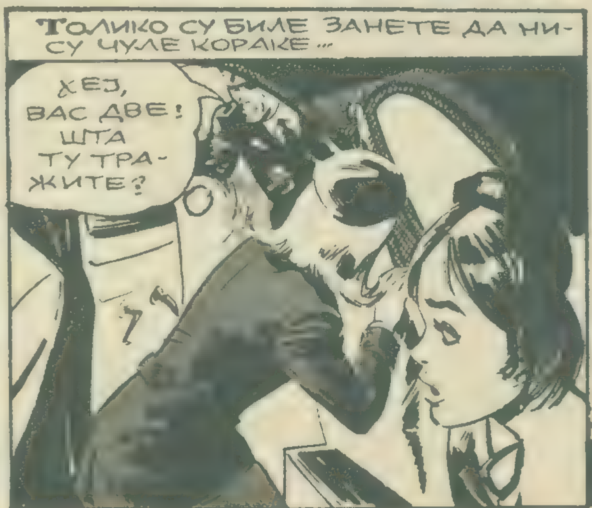












ДЕВОЈЧИЦЕ СУ БИЛЕ ЗАСЛЕПЉЕНЕ ЈАКОМ СВЕТЛОШЋУ...
А, ТАКО! ОБИЈАТЕ АУТОМОБИЛ!
ПЕМ, НЕ СМЕ ДА НАС УХВАТИ! БЕЖИМО!
И ТАКО...
БРЖЕ!
ХЕЈ! СТАНИ-ТЕ!
КАДА ЈЕ ЧУВАР ПОДИГАО БАТЕРИЈУ, ПЕМ И СЈУ ВИШЕ НИСУ БИЛЕ ТУ...
ДО ЂА-ВОЛА, КА-КО СУ СА-МО БРЗО УМАКЛЕ!
МАЛО КАСНИЈЕ ДВЕ ДРУГА-РИЦЕ НАПУСТИШЕ ЗАКЛОН...
ОТИШАО ЈЕ!
ДА СЕ И МИ ШТО ПРЕ ИЗГУБИ-МО ОДАВ-ДЕ!
САМО ДА НАС НЕ ПРЕПО-ЗНА!
АКО ЈЕ ВИДЕО НАШЕ ШКОЛСКЕ УНИФОРМЕ, ГОТОВЕ СМО!
ТУЖИЋЕ НАС ДИРЕКТО-РУ ШКОЛЕ!
НИКО НАМ НЕЋЕ ВЕРОВАТИ ДА СМО ТРАЖИЛЕ ПАПИРЕ КОЈИ БИ ОСЛОБОДИ-ЛИ ТВОГ ТА-ТУ!
КАДА СЕ ПЕМ ПРИ-БЛИЖИЛА КУЋИ...
УПО-МОЋ!
ТО ЈЕ МАМА!
ШТА СЕ ДО-ГОДИ-ЛО?
ОПЕТ САМ САЊА-ЛА... ДРЖАЛА САМ ПАПИРЕ И КЛЕГ МЕ ЈЕ ГУРНУО... СВЕ МИ, ИПАК, ИЗГЛЕДА ТАКО СТВАРНО!


КЛЕГ ЈОШ НЕ СМЕ ДА САЗНА ДА СЕ МАМИ ВРАЋА ПАМЋЕЊЕ!
ЗАШТО ВЕЋ НИСИ У КРЕВЕТУ, ПЕМ?

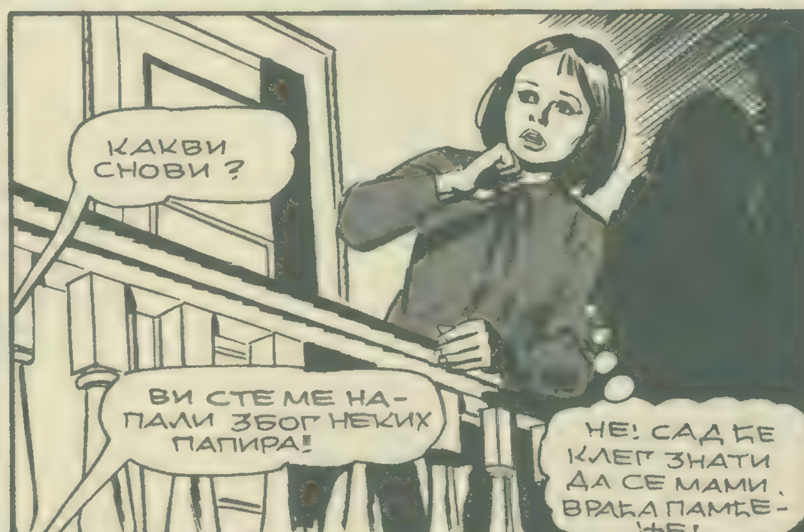

НЕ МОГУ ДА СПАВАМ, МАМА!
ЈЕДВА ЧЕКАМ ДА СЕ ТАТА ВРАТИ С ПУТА! ЗАМИСЛИ, САЊАЛА САМ ДА ЈЕ У ЗАТВОРУ! БАШ ГЛУПО!

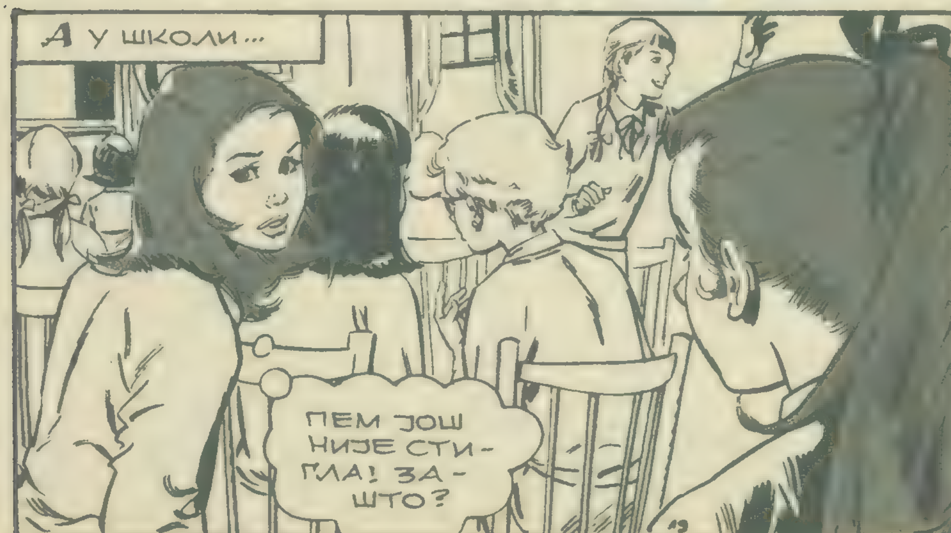

Сутрадан, када је Клег отишао по кола...
УМАЛО ДА ОСТАНЕТЕ БЕЗ АУТОМОБИЛА!
НЕ РАЗУМЕМ!


ЧУВАР ЈЕ ПРОНАШАО НЕКУ ДЕЦУ КАКО СЕ ВРЗМАЈУ ОКО ЊЕГА!
НАДАМ СЕ ДА СУ УХАПШЕНА!

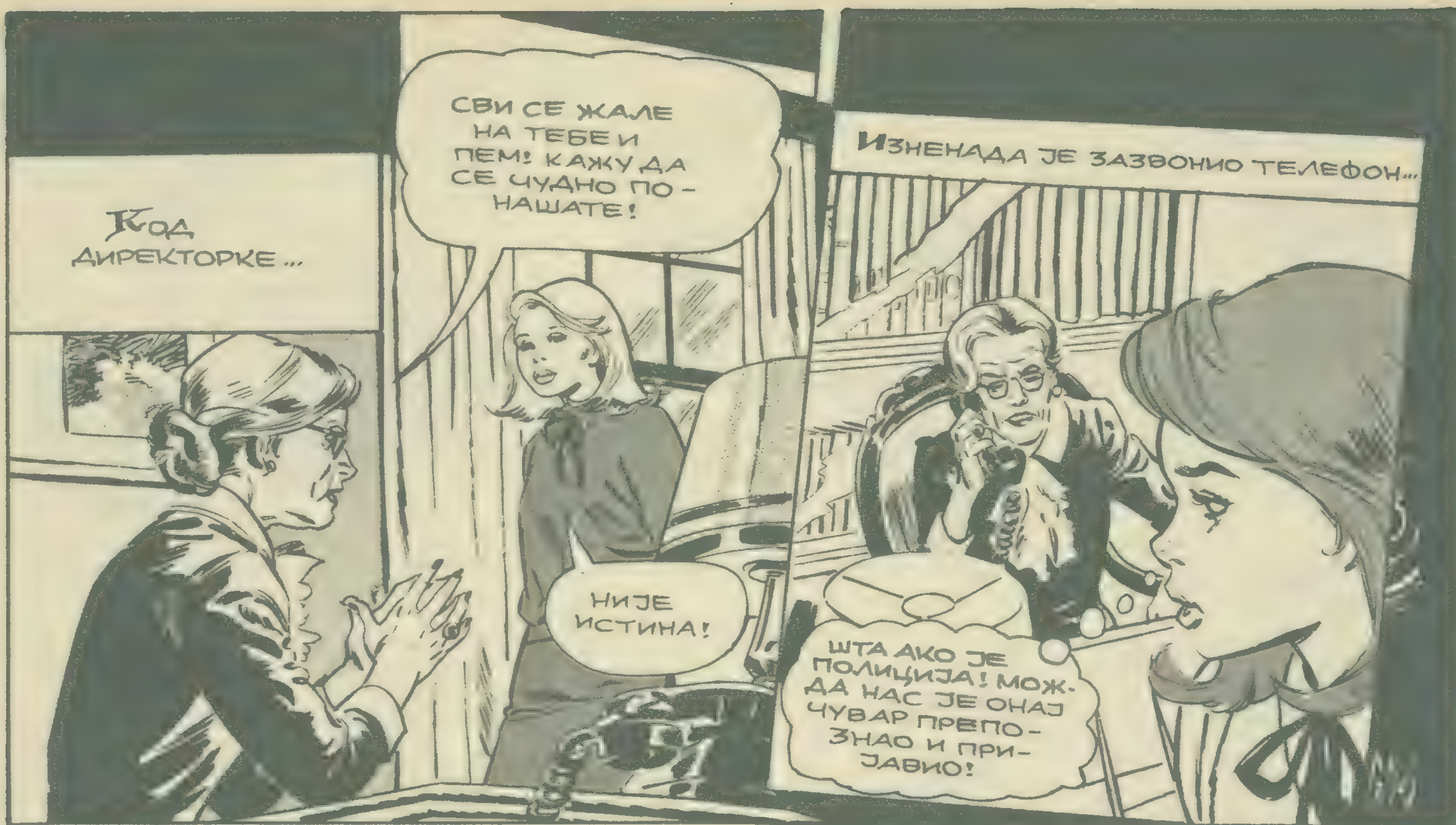

НЕ! УМАКЛЕ СУ! ЗНАТЕ ЛИ ДА СУ ТО БИЛЕ ДВЕ ДЕВОЈЧИЦЕ!
ЗАИСТА?!


Клег се брзо вратио кући...
ГДЕ ЈЕ ПЕМ? ОДВЕШЋУ ЈЕ ДО ШКОЛЕ!
ОХ, ИМАЛЕ СМО БУРНУ НОЋ! ПЕМ НИЈЕ МОГЛА ДА СПАВА, А МЕНЕ СУ МУЧИЛИ СНОВИ!


КАКВИ СНОВИ?
ВИ СТЕ МЕ НАПАЛИ ЗБОГ НЕКИХ ПАПИРА!
НЕ! САД ЋЕ КЛЕГ ЗНАТИ ДА СЕ МАМИ ВРАЋА ПАМЋЕЊЕ!

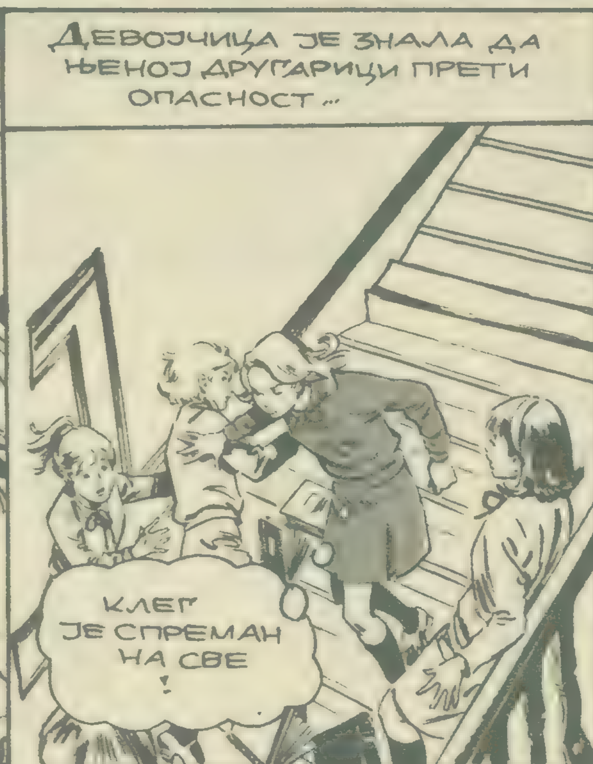

А у школи...
ПЕМ ЈОШ НИЈЕ СТИГЛА! ЗАШТО?


НЕК' МИ СЕ ЈАВЕ ПЕМ И СЈУ ПОСЛЕ ЧАСА!
ДА НАС НИЈЕ ЧУВАР ТУЖИО?


КОД ДИРЕКТОРКЕ...
СВИ СЕ ЖАЛЕ НА ТЕБЕ И ПЕМ! КАЖУ ДА СЕ ЧУДНО ПОНАШАТЕ!
НИЈЕ ИСТИНА!
ИЗНЕНАДА ЈЕ ЗАЗВОНИО ТЕЛЕФОН...
ШТА АКО ЈЕ ПОЛИЦИЈА! МОЖДА НАС ЈЕ ОНАЈ ЧУВАР ПРЕПОЗНАО И ПРИЈАВИО!


УПРАВО СУ МИ ЈАВИЛИ ДА ПЕМ ОДЛАЗИ ОДАВДЕ! ЊЕНА МАЈКА МОРА ДА ПРОМЕНИ КЛИМУ!
ДА ЛИ ВАМ СЕ ТО КЛЕГ ЈАВИО?


СЈУ, НИЈЕ НИ САЧЕКАЛА ОДГОВОР...
МОРАМ ДА ИДЕМ!
СЈУ, ВРАТИ СЕ! КАКО СМЕШ ДА ИДЕШ КАД ТИ НИСАМ ДОЗВОЛИЛА?


ДЕВОЈЧИЦА ЈЕ ЗНАЛА ДА ЊЕНОЈ ДРУГАРИЦИ ПРЕТИ ОПАСНОСТ...
КЛЕГ ЈЕ СПРЕМАН НА СВЕ!

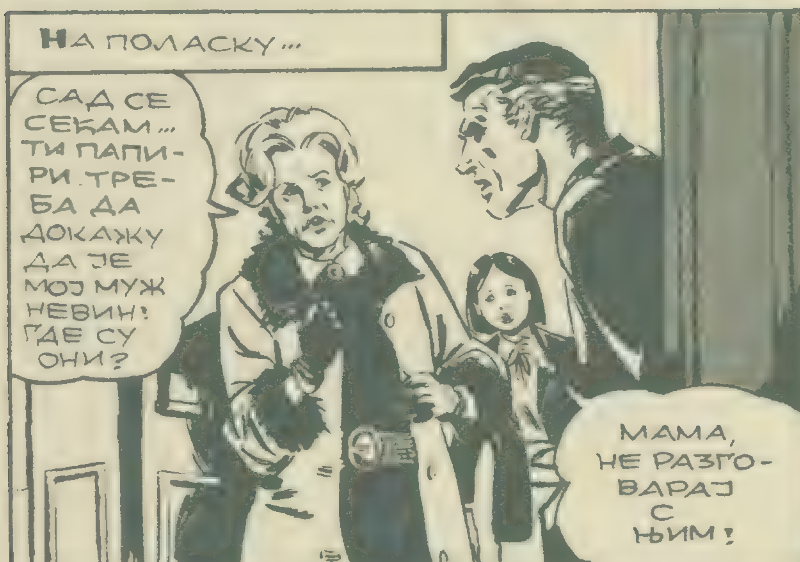

СЈУ ЈЕ БИЛА У ПРАВУ...
ПЕМ СУМЊА НА МЕНЕ! ЊЕНОЈ МАЈЦИ СЕ ВРАЋА ПАМЋЕЊЕ! МОРАМ НЕШТО ПРЕДУЗЕТИ!


КЛЕГ ЈЕ ОДЈУРИО У КУХИЊУ...
ЖЕЛИМ ДА РАЗГОВАРАМ С ВАМА!
НЕМАМ ВРЕМЕНА! СЕЛИМО СЕ! ДОКТОР ЈЕ КАЗАО ДА ЋЕ ВАМ ПРИЈАТИ ПРОМЕНА КЛИМЕ, МЕРИ!
НЕ СЛУШАЈ ГА, МАМА! НИЈЕ ОН НИ ВИДЕО ДОКТОРА!


БУДИ МИРНА, СЈУ! ЈА САДА БРИНЕМ О ТВОЈОЈ МАЈЦИ!
ЗАШТО? НИКО ТО ОД ВАС НИЈЕ ТРАЖИО!
20


СЛУШАЈ, МАЛА! ЗНАМ ДА СИ ТИ ПРЕТРАЖИВАЛА МОЈ АУТО! ПРЕДАЋЕШ МИ ОНЕ ПАПИРЕ КОЈЕ СИ НАШЛА!


БРЗО СЕ ОБУЦИТЕ! ИДЕМО ОДАВДЕ!
СЈУ И ЈА НИСМО НАШЛЕ НИКАКВЕ ПАПИРЕ У КОЛИМА!


НА ПОЛАСКУ...
САД СЕ СЕЋАМ... ТИ ПАПИРИ ТРЕБА ДА ДОКАЖУ ДА ЈЕ МОЈ МУЖ НЕВИН! ГДЕ СУ ОНИ?
МАМА, НЕ РАЗГОВАРАЈ С ЊИМ!


КЛЕГ ЈЕ ПОБЕСНЕО...
ДОСТА МИ ЈЕ ВАС ДВЕ! ПОЛАЗИТЕ!


СЈУ ЈЕ БАШ КРЕНУЛА КОД ПЕМ...
КЛЕГ ИХ НЕКУД ВОДИ!


МНОГЕ СТВАРИ СТЕ ОТКРИЛЕ И ЗАТО МОРАМ ДА ВАС СЕ ОТРЕСЕМ!


КАД ЈЕ ПЕМ ПОГЛЕДАЛА КРОЗ ПРОЗОР...
СЈУ НАС ПРАТИ! КАД БИХ МОГЛА НЕКАКО ДА ЈЕ ОБАВЕСТИМ...


ДОБРО ЈЕ ДА МИ КЛЕГ НИЈЕ УЗЕО СВЕСКУ!


ШТА ЛИ ТО РАДИ ПЕМ?


СЈУ ЈЕ ПОКУШАЛА ДА ПРАТИ АУТО...
ПЕМ БАЦА ПАПИРИЋЕ! ЖЕЛИ ДА ИХ ПРАТИМ!


КО ЗНА ШТА ЋЕ ОВАЈ НИТКОВ УЧИНИТИ С НАМА! САМО СЈУ МОЖЕ ДА НАС СПАСЕ!

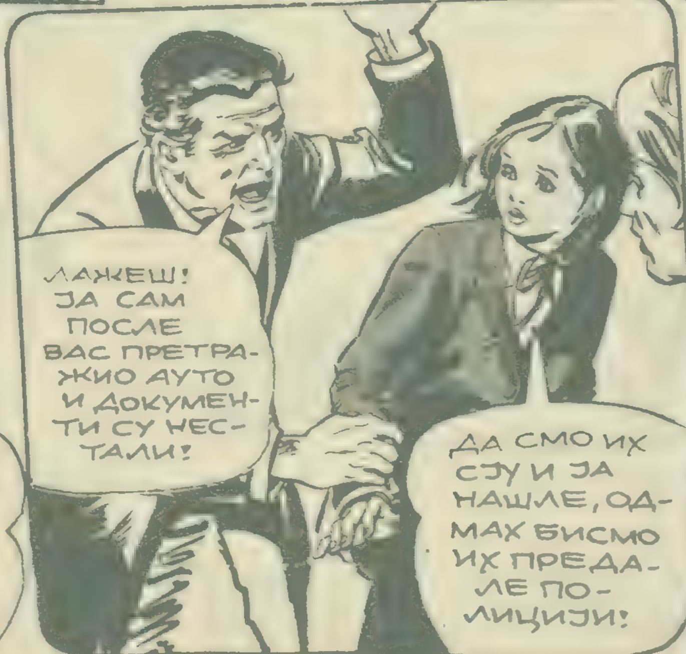

СЈУ ЈЕ ВЕЋ ДУГО ВОЗИЛА И УМОРИЛА СЕ...
ДО ВРАГА! ИЗГУБИЛА САМ ИХ!


АЛИ, ИЗА СЛЕДЕЋЕ КРИВИНЕ...
ЕВО АУТОМОБИЛА! ПРАЗАН ЈЕ! СИГУРНО СУ У ОНОМ АМБАРУ!


СЈУ НИЈЕ ОКЛЕВАЛА...
НАДАМ СЕ ДА САМ УСПЕЛА ДА ГА ПОКВАРИМ! САД ИДЕМ ДА ПОЗОВЕМ ПОЛИЦИЈУ!


А У АМБАРУ...
ТАКО ЗНАЧИ! ТИ И ОНА ТВОЈА ДРУГАРИЦА СТЕ ОТКРИЛЕ ИСТИНУ?
ЗНАМО ДА МОЈ ОТАЦ ЛЕЖИ У ЗАТВОРУ ЗБОГ ВАС!


И ЗНАМО ДА СУ ДОКАЗИ ПРОТИВ ВАС БИЛИ СКРИВЕНИ У КОЛИМА, АЛИ МИ НИСМО НАШЛЕ ТЕ ПАПИРЕ!


ЛАЖЕШ! ЈА САМ ПОСЛЕ ВАС ПРЕТРАЖИО АУТО И ДОКУМЕНТИ СУ НЕСТАЛИ!
ДА СМО ИХ СЈУ И ЈА НАШЛЕ, ОДМАХ БИСМО ИХ ПРЕДАЛЕ ПОЛИЦИЈИ!


ЗА ТО ВРЕМЕ СЈУ ЈЕ СТИГЛА У ПОЛИЦИЈУ...
ШТА СЕ ДОГОДИЛО?
СИГУРНО ЗНАТЕ ДА СУ ДВЕ ДЕВОЈЧИЦЕ СИНОЋ УПАЛЕ У ГАРАЖУ?
ДА! ЧУВАР НАС ЈЕ ОБАВЕСТИО!


СЈУ ЈЕ БРЗО ОБЈАСНИЛА О ЧЕМУ СЕ РАДИ...
КЛЕГ ИХ ДРЖИ У СТАРОМ АМБАРУ КРАЈ РЕКЕ!
У РЕДУ! ПОЛАЗИМО!

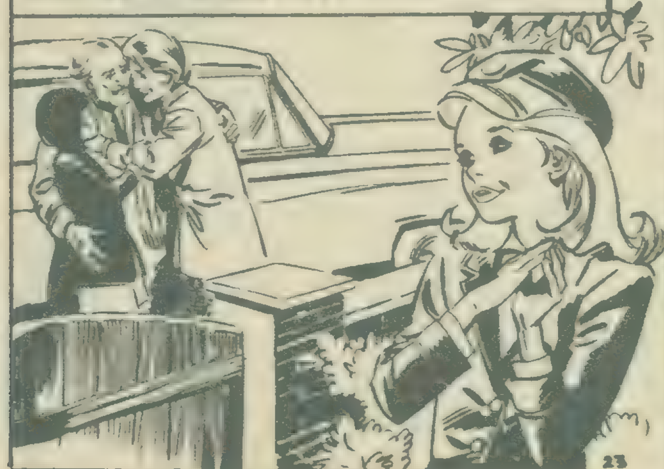

КЛЕГ ЈЕ ВЕЋ СМИСЛИО КАКО ДА СЕ ОСЛОБОДИ ПЕМ И ЊЕНЕ МАЈКЕ...
ОСТАЋЕТЕ У ЧАМЦУ СВЕ ДОК НЕ ПРОНАЂЕМ ОНЕ ПАПИРЕ!


ПЕМ, ШТА ДА РАДИМО?
МОЖДА ЈЕ СЈУ УСПЕЛА ДА НАС ПРАТИ!


ИЗНЕНАДА, КЛЕГА СУ ТРГЛИ ГЛАСОВИ И КОРАЦИ...
СТАНИ, КЛЕГ! ХТЕЛИ БИСМО ДА ТИ ПОСТАВИМО НЕКОЛИКО ПИТАЊА!
ПОЛИЦИЈА И ОНО МАЛО ЊУШКАЛО СЈУ!


СЈУ, ДИВНА СИ!
ПЕМ, СВЕ ЈЕ ЗАВРШЕНО! ИСТИНА ЋЕ НАЈЗАД ИЗИЋИ НА ВИДЕЛО!


ПОЛИЦИЈА ЈЕ ОТКРИЛА ДА ЈЕ ОНЕ ВАЖНЕ ПАПИРЕ СКРИВАО КЛЕГОВ ШОФЕР КОЈИ ЈЕ БИО ПОВРЕЂЕН У САОБРАЋАЈНОЈ НЕСРЕЋИ...
ДА, ЈА САМ ИХ УЗЕО! ХТЕО САМ ДА УЦЕЊУЈЕМ КЛЕГА!


ПОРОДИЦА ФАРЕЛ ЈЕ ОПЕТ БИЛА НА ОКУПУ...


СУТРАДАН У ШКОЛИ...
ЕРТОН ШКОЛА
ДА НИЈЕ БИЛО ТЕБЕ, СЈУ, ОВО НЕ БИХ ДОЖИВЕЛА!
СВИ ЗНАЈУ ШТА ТИ СЕ ДОГОДИЛО И ЖЕЛЕ ТИ СРЕЋАН ПОВРАТАК!
КРАЈ

ШАЦА УБАВИЋ: КЕСТЕНИ

ПОГЛЕДАЈТЕ ШТА СУ МИ ПОСЛАЛИ МОЈИ РОЂАЦИ СА СЕЛА!

?

КЕСТЕНИ! КОЛИКИ СУ!

У ЖИВОТУ НИСАМ ВИДЕО ОВАКО ВЕЛИКЕ!

ОВАКВЕ КЕСТЕНЕ ГАЈЕ САМО МОЈИ РОЂАЦИ! ХЕ, ХЕ!

ПОЈЕШЋУ ИХ У СЛАСТ!

ХЕЈ, ИМАМ ИДЕЈУ!

ПОЗВАЋУ САРУ И ЊЕНУ МАМУ!

САРО, ОВАКО НЕШТО НИКАД НИСИ ЈЕЛА! ДОЂИ СА СВОЈОМ МАМОМ!

СВЕ ЈЕ СПРЕМНО! ЧИМ СТИГНУ, СТАВИЋУ КЕСТЕНЕ ДА СЕ ПЕКУ!

!?

ВИ МИ НЕЋЕТЕ БИТИ ПОТРЕБНИ! ПРОШЕТАЈТЕ МАЛО ПО ГРАДУ!

ХМ!

ТАКО! ЊЕ САМ СЕ РЕШИО!

ЖЕЛИМ САМ ДА УГОСТИМ САРУ И ЊЕНУ МАЈКУ!

ВЕЋ БИХ МОГАО ДА ИХ СТАВИМ НА ВАТРУ!

ИЗВОЛИТЕ, ДРАГЕ МОЈЕ!

МММ! КАКАВ ДИВАН МИРИС!

КО ЛИ ТО ЗОВЕ?

ЗВРРР

САРО, ДОЂИ ДА ВИДИШ КОЛИКИ СУ!

ШАЦО, ЈА САМ...

РЕКАО САМ ДА МЕ НЕ УЗНЕМИРАВАТЕ!

ТРАС

ПОЛА ЧАСА КАСНИЈЕ...

ИСКЉУЧИО ЈЕ ТЕЛЕФОН!

ТЕЛЕФОН

ШАЦО, ЈА ЋУ СЕ ПОБРИНУТИ ЗА КЕСТЕНЕ!

ИМАМО И ВИНО! ХЕ, ХЕ!

БИНГ! ПАФ! КРРР ПАМ! ПУФ! БОНГ!

?

ЗВАЛА САМ ВАС ДА ВАМ КАЖЕМ ДА РАСЕЧЕТЕ СВАКИ КЕСТЕН, ИНАЧЕ МОЖЕ ДА ДОЂЕ ДО ПРАВЕ ЕКСПЛОЗИЈЕ!

НЕЗНАЛИЦО! ПОГЛЕДАЈ КАКО ИЗГЛЕДАМ!

У ИДУЋЕМ БРОЈУ КОМПЛЕТАН СТРИП **партизан горан**


ПОПАЈ
BY BUD SAGENDORF


ОХ! ЕНО МОЈЕ ЦУРЕ!
ЗДРАВО, ОЛИВИЦЕ! ВРАТИО ТИ СЕ ТВОЈ ЈЕДИНИ ДРАГИ!

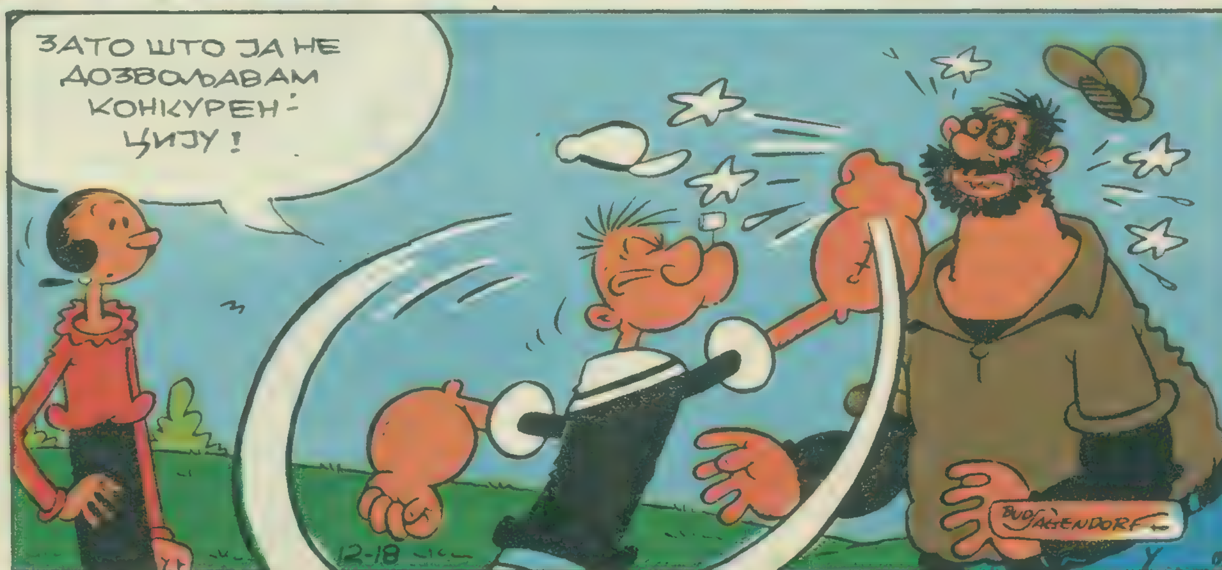

ПРЕНИЗАК СИ ЗА РОМЕА!
НОГЕ МИ ИПАК СТИЖУ ДО ЗЕМЉЕ!


И ИМАШ ЧВОРНОВАТЕ РУЖНЕ РУКЕ!
ШТА ИМ ФАЛИ? ЈАКЕ СУ!


ПА ТО ЛИЦЕ!
ПИХ!
ЗНАШ ДА НИСАМ БАШ НЕКИ АПОЛОН!


И СТРАШИЛО НА ЊИВИ ЛЕПШЕ СЕ ОБЛАЧИ ОД ТЕБЕ!
ТАКАВ САМ... КАКАВ САМ!
© King Features Syndicate, Inc. 1977. World rights reserved.


ОХ... ЗАШТО СИ МИ, ОНДА, ТОЛИКО ПРИРАСТАО ЗА СРЦЕ?
!
!


ЗАТО ШТО ЈА НЕ ДОЗВОЉАВАМ КОНКУРЕНЦИЈУ!
BUD SAGENDORF
12-18

У ПОТРАЗИ ЗА ИЗГУБЉЕНИМ БЛАГОМ

БОГАТСТВ
ИЗ ШУПЉЕГ БАМ

АВАНТУРИСТА И ПИСАЦ ЛЕОНАРД КЛАРК ПОСЛЕ ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА ПРОНАШАО ЈЕ У АНДИМА СТАРИ РУДНИК ЗЛАТА, АЛИ ЈЕ У ЦИВИЛИЗАЦИЈУ УСПЕЛО ДА ДОНЕСЕ САМО ЈЕДАН МАЛИ ДЕО ОГРОМНОГ БЛАГА

Морао сам да пронађем ту земљу богатства, Елдорадо, не мислећи на разочарања и патње које је задала другима. Био сам потпуно шворц, јер сам изгубио много новаца у погрешним трагањима у Кини и САД. Сад могу да размишљам о оним данима из озбиљне удаљености, али онда, у Лими, био сам обузет страсном жељом да се домогнем тог злата. Жељом онаквом каква мучи заљубљеног човека. Заљубљен човек види посвуда само једну жену иако постоје милиони других жена на свету".

То је у књизи „Реке теку на исток" која је постала класично дело истраживачке литературе, написао Леонард Кларк, истраживач и авантурист.

Леонард Кларк је одмах иза прошлог рата дошао до једне старе мапе легендарног Елдорада. Проучивши добро мапу и историју оног дела Перуа у који је мапа смештала Елдорадо, Кларк је 1946. године кренуо у највећу пустоловину у животу..

„Знао сам да би ме ставили под присмотру кад би се проширила вест да идем у лов на Елдорадо. Постоје, заиста, оштри закони у вези с проналажењем блага. С друге стране, и плодови открића били би тако драгоцени да би живот проналазачев, мој живот, био у опасности. Зато нисам открио никоме због чега намеравам да загазим у девичанску шуму. Званични циљ путовања било је трагање за тајним рецептима брухоса — индијанских врачева".

Кларк ипак није само за себе сачувао циљ путовања. Кад је од града Лагунаса у Перуу запловио уз реку Марањон придружила му се једна шармантна жена, жељна узбуђења и авантура. Замолила је истраживача да је поведе и он је на то пристао.

ЗЛАТНИ КАРАВАНСКИ ПУТ

Славни ловац на злато није слутио да се живот те жене није случајно укрстио с његовим, није знао да је она агент „Националног друштва за истраживање Елдорада", једне компаније са седиштима у Лими и Лондону које је основано нешто раније с циљем да тражи фабулозну земљу злата. Обавештајна служба компаније је некако сазнала за Кларкову мапу и послала за њим свог агента.

Уз логорску ватру на једном одморишту Кларк је пред том женом раширио мапу, испричао јој како је до ње дошао, шта је то „његова земља" Елдорадо, како је настала и где лежи.

— Ову карту је нацртао један полуписмени Шпанац једини који је успео да побегне од индијанског покоља у Сантјагу де лос Монтањас! — поверио се Кларк сапутници. — Мапа је прелазила из руке у руку и ко зна колико је власника променила док није доспела до мене!

— Сантјаго де лас Монтањас! — авантуристкиња је пљеснула д558лановима и трепнула ватреним очима. — Никад нисам чула за такав град!

— То је био један од „Седам златних градова", један од седам рудника злата које су у 16. веку експлоатисали Шпанци! — објаснио је неопрезни Кларк. — Сигурно си чула за Борху, град који и данас постоји на Марањону и према коме ми пловимо. Тај град су 1549. године основали шпански језуити и дали му име Сан Франциско де Борха. Лежао је на златној руди. Мало касније језуити су у близини Борхе основали друго рударско насеље, Сантјаго де лос Монтањас, а убрзо за њим никли су Сан Рејс, Вахаделоро, Заморе, Хуан де Бракаморес и Легроњо. Видиш их, сви су уцртани у овој карти. Област где су пронашли и отворили руднике злата језуити су у својим тајним мапама означили легендарним именом непостојеће земље Елдорадо. Злато је караванским путевима на којима су биле добро распоређене релејне станице, на леђима лама прелазили Анде и стизали у Лиму. Одатле су га шпански бродови превозили до пацифичне обале Панамске превлаке. Каравни мазги су затим пребацивали драгоцени метал преко Превлаке до атлантске обале, где их је преузимала „Златна флота" и одвозила у Шпанију. Гусарски адмирал Хенри Морган је у најславнијем гусарском подвигу свих времена опљачкао у Панами једну такву пошиљку.

Кларк је био срећан што, причајући сапутници, може гласно да сања о земљи неизмерног богатства:

— На основу података из разних архива, записа и хроника израчунао сам да је годишња производња која је из „Седам златних градова" одлазила у Лиму, вредела данашњих 200 милиона долара. То је Елдорадо који ја хоћу да пронађем! Прави Елдорадо, мој Елдорадо!

ИНКЕ СКРИВАЈУ РУДНИКЕ

Леонард Кларк је сматрао да је најзначајнији од „Седам златних градова" био Сантјаго де лос Монтањос којег је основао језуит Хуан Салинас де Лојола. Из њега су и кретали каравани лама натоварени златом.

Индијанци су стално нападали шпанска насеља и палили их. Неколико пута су спалили и разорили Сантјаго де лос Монтањас, али су га језуити сваки пут обнављали. Језуити, као тајни агенти цркве, нису никад световним властима поверавали своје тајне. Конквистадори нису никад тачно сазнали где су рудници злата, ни куда пролазе тајни каравански путеви.

— У најжешћој од свих побуна, крајем 16. века, Индијанци су уништили „Седам златних градова", порушили и замаскирали руднике! — причао је Кларк сапутници. — Кад су језуити видели да ће коначно, бар на врло дуго време, морати да напусте Сантјаго де лос Монтањас, закопали су златне шипке под црквени под. Били су сигурни да ће се уз помоћ војске поново вратити у Елдорадо. Нису се вратили. Овог пута су Индијанци били одлучни. Само један Шпанац успео је да избегне покољ и да се тајним караванским путем довуче до прве шпанске насеобине на пацифичкој обали. Био је потпуно исцрпен, полулуд од глади и страха. Пре него што је умро бунцао је нешто несувисло о брдима злата и благу под црквеним подом и успео је да нацрта ову карту која је доспела до мене. Нико га није озбиљно схватио. Језуити су тако добро чували тајну својих „Седам златних градова" да о њима, сем у тајној језуитској преписци, нема никаквог документа.

Леонард Кларк је дубоко веровао да ће га велика ре-



З

БУГА

ка Марањон и стара мапа довести у „његов" Елдорадо, једини аутентични Елдорадо.

ЗЛАТО У БАМБУСОВИМ СТАБЉИКАМА

Велики авантуриста је имао срећу да досања свој сан, али је ипак грдно разочарање помутило његову радост. Лепа сапутница га је, кад је сазнала што је желела, под неким изговором којег он никад није у својим успоменама објаснио, подмукло напустила.

Кларк је сам продро у средиште Елдорада. После дугог пробијања кроз џунглу и огромне мочваре пронашао је у андском беспућу рудник из кога су Инке вадили злато.

Ископао је нешто злата. Напунио је њиме пет шупљих бамбусових стабљика — укупно 23 кг злата, јер више није могао да понесе.

Повратак из Елдорада био је много тежи него долазак у њега. Кларк није успео да у цивилизацију донесе свих пет тешких бамбусових стабљика.

Потпуно изможден напорима, глађу, грозницом и дугим путовањем закопао је „на врху једног брдашца, у подножју дебелог кактуса који је личио на вишеструки свећњак" готово све злато.

Из „свог" Елдорада Леонард Кларк је донео злата које је вредело свега 16.000 долара, али је био срећан, јер је открио тајанствену земљу Елдорадо и доживео дивну авантуру.

Оснивачи „Националног Елдорада" за које је радила привремена Кларкова сапутница, никада нису пронашли индијанско злато мада су, како у књизи „Реке теку на исток" тврди славни ловац на изгубљена блага, сасвим сигурно њихови људи прошли поред кактуса који личи на вишеструки свећњак.

Леонард Кларк је намеравао да још једном оде у „свој" Елдорадо, или бар ископа под вишекраким кактусом злато сакривено у бамбусовим стабљикама. Није стигао. Исцрпљен напорима и болештинама на многобројним опасним путовањима, умро је 1957. године. Неки његови пријатељи су сумњали да је умро природном смрћу. Свемоћно злато лако од неких људи ствара злочинце.

А. Р.



СПАС У ПРЕЗИМЕНУ

НЕМЦИ СУ ПРИМЕТИЛИ ЊИХОВЕ ТАЈНЕ СИГНАЛЕ И ОДЕТ СЕНСОМ И ПИТЕР ЧЕРЧИЛ УСКОРО СУ УХАПШЕНИ. АЛИ, ТО НИЈЕ БИО КРАЈ.

Одет Сенсом ушла је у пиљарницу у Улици Кенсингтон у Лондону да купи поврће. Када је рекла шта жели, продавац је приметио њен француски изговор и издрао се:

— Напоље! Не желим ништа да имам са Французима. Ви сте на страни Немаца... Напоље!

Била је 1940. година и Немачка је окупирала Холандију и Француску, а опасност се надвила и над Енглеском. Многи необавештени људи, као и пиљар из Улице Кенсингтон, сматрали су да су Французи на страни Немаца...

Одети су се очи напуниле сузама. Увређена, изишла је из радње. Није имала снаге да објашњава како у Лондону живи већ десет година, јер се 1930. године удала за Енглеза. Пет година касније остала је удовица, али је наставила да живи у Лондону.

Чим је стигла кући, уморно се сручила у фотељу и упалила радио. „... **И зато молимо свакога ко поседује било какве фотографије француске обале да их пошаље адмиралитету...**" чула је команданта Краљевске морнарице који је објашњавао значај убацивања командоса на територију Француске за борбу против окупатора.

Тајни курсеви

Одета се родила у Амијену 1912. године и имала је велики број фотографија француске обале. Оне које је сматрала најбољим послала је на адресу адмиралитета, а уз пут написала и неколико речи о себи. На своје велико изненађење, после неколико дана добила је позив из војне команде да дође на разговор са капетаном Џепсоном.

— Да ли мрзите Немце? — било је прво питање које јој је постављено. Одета је размислила неколико секунди, а онда рекла:

— Не... Али мрзим нацисте због оног што чине мом народу!

— У том случају — наставио је капетан Џепсон **— управо сте ви особа какву тражимо. Потребан нам је неко кога ћемо убацити као агента у Француску и ко ће нам помоћи да уништимо важне немачке ратне објекте. Да ли бисте ви пристали на тако нешто?**

Скривајући понос и усхићење који су је обузели, затражила је неколико дана за размишљање.

После три дана позвала је капетана Џепсона и рекла му да пристаје. Одмах су је превезли у Хемпшајр где је похађала тајне курсеве и учила све оно што је једном агенту потребно да би се одржао у животу.

Када је обука завршена, све је било спремно за Одетино пребацивање у Француску. Пошла је рибарским бродом из Гибралтара за Кан на југу Француске. Ту је убрзо нашла везу са британским агентом Питером Черчилом званим „Раул". Одет и Раул су припремали многе акције које су касније извршавали енглески командоси, а подаци које су слали у Британију били су више него драгоцени. Пријатељство између Питера Черчила и Одет Сенсом прерасло је у искрену љубав, и њих двоје су се договорили да се по завршетку рата венчају.

Приликом слетања једног енглеског авиона у близини Ансија Немци су приметили да неко лампама даје знаке из жбуња и дали се у потрагу. Немачки пси били су немилосрдни прогонитељи, али су Одет и Питер успели да стигну до реке и ту заметну траг!

Зашто сте је спасли?

Немцима је било јасно да у околини, тамо где се траг завршавао, дејствује неколико британских агената. Одет и Питер поверовали су једном немачком агенту који се представио као Енглез и рекао да има поруку за њих. Одмах после тога су ухапшени. Питер је пребачен у централу Гестапоа у Паризу, а убрзо за њим стигла је и Одет.

Иако су је стављали на муке, она је одлучно одбијала да да било какве информације о својој мисији. А онда су се, у лето 1944. савезничке трупе искрцале на обале Нормандије. Пошто су се савезници приближили Паризу, Одет и друге жене затворенице пребачене су у немачки концентрациони логор у Равенсбруку.

— Овога пута ћемо те стварно убити! — рекао јој је немачки официр. За мршаво и изнемогло Одетино тело смрт је могла да дође само као олакшање.

Међутим, десило се нешто неочекивано.

Пошто је схватио да ће и логор ускоро бити у савезничким рукама, командант Фриц Сурен сместио је девојку у свој аутомобил и одвео је у америчку зону — право у болницу, где јој је пружена медицинска помоћ!

— Зашто сте се напрасно одлучили да јој спасете живот? — упитали су амерички и британски официри преплашеног команданта логора. — **То нису ваши методи!**

— Морао сам! Сурен се није устезао да призна. — **Колико сам успео да сазнам, намеравала је да се уда за неког Питера Черчила, а тај је сигурно рођак британског премијера Винстона Черчила... То може само да ми користи на суду, зар не?**

Тако је Одету спасла пука случајност, јер Питер Черчил није био ни у каквим родбинским везама са Винстоном Черчилом!!!

★ ★ ★

Одет и Питер су се заједно вратили у Енглеску где су за заслуге примили заслужена одликовања. Убрзо затим Одет Сенсом је позвана у Француску где јој је уз највеће почасти уручен орден Легије части за заслуге које је имала у ослобођењу своје земље.

М. Ј.

ЗА ЗАБАВУ

СУМЊИВА ЛИЦА

У близини своје куће инспектор Пера приметио је једне ноћи силуете три сумњиве особе. Зато је, чим је ујутру дошао у своју канцеларију, извукао из картотеке фотографије деветорице сумњивих особа који су му се учинили најсличнији ноћним посетиоцима. И пронашао их. А ви? Можете ли их и ви пронаћи?

A B C





1 2 3 4 5 6 7 8 9

ОДГОВОР:

Силуети обележеној словом А одговара фотографија особе под бројем 6! Силуети В одговара 8 а силуети С – 5.

ГЛАВЕ И НОГЕ

Ево дванаест глава и дванаест ногу различитих животиња. Ваш задатак састоји се у томе да свакој од ових животиња, чије су главе обележене словима, доделите ноге (обележене су бројевима). На пример, животињи чија је глава обележена словом А припада нога обележена бројем 6.

A B C D E F G H I J K L
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

ОДГОВОР:

A=6; B=11, C=10; D=7; E=12, F=9, G=8; H=4; I=13; J=2, K=1, L=5

БУФАЛО БИЛ



ЗАБАВНИКОВ ТЕСТ

Довољно је само изговорити име БУФАЛО БИЛ па да замислимо непрегледна пространства, карабине и страшан тутањ бизона. На амерички Дивљи запад почетком прошлог века из свих крајева стижу колонисти, највише авантуристи, који траже слободу или беже од руке закона. Међу овим пионирима Запада неки су још за живота постали легенде. Међу њима најпознатији је свакако био Буфало Бил.

„Политикин забавник" је у више махова писао о Буфалу Билу, што ће вам помоћи да лакше одговорите на питања у вези са овом легендарном личношћу. За свако од питања дати су одговори од којих је само један тачан. Ваш задатак је да погодите који.

1

ПРАВО ИМЕ БУФАЛА БИЛА ЈЕ:

a) Дејви Крокет
b) Буч Касиди
c) Вилијем Фредерик Коди
d) Џон Бул



2

БУФАЛО БИЛ ЈЕ БИО:

a) трапер
b) ловац
c) шериф



3

ВЕЛИКЕ РАВНИЦЕ СЕВЕРНЕ АМЕРИКЕ У КОЈИМА СУ УБИЈАНИ БИЗОНИ ЗВАЛЕ СУ СЕ:

a) прерије
b) саване
c) пампе
d) џунгле

4

НАДИМАК БУФАЛО БИЛ ДОБИО ЈЕ ЗАТО ШТО ЈЕ:

a) рођен 1864. године у граду Буфалу на језеру Ири
b) зато што је убијао буфале (бизоне)
c) јер је пуцао са великом прецизношћу а елитни стрелци називани су у то време „буфало"



5

БУФАЛО БИЛ УБИО ЈЕ 4280 БИЗОНА ЗА 18 МЕСЕЦИ:

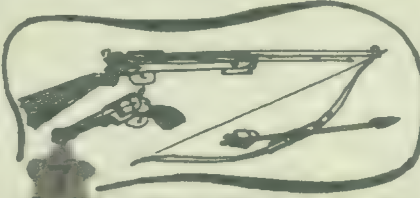
a) из задовољства
b) да би омогућио рад на новој железничкој прузи преко чије су трасе пролазила крда бизона
c) да би осигурао исхрану за градитеље пруге Канзашке пацифичке железнице



6

АМЕРИЧКИ ГЛУМАЦ НА ОВОМ СНИМКУ КОЈИ ИГРА БУФАЛА БИЛА ЗОВЕ СЕ:

a) Пол Њумен
b) Чарлтон Хестон
c) Берт Ланкастер



7

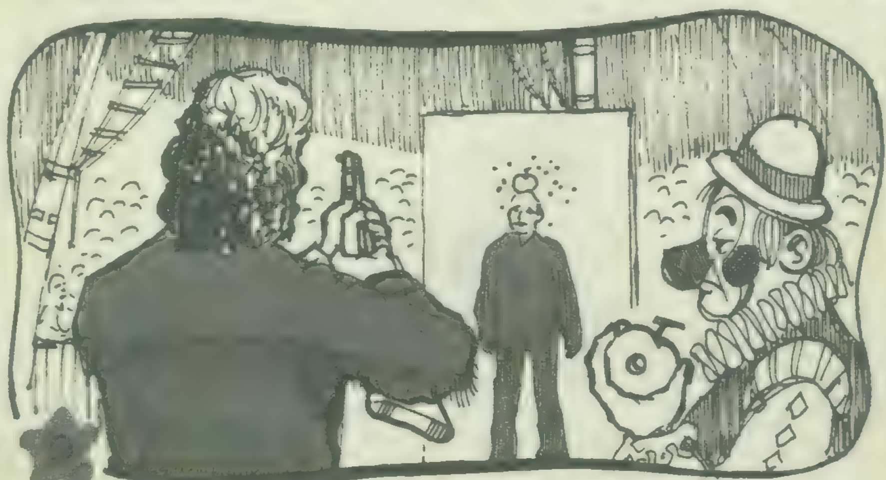
БУФАЛО БИЛ УБИЈАО ЈЕ БИЗОНЕ:

a) карабином марке „винчестер"
b) пиштољем „колт"
c) стрелом и луком
d) пушком марке „шарпс"

8

ГОДИНЕ 1897. У ПРЕРИЈИ ЈЕ ОСТАЛО ЈЕДВА ПЕТ СТОТИНА БИЗОНА, ДОК ИХ ЈЕ 1834. ГОДИНЕ БИЛО:

a) сто хиљада
b) петнаест милиона
c) осамнаест милиона



9

ПОСЛЕДЊИХ ГОДИНА СВОГ ЖИВОТА БУФАЛО БИЛ НАСТУПАО ЈЕ У ЦИРКУСУ КАО:

a) акробата
b) стрелац
c) мађионичар



10

БУФАЛА БИЛА ОДЛИКОВАО ЈЕ АМЕРИЧКИ ПРЕДСЕДНИК:

a) Џорџ Вашингтон
b) Теодор Рузвелт
c) Двајт Ајзенхауер

11

БУФАЛО БИЛ ГОСТОВАО ЈЕ И У НАШОЈ ЗЕМЉИ ЈУЛА 1906. ГОДИНЕ СА ЦИРКУСОМ „ВИЛД ВЕСТ ШОУ" У:

a) Херцег-Новом
b) Зрењанину (Бечкереку)
c) Скопљу



ОДГОВОРИ:

1) Право име му је било Вилијем Фредерик Коди; 2. био је ловац; 3) прерија; 4) због тога што је убијао бизоне који су се у Северној Америци звали буфало; 5) да би осигурао исхрану за градитеље Канзашке пацифичке железнице; 6) Пол Њумен; 7) пушком марке „шарпс"; 8) осамдесет милиона; 9) стрелац; 10) Теодор Рузвелт и 11) у Зрењанину, тадашњем Бечкереку, а затим и у Панчеву и Вршцу.









(1) **ТОЛИКО ПУТА ОПЕВАНО** и уткано у многе легенде, ово необично језеро је одувек било празник за очи путника-намерника, мир за уморне, а бескрајно занимљиво за научнике. Површине 366,74 квадратна километра, од чега 247,76 припада нашој земљи, а 118,98 Албанији, Охридско језеро зачуђује дубином своје плаве, бистре воде: 286 метара!

Пошто је настало тектонским путем, у плиоцену крајем терцијара, и то наглим спуштањем земљишта између два уздужна раседа, Охридско језеро је једноставно одсечено од осталих вода и, склоњено између високих планина, остало да живи само за себе. Многе животињске врсте су тако остале живи фосили, док су се друге развијале разноликије него њихови сродници у неким другим срединама. Због свега тога, од свих врста риба у језеру око 60 одсто су — ендеми, примерци који живе само на једном месту и више нигде. И чувена охридска пастрмка је, у ствари, ендем. Ова необична природна појава, која је за научнике од непроцењиве вредности, још је израженија код неких врста рачића, водених глиста и инфузорија. По овим особинама само далеко Бајкалско језеро може се упоредити са Охридским.

Међутим, блага клима, мноштво разних инсеката, бескичмењака, гмизаваца и риба, али међу којима нема штуке, сома и још неких познатих и раширених врста, прави је рај и за птице. Чувено Струшко поље или Струшко блато вековима је било стециште огромних јата најразноврснијих птица. Али, насељавањем, моторним чамцима и непажњом, човек их је отерао: на Охридско језеро птице и даље слећу, гнезде се и одлазе, али у много мањем броју него некада.

(2) **ТЕСТЕРА УМЕСТО КЉУНА** — Са далеког севера, из предела вечитог леда блиских самом Северном полу, после неколико хиљада километара напорног лета, зими на Охридско језеро долази и овај средњи ронац (лат. Mergus serrator). Поред разнобојног перја, ова око 60 сантиметара дугачка птица из разгранате породице ронаца, занимљива је и по томе што је њен кљун страх и трепет за сваку ситнију рибу или жабу. Тај кљун, чврст и са оштром кукицом на крају, по својој назубљености и оштрини веома подсећа на тестеру. На жалост, данас је средњи ронац на језеру врло редак.

(3) **СА ИБИСОМ И У ГРОБ** — Никада није потпуно објашњено зашто је свети ибис, нарочита врста иначе врло раширене породице ибиса, био толико омиљен код старих Египћана који су га и сматрали светим. Сваки фараон наглашавао је у својој поруци пред смрт да поред његове мумије обавезно у гробу буде и ибис. Од 28 врста ове необичне птице, на Охридско језеро долази врло редак црни ибис или ражањ (лат. Plegadis falcinellus), који иначе живи у Африци, Аустралији и Јужној Америци. Ова птица, велика око 60 сантиметара сјајнозеленог и пурпурног перја, која својим танким, савијеним кљуном тражи глисте и бубе по мочварама, на Охридско језеро долеће са Мадагаскара!

(4) **У СМРТ РАДИ НАОЧАРА** — Чапља кашикара (лат. Platalea leucorodia) има вероватно један од најнеобичнијих кљунова не само међу својим сродницима, већ међу птицама уопште. Али, баш због тог чудног дара природе, кашикари је претило истребљење. Наиме, у прошлом веку изненада се у свету богатих и ситих појавила сурова мода да се од кљуна ове поносне птице израђују кутије за наочаре. Ова необична мода једну од најлепших врста чапљи готово је уништила. Ипак, строги закони у већини земаља, међу којима је и наша, заштитили су ову око 90 сантиметара дугачку птицу и продужили јој живот. На Охридско језеро, где се гнезди, кашикара долази из северне Африке.

(5) **ПРОКЛЕТСТВО ЛЕПОТЕ** — Од неколико врста белих чапљи, Охридско језеро најчешће насељава иначе ретка мала бела чапља (лат. Egretta garzetta). Међутим, њена упадљива и изразито бела боја вековима је за ову птицу, као и за њене истобојне сроднике, била и велика опасност. Наиме, у време парења на њеном телу израста око педесет чипкастих и свечаних пера, која су дуго продавана као најскупоцењији украс за женске хаљине и шешире, али и за војничке капе у неким земљама. Чак су доношени и нарочити закони ко сме да носи перје беле чапље. Наравно то је увек био највиши слој друштва. Забележено је да је из Венецуеле, где су беле чапље биле многобројне, само 1898. године извезено преко милион и по пера ових птица. Сматра се да се у неким земљама Јужне Америке беле чапље још лове, иако су врло ретке. Због тога су је научници и назвали „проклетство лепоте". У околини Струге, на обали и над водом Охридског језера, мала бела чапља је слободна и нико је не узнемирава. Јер, свака ова птица заштићена је законом.

НЕОБИЧНИ ГОСТИ НА ОХРИДСКОМ ЈЕЗЕРУ

ИЗМЕЂУ НЕБА И ОБАЛЕ

7

Охридско језеро је сигурно једно од најчудеснијих језера на свету, и по начину настанка и по изузетно занимљивим животињским и биљним врстама које живе око њега и у њему.

(6) **ОПРЕЗ ИЗНАД СВЕГА** — Висока око 90 сантиметара, с танким и за блато специјално грађеним ногама, јаким кљуном којим хвата жабе, рибе и змије — то је Ardea purpurea. Из овог стручног назива види се да је реч о необичној чапљи — црвеној. Ловци су је вековима таманили због црвеног сјајног перја и ради трофеја. То је вероватно утицало на то да ова птица буде изузетно опрезна, тако да јој човек тешко може прићи на пушкомет. Иако не може да живи без воде, гнезди се на високим стаблима. Међутим, данас је ретка у целом свету, па и на Охридском језеру.

(7) **КАД ВОДА ИЗ ВОДЕ ТЕЧЕ** — Нису само птице рибе, пужеви, ракови и инсекти преко 20 метара провидна вода и сунце над њом једина знаменитост Охридског језера. Оно је интересантно и по једној реци, али која се не улива у њега, већ га напушта и одлази. То је бистри, плаховити, пастрмком и јегуљом врло богати Црни Дрим. Код Струге (на слици) ова река истиче из језера и после 122 километра тока кроз нашу земљу и Албанију спаја се са Белим Дримом и улива у Јадранско море као Дрим. Некада се ова река засипала песком који су наносили језерски таласи, па је вода плавила Стругу и Струшко поље и правила велике штете. До почетка прошлог века становници села Мислешево, Ливада и Биоларница уместо пореза били су обавезни да чисте Црни Дрим све до теснаца у Дримском Грлу. Сељаци су корито реке чистили пуштањем бивола да газе по дну. Године 1955. на овом Дриму изграђена је хидроцентрала Глобочица.

Текст: И. Лончар
Снимци: Љ. Патрногић



5



6

СТАТУС КВО — STATUS QUO



Успех који је последњих месеци забележила композиција »Rockin' All Over the World« поново је групу СТАТУС КВО довела у сам врх светске поп-сцене. Овај четворочлани састав основан је пре двадесет година под називом СПЕКТЕРС (SPECTERS). Нешто касније име је измењено у ТРЕФИК ЏЕМ (TREFFIC JAM), али пошто је у то време већ постојала група Стива Винвуда ТРЕФИК, одлучено је да се и оно промени. Како би се разликовали од много познатијих колега из групе Стива Винвуда, чланови састава узимају 1976. име које су и до данас задржали: СТАТУС КВО.

У гадашњој постави свирали су Мик Френсис Роси (Mick Francis Rossi) — вокал и гитара, Ален Ланкастер (Alan Lancaster) — бас-гитара, Џон Коглен (John Coughlan) — бубњеви, Рик Парфит (Rick Parfitt) — вокал и Рој Линс (Roy Lynes) — клавир и оргуља. Годину дана касније појављује им се и први велики хит „Пикчерс ов мечстик мен" (»Pictures of Matchstick Men«), а онда следе „Ајс он д сан" (»Ice on the Sun«) и „Даун д дастпајп" (Down the Dustpipe«).

У то време чланови групе су свирали јак рок који није донео очекиване резултате. Године 1969. нису имали ниједан хит што је довело до краткотрајне кризе. Крајем 1970. појављује се ЛП плоча „Ма Келис гриси спун" (»Ma Kelly's Greasy Spoon«), којом најављују



поврат,к, али стварни успеси долазе тек 1973. после ЛП-ија „Пајлдрајвер" (»Piledriver«) који се одлично продавао. На тој плочи су се први пут представили као квартет без Роја Линса. Прегласни стимулативни рок враћа им обожаваоце који су 1974. и 1975. године одушевљено прихватили нове снимке „Брејк д рулз (»Break the Rules«) и „Даун, даун" (»Down, Down«).

О томе најстарији члан, тридесет једногодишњи Џон Коглен, прича: „Кажу да свирамо тинејџерски рок. Ту, донекле, има истине јер нам је свима познато да данас, у већини случајева, музичка збивања прате претежно млади. Ми желимо да наше обожаваоце увек изненадимо нечим новим. Пошто сматрам да наша музика има своју трајну вредност, ми ћемо и даље одолевати краткотрајним помодним лудостима као што је данас панк-рок. Наиме, музика групе СТАТУС КВО је прави рок, коме се сви увек, без обзира на тренутне ћуди, враћамо. Наши поштоваоци, а и многи критичари, сматрају да је и поред новог панк-таласа група СТАТУС КВО остала једна од водећих светских стандардних група."

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

ЉУЉУШКАЊЕ ШИРОМ СВЕТА (ROCKIN' ALL OVER THE WORLD)

Музика и текст: Џон Фоугети (John Fogerty)

Пева: СТАТУС КВО

Hurry up, hurry up we go
All aboard, cause we're hittin' the road
Here we go
Rockin' all over the World

Gitty up, gitty up get away
We're goin' crazy and we're godin'
Today
Here we go
Rockin' all over the World

And I like it, I like it
I like it I like it
I lala like it la la like it
Here we go
Rockin' all over the World

I'm gonna tell your mama what you
Gotta do
Just come out tonite with your
Dancin' shoes
Here we go
Rockin' all over the World

НЕОПЛАНТА

Слободно можемо рећи да је прво тромесечје ове године у домаћим поп-збивањима обележено групама из Новог Сада. После појаве састава ЖЕТВА и њиховог великог хита „У раздељак те љубим", чули смо много срећнија музичка решења у групи РАНИ МРАЗ коју предводи Ђорђе Балашевић. Недавно је још један састав из овог града, НЕОПЛАНТА, хит композицијом „Хороскоп" показао да на новосадске музичаре треба најозбиљније рачунати. По мишљењу многих, ова група представља највеће поп-изненађење ове године, јер је композиција „Хороскоп" само прва у серији хитова које ће издати. Средином године појавиће се и велика плоча ових музичара који имају дугогодишње естрадно искуство. У данашњој постави наступају већ три године и један од највећих квалитета им је свакако тај што сви, поред инструмената на којима свирају и одлично певају.

У НЕОПЛАНТИ су: Јован Грубор (бас-гитара и композитор), Слободан Миљуш (гитара и саксофон), Милан Мутавџић (бубњеви), Иштван Балог (инструменти са клавијатуром) и Душан Мирков (бас и клавијатуре). Група, која је ове године наступала на Опатијском фестивалу у специјалном шоу-програму, следећег месеца треба да крене на велику турнеју по Совјетском Савезу, где су већ неколико пута били радо виђени гости. На крају да кажемо и то да се на другој страни плоче „Хороскоп", за коју су сами радили и омот, налази песма „Писмо", дело Јована Грубора, док је насловну хит-нумеру, на текст Ђорђа Балашевића музички уобличио Слободан Миљуш.





ХИТ-СТ

ДЕБИ БУН

(DEBBIE BOONE)

Двадесет једногодишња певачица ДЕБИ БУН својом плочом „Обасјаваш мој живот" (You Light up My Life) постигла је у Сједињеним Америчким Државама огроман успех. Ова њена прва плоча до сада је продата у четири милиона примерака, и то за веома кратко време. Не треба се чудити овако брзом успеху јер се Деби већ годинама „дружи" са музиком. Она је кћерка Пет Буна, нама добро знаног старијег певача, од кога је наследила не



само пријатан глас већ и способност да се изврсно сналази у пословима. Она о томе каже: „Одрасла сам у породици човека који је у животу имао успеха али је и мукотрпно радио. Отац је омогућио и нама, својим кћеркама, да певамо. Нас четири смо као БУН ГЕРЛС (BOONE GIRLS) још 1960. имале наступ у једној забавној телевизијској емисији, а 1971, заједно са татом, отишле смо на турнеју по Јапану. Све то ми је, наравно, помогло да стекнем поверење у себе и своје певачке квалитете. Због тога са оптимизмом гледам на будућност."

БЕЈ СИТИ РОЛЕРС

(BAY CITY ROLLERS)

Често смо били у прилици да слушамо музику коју изводе веома млади чланови групе БЕЈ СИТИ РОЛЕРС. Ова популарна група, која је својевремено гостовала и код нас, решила је да после Европе покуша да освоји и младе у Сједињеним Америчким Државама. Због тога су се сви преселили у Лос Анђелес. После велике турнеје по америчким градовима, продаја њихових плоча се учетворостручила. Можда ће они ускоро постати познати и тражени — а они се томе надају — као, рецимо, Питер Фремптон на чије концерте долази око 100 000 људи. „Ролерси" очекују да ће са новим менаџером који је радио за РОЗЕТА СТОУН (Rosetta Stone) и са њима имао велике успехе, постићи исте резултате у Америци као и у Европи.

ТРАНА





ДИКТАТОРИ (DICTATORS)

Група ДИКТАТОРИ састављена је од шест чланова. Оснивач, шеф и други глас групе је Енди Шерхоф (Andy Sherhoff). Свира оргуље и пише готово све песме. У саставу су још: Дик Манитоба (Dick Manitoba) — певач, Ричи Титер (Richie Teeter) — бубњар, Марк Мендоза — који важи за најљућег басисту поп-сцене, Рос д Бос (Ross the Boss) — соло-гитариста, који је код њих прешао из састава ТОТАЛ КРУД (TOTAL CRUDE) и Топ Тен — ритам-гитара. Сви су из Њујорка и заједно су од 1973. године. Само им је певач дошао прошле године, и то случајно. Он је био техничар групе и једне вечери, приликом пробе, из чистог задовољства им је отпевао једну песму и постао њихов стални члан.

Године 1976. издали су прву ЛП плочу »Manifest Dedtiny« која је постигла запажен успех. Тада их је ангажовао менаџер БЛУ ОИСТЕР КАЛА да као предгрупа крене са њима на турнеју. Млади су их веома добро примили па долази и до турнеје са групама ЈУРАЈА ХИП, КИС итд. После двеста таквих концерата одлучили су да пођу на турнеју као ударна група. Ту своју жељу оствариће маја ове године.

Музика ДИКТАТОРА је најчистији рок. О томе њихов басиста Марк Мендоза каже: „Већ неколико недеља смо у Лондону јер смо у Америци толико слушали о панку да смо желели да га и сами доживимо. Међутим, разочарали смо се. То је шунд у музици и ми нећемо да нас неко назове новим таласом у САД, као што се, на жалост, већ догађало. Ми са тим немамо никакве везе! Ми свирамо обичан, чак најобичнији рок. Не желимо неку огромну популарност, већ само да задовољимо поклонике добре рок-музике. И име ДИКТАТОРИ изабрано је због тога што желимо да диктирамо квалитет у рок-музици."

* НАША КАРИКАТУРА **

ГРУПА »ЗЛАТНИ ПРСТИ« — ЗАЈЕЧАР



ЧИТАОЦИ ЈАВЉАЈУ...

ВЕСТИ ИЗ ШАПЦА



И Шабац је добио своју рок-групу. Зове се МУДРА СОВА а чланови су Александар Савић (оргуље) ,Слободан Јовић (бас-гитара), Драган Петровић (соло-гитара), Владимир Стефановић (бубњеви) и Зоран Милутиновић (вокал).

Иако постоји тек неколико месеци. група МУДРА СОВА имала је већ десетак успешних наступа у Шапцу и околини. Ови млади талентовани музичари сами компонују и снимке њихових песама емитовао је Радио-Београд и Радио-Шабац. Били су и гости на снимању емисије „Вече уз радио" у Пожаревцу.

Ђорђе Поповић
Браће Срнића 22, Шабац
(хонорар 100 дин.)

ВЕСТИ ИЗ САРАЈЕВА

Састав ПАРАДОКС основан је прије осам мјесеци у Сарајеву. Свирамо углавном туђе композиције, али имамо и неколико својих пјесама. Од страних група волимо УФО, ДИП ПАРПЛ, ЈУРАЈУ ХИП, а од наших група СМАК, ДРУГИ НАЧИН, ПАРНИ ВАЉАК. ПОП МАШИНУ ...



Чланове групе сачињавају: Мирсад Тихић (16 год.) — бубњеви, Сенад Куловац (15) — вокал, Хермин Дедић (14) — бас гитара и Сеад Трнка (15) — соло-гитара.

Мирсад Тихић
Хасана Бркића 50
Сарајево
(хонорар 100 дин.)



Када су Тома Патона, менаџера састава, упитали да ли „Ролерси" намеравају да остану у Америци и за извесно време напусте Европу, он је одговорио: „Тачно је да ће се сада „Ролерси" ређе појављивати у Европи, али ми ћемо се зато трудити да снимљени материјал увек пропратимо великом турнејом. Ево ове зиме имамо турнеју која је почела 16. јануара у Хамбургу, затим се наставила у Диселдорфу, Хановеру, Верлину, да би се прекинула за извесно време јер смо снимали нешто за француску телевизију у Паризу. Тамо смо имали и један концерт. Затим се гостовање наставило у Франкфурту, Цириху, Минхену и Бечу. Прве недеље фебруара били смо у Скандинавији да бисмо се одатле вратили у САД. Тамо завршавамо нови ЛП и радимо на снимању 13 телевизијских емисија. За август смо опет планирали турнеју по свету: прво по Северној и Јужној Америци, затим идемо на Хаваје, у Аустралију, Нови Зеланд, у Сингапур, Тајланд, Филипине и Јапан. После тсга ћемо обићи Европу.

Судећи по свему овоме „Ролерси" су заиста решили да их ниједног трена не забораве њихови обожаваоци.

НОВЕ ПЛОЧЕ ПГП



ABBA

»The Name of the Game« је назив сингл-плоче групе ABBA. Ова композиција постигла је велики успех у свету. На другој страни плоче налази се песма »I Wonder«.





БЕТИ ЂОРЂЕВИЋ

Нови сингл популарне певачице Бети Ђорђевић са композицијом „Жалиџемо, жалићемо" тренутно је плоча која се највише продаје. На другој страни овог сингла налази се композиција „Дај ми само мало сунца". Обе нумере компоновао је Александар Корађ.

Берза плоча

Молим читаоце „Политикиног забавника" који посједују сингл „Македонија" групе TIME и ЛП плоче »24 Carat« (DEEP PURPLE), било који албум BAY CITY ROLLERS-а и албуме »Led Zeppelin II« и »Houses of the Holy« (оба од LED ZEPPELIN-а) да ми се јаве ради размјене или продаје.

Ненад Павлица
Трнска 13/ц
41020 Нови Загреб



Желео бих да купим следеће плоче „БИЈЕЛОГ ДУГМЕТА": „Топ", „Главни јунак једне књиге" и „Кад бих био бијело дугме". У обзир долази и размена.

Илија Тулумовић
Лењинова 32
25225 Крушчић


ОБУЦИТЕ СЕКРЕТАРИЦУ МИЦУ
ЗАЛЕПИТЕ МИЦУ НА ТАЊИ КАРТОН ПА ЈЕ ПАЖЉИВО ОПСЕЦИТЕ
ЏЕМПЕР И СУКЊА СА „МАКРАМЕ" ПОЈАСОМ
БЛУЗА ОД ПУПЛИНА
ТАШНА ОД КОЖЕ
ОВО ИСЕЦИТЕ (МЕСТО ЗА ЛИЦЕ)
МАРАМА
ЦВЕТ ЗА КОСУ
СВЕЧАНА ХАЉИНА
ЈАКНА УЗ ФАРМЕРКЕ
ФАРМЕРКЕ СА ЧИЗМАМА

БУДИТЕ ДЕТЕКТИВ...

БОЦА У МОРУ

Ах! Каква срећа! — узвикну инспектор париске полиције Жеди. — Ускоро крећем на одмор!

— Хм !Ја се баш не бих толико радовала унапред — примети његова секретарица Надин. — Сетите се само прошлогодишњег одмора!...

— Сећам се, сећам, Надин!

— Чега се то сећате? — упита инспектор Ледри, који је управо улазио у Жедијеву канцеларију.

— Па... сад ћете чути целу причу — рече Жеди.

Мала морска лука купала се под сунчевим зрацима. Моторни чамац, изнајмљен тога јутра, секао је морске таласе. За управљачем се налазио инспектор Жеди а поред њега у морнарској мајици и кратким панталонама, његов стари пријатељ и шеф инспектор Бурдон.

Жеди изненада смањи гас и чамац се заустави неких десетак метара даље.

— Зашто сте зауставили? — упита га Бурдон.

Ништа не одговарајући, Жеди се нагну преко ивице чамца и из воде извуче једну боцу која је пливала по површини.

— Боца из мора, инспекторе — рече тобож драматичним гласом Жеди. — Можда је нека порука коју су послали бродоломници!...

Међутим, кад су боцу отворили у њој су нашли савијен папир на коме је писало:

„С.О.С. Овде јахта „НАУТИЛУС". Правац: Кан. Мој живот је у опасности. Хоће да ме опљачкају. Радио је у квару. Ово крстарење ће се лоше завршити. Обавестите полицију. Власник: Џемс Флинт.

— Каква је ово шала? — подсмехну се инспектор Бурдон.

— Не бих рекао — одговори Жеди. — Синоћ сам у новинама прочитао чланак о јахти „Наутилус" и његовом власнику Џемсу Флинту, милионеру и колекционару готово свега и свачега: од слика до потписа славних људи.

— Ви верујете да...?

— Никад се не зна. Пошто немамо одређеног циља, пођимо у правцу Кана. Тамо ћемо о свему обавестити месну полицију.

На жалост, стигли су касно. Драма се већ била догодила и брод је био укотвљен на неколико стотина метара од канске обале. Кад су хтели да се укрцају на јахту, покушао је да их спречи неки момак налик на горилу. Жеди га је одгурнуо... и на палуби приметио нечије тело. Изнад њега стајале су нагнуте две особе...

На поду је окрвављена чела лежао Џемс Флинт (Жеди га је препознао по слици коју је видео у новинама). На срећу, био је само у дубокој несвестици.



— Обавестите одмах полицију! — рече Жеди. — Задобио је фрактуру лобање. Ударен је неким чврстим предметом. Хитно је потребан лекар. Сместа крените!

Покретом руке један од двојице путника показа горили да сиђе у машинарницу. Крупни је мало оклевао, а затим га послуша. Путник се затим окрете инспекторима Жедију и Бурдону и рече:

— Не схватам шта се то догодило Флинту, али само вас је провиђење послало. Очајни смо и не знамо шта да радимо. Ја се зовем Херберт Барон и одскора сам Флинтов пријатељ. Исто као и Галијен — и показа руком на другог човека...

— Пол Галијен — представи се овај клањајући се.

Био је то омањи човек који је жмиркао иза огромних наочара.

— Ја... ја сам антиквар — замуца. — Одмор проводим у Мантону, у хотелу „Атлантик". Тамо сам пре неколико дана и срео Флинта.

— И ја сам — прекиде га Барон — одсео у истом хотелу у Мантону. Допали смо се тако, сва тројица, један другоме и јуче нас је Флинт позвао да пођемо на крстарење...

— Шта сте по занимању, Бароне? — интересовао се инспектор Бурдон.

— Тренутно не радим ништа... У фебруару, на зимском одмору, сломио сам, као што видите, руку... Незгодна повреда... и због тога ми је лекар препоручио дужи одмор.

У међувремену је горила уз помоћ једног морнара покренуо мотор јахте. Жеди и Бурдон су веома обазриво подигли Флинтово тело, однели га у кабину и спустили на лежај. Затим Жеди поче поново да испитује путнике на јахти:

— Кад сте открили Флинтово тело?

— Неколико минута пре него што сте ви наишли — одговори Барон. — Зар не, Галијен?

— Да, тако је. Читао сам у кабини кад сам зачуо Баронов крик...

— А шта сте ви радили, Бароне?

— Ја сам шетао палубом с друге стране брода. Флинт је од самог поласка био узнемирен, можда и због тога што се на броду радио одмах покварио... Флинт је, док сам се ја одмарао на сунцу, почео да боји спољну страну једне кабине... вероватно да би смирио нерве... Кад сам се пробудио, између два и три часа, он је лежао на месту на коме сте га и нашли...

Бурдон се обрати тада двојици путника:

— А где је био гор... онај крупни момак... између 2 и 3 часа?

— Алдо? Не знам! Питаћу га! Потражићу га! Само неће вам бити лако јер он је глувонем!...

И док се Барон удаљавао да потражи Алда, дотле је Галијен објашњавао двојици инспектора:

— Алдо није прави морнар... Он се прекјуче налазио на кеју и понудио се да помогне Флинту и овај га је, више из милосрђа него из потребе, примио. То вам је прави несрећник!...

— А морнар који ради у машинарници?

— Ох! Он већ годинама ради за Флинта. Он је ван сваке сумње: управљао је јахтом све време!

Херберт Барон довео је Алда који је само колутао уплашеним очима.

Инспектор Жеди написа на папиру:

— Где сте били између два и три часа?

Лагано невештим рукописом Алдо написа:

„Лежао сам у кревету, болестан. Имао сам напад морске болести. Ја ништа нисам урадио".

— То је истина — умеша се Галијен. — Овај несрећник пати од морске болести откако смо испловили.

— Да ли је Флинт имао у кабини неких драгоцености?

— Ох! Да... Управо синоћ, док нам је Алдо сервирао вечеру, причао нам је о дивном опалу, минијатури из 16. века...

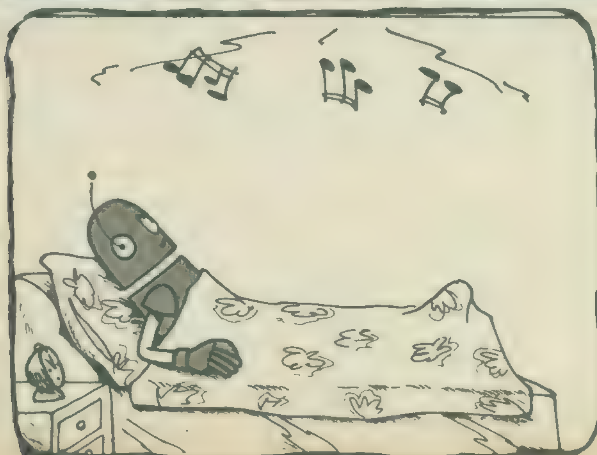
Жеди и Бурдон похиташе у Флинтову кабину. Тамо на столу стајао је, отворен, празан ковчежић за накит.

— Добро! Сад ми је јасно — закључи Жеди. — Флинт је нападнут да би му отели кључ од ковчежића и украли драгоцености! План је унапред био припремљен.

— И мени је јасно ко је кривац!

А вама, драги читаоци? Ако сте пажљиво пратили текст онда вам свакако није промакла чињеница на коју је мислио и инспектор Жеди када је рекао да зна ко је кривац. Ако сте погодили, честитамо! А ако нисте расположени за решавање детективских загонетки погледајте наше решење на страни 35.

ШРАФКО







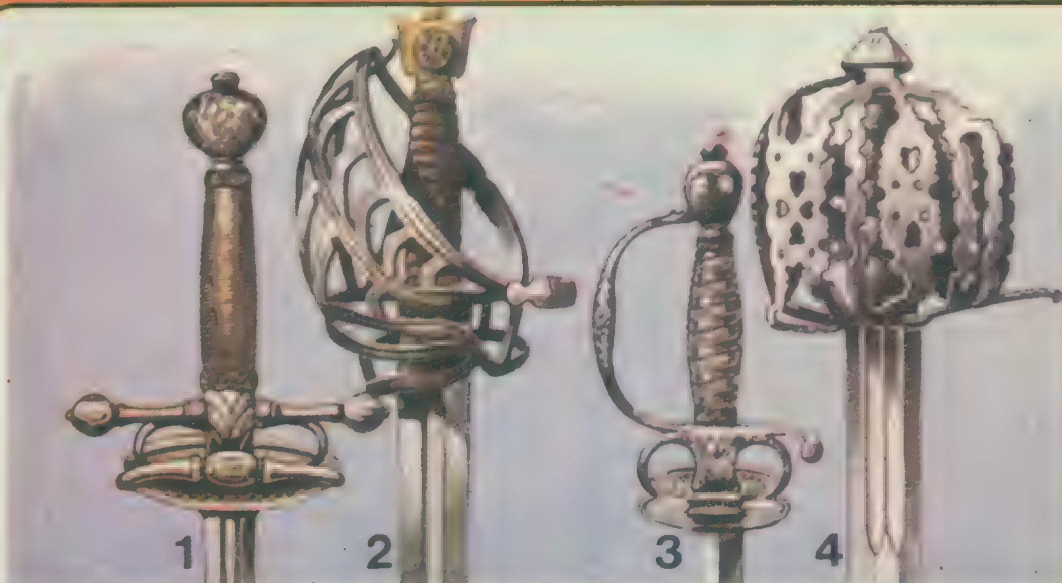
ПРИЧА О МАЧУ

Паду мача допринело је ватрено оружје, „ђавољи проналазак" 14. века и појава сабље која, развивши се од њега, од тога времена почиње све више да га потискује. Крајем 17. века улога мача као оружја постепено ишчезава.

Сабља је оријенталног порекла и разликује се од мача по томе што јој је сечиво криво и наоштрено само с једне стране. За њу су знали још Скити, а почетком 2. века била је основно оружје Дачана. У 7. веку улази у употребу код степских народа источне Европе и централне Азије. Јужни Словени за њу сазнају преко Мађара. У средњем веку она је и главно оружје номадских народа као што су Авари, Арабљани, Турци, Персијанци. На Блиском истоку и централној Азији њени творци дају јој карактеристичан облик полумесеца. Са Истока на Запад преносе је у току крсташких ратова (од 11. — 13. века) и она се отада све више употребљава.

У доба када га је сабља већ увелико потискивала, мач даје и нови изданак — тзв. „мали мач". Овај лак и прав мач троугаоног сечива, због изгледа често упоређиван са дечјом играчком, претварао се у вештим рукама у брзо и убојито оружје.

Мач и сабља и данас су саставни део униформи неких земаља, али је њихово време одавно прошло.



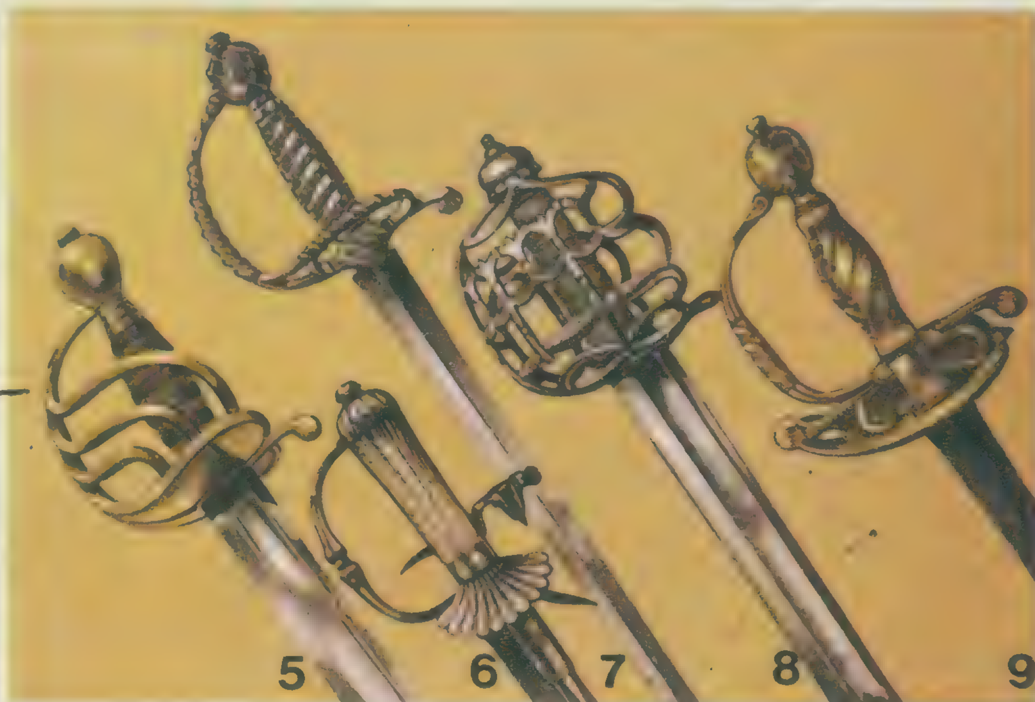
1. Рапир (мач за пробадање) са кратним накрсницама и рупичастим браником, холандски, око 1670. године.
2. »Скјавона«, мач израђен за оружане снаге Венеције, крај 17. века.
3. Рани »мали мач«, енглески, отприлике 1720. година.
4. Шкотска сабља, око 1745. године. Велики број ових сабљи израђен је у току јакобитског устанка.



Војник шкотског брђанског пука, учесник јакобитског устанка из 1745. године. Његов штит израђен је од коже ојачане месинганим копчама. О појасу му виси кратак бодеж, карактеристично оружје Шкотлађана.

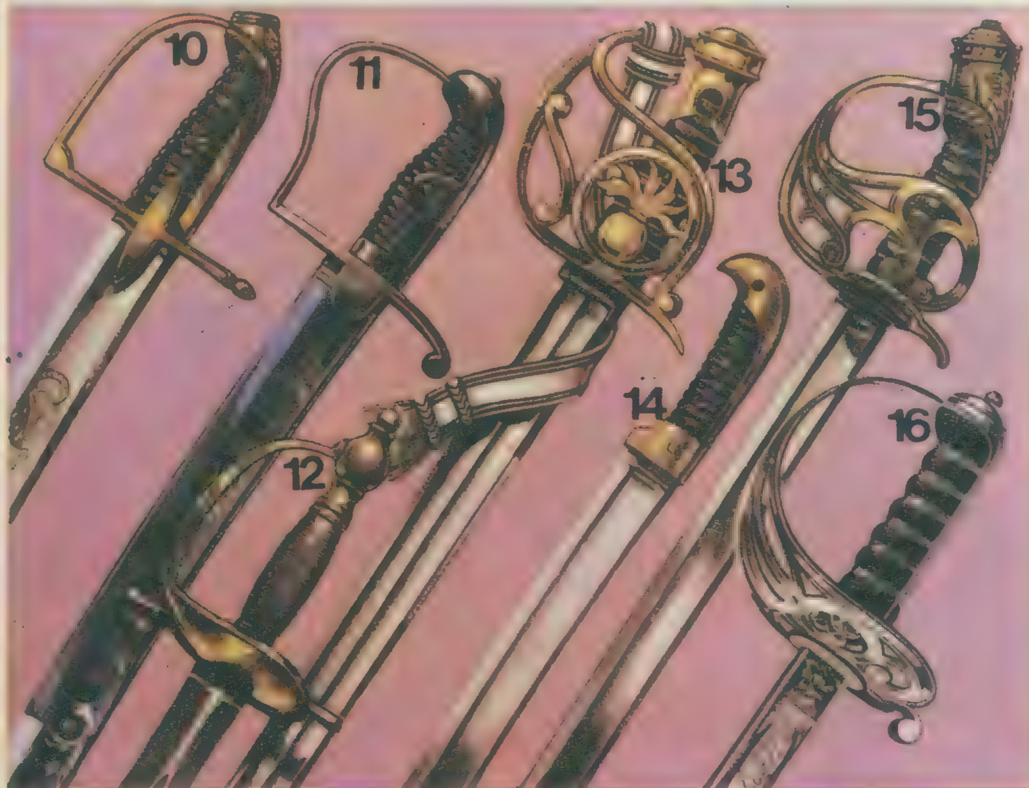


О појасу овог господина из средине века виси »мали мач«. Његово кицошко одело и изглед заваравају — дотерани грађанин вешт је и немилосрдан у баратању својим мачем.



5. Мач енглеских драгона, отприлике 1760. година. Балчак је обложен месингом.
6. Мач — пиштољ за лов. У висини балчака налазила се брава кремењаче.
7. »Мали мач«, део парадне униформе енглеских официра, око 1750. године.
8. Енглеска сабља са дршком од шагринске коже омотана жицом, око 1775. године.
9. Холандски »мали мач«, око 1770. године.

КАКО ЈЕ ИШЧЕЗАО



10. Мађарска сабља, отприлике 1760. година. Употребљавала је пешадија и гренадири до 1811. године.
11. Сабља енглеских драгона.
12. Мач енглеске краљевске коњичке гарде из 1822. године.
13. Мач који је припадао официру Наполеонове гарде, 1808—1814. године.
14. Козачка сабља, отприлике 1851. година.
15. Сабља припадника телесне гарде из 1834. године, Енглеска.
16. Мач који је и данас у употреби код стрељачке бригаде енглеске пешадије.



Оклопник царске француске војске с почетка 19. века.



Донски козак с краја 19. века. Оштрица његове сабље окренута је тако да може, извлачећи је, одмах да зада ударац.



После 1520. године израђивачи мачева почели су да их обележавају. Сваки је имао свој знак (жиг) који се обично утискивао на оштрицу, нешто испод балчака. Најцењенији примерци долазили су из Шпаније, Италије и Немачке: А. Жиг Антонија Пићинина (Милано), 1509—1589. В. Жиг Доминга Оронса (Толедо), крај 16. века. С. Жиг Франциска Руиса (Толедо), отприлике 1617. D. Жиг Томаса Ајале (Толедо), 1566—1620. Е. Жиг Пјетра Каина (Бреша), 1550. F. Нирнберг, Немачка, 16. и 17. век G. Жиг Вејерзберга (Зоунген), 1630. Н. Жиг Јоханеса Вундеса (Солинген), 1560—1620. I. Жиг Фурмиђана (Падова), 1520. J. Жиг »Вук из Пасауа«, 15. век. К. Жиг »Вук из Пасауа«, 14. век. L. Жиг »Вук из Пасауа«, крај 16. века. М. Жиг Светог Римског Царства немачке народности (тако се звало царство које је саски владар Отон I основао у 10. веку, а трајало је све до 1806. године). N. Жиг Петера Мунича (Солинген) 1595—1660. О. Жиг Ортуна Агире (Толедо), 1606. Р. Рани 17. век.

НЕГОСТОЉУБИВА ПЛАНЕТА



ЧУДНА СПОДОБА ЈЕ ИСПУШТАЛА ГЛАСОВЕ КОЈЕ НИ СИМУЛТАНИ МИСАОКОМУНИКАТОРИ НИСУ УСПЕВАЛИ ДА ПРЕВЕДУ.

ЗОРАН ПОПОВИЋ

Док је летелица урањала у мрачну атмосферу треће планете непознатог сунчевог система, Врц Шести је гунђао:

— Никад нисам разумео зашто правила налажу да се свако спуштање на непознате светове мора обавити на ноћној страни! Ваљда зато да што више отежају посао навигатору!

—Не причај, него пази где нас спушташ! — зарежа на њега Рук Трећи.

— Добро, добро, стићи ћемо у једном комаду! Не узбуђуј се! Само, ипак више волим да видим место на коме треба да се сусретнем са домороцима. Ако буду дивљи као они са Ориона...

— Знам, ти би највише волео неке питоме девојке као оне на Фори али не заборави да је ово свет на коме ћемо вероватно наћи расу сличну нашој. Видео си да смо открили изворе енергије који говоре о високо развијеној технологији...

— Не смета ми њихова технологија, напротив, једино ми се не допада што је проценат кисеоника у атмосфери превисок за мој укус! Кад бих бар смео да обучем скафандер...

— Знаш да је то забрањено свуда где постоје услови за безопасно удисање локалне атмосфере!

— Знаш, зато ми се и не свиђа...

Није стигао да каже шта му се то не свиђа, јер га потрес умало не избаци из седишта. Брод поскочи још једном па се умири. Атерирање је било завршено. Врц Шести одахну:

— Добро је, стигли смо!

Устао је из своје столице, протегао се и шумно уздахнувши узео са пулта испред себе малу справицу налик на слушалице, коју пажљиво причврсти на главу. И Рук Трећи учини исто.

Ти мали уређаји за симултано мисаоно превођење били су једино што су понели када су изишли из летелице. Са њима је ишао и Чип Пети, бродски лекар, који је делио Врцово мишљење о атмосфери и све време нешто гунђао.

После пола часа хода преко неке равномерно неравне површине, избише на нешто другачији терен. Била је то нека релативно уска трака равне и чврсте подлоге која се на обе стране губила у недоглед. По таквом терену било је много лакше ходати и они пођоше, насумце изабравши страну. Ускоро приметише неку светлост. Некаква направа стајала је и чудно брујала, из ње су извирала два светла зрака који су донекле осветљавала околину, а поред те справе стајала је некаква сподоба, сагињала се и испуштала гласове које симултани мисаокомуникатори нису успевали да преведу, осим неких неповезаних речи које су вероватно означавале родитеље...



Несрећа за несрећом

Кад човека потерају малери, онда то иде у низу. Прво сам морао да се баш тог дана пресвучем у ново зелено одело које мрзим из дна душе, али се свиђа мојој ташти. И, разуме се, морао да допустим да ми пријатељи плаћају пиће и тако ме утеше што ћу имати ташту на врату, то јест у гостима, следећих десет дана. Затим, негде после осме туре, сетих се да треба да возим до куће, а немам дозволу код себе, а још је и број дозвољених промила био далеко надмашен. Зато сам кренуо споредним, обилазним путем у нади да на њему неће бити саобраћајаца. Тачно, није их било, јер нико паметан и не вози таквим путем, избегавају га чак и трактористи. Све би било лепо да ми није експлодирала гума на колима. У ствари, добро сам и прошао што ми је страдала само гума, могао је и читав ауто да се распадне! Јесте ли некад мењали гуму усред ноћи на пустом путу, а претходно седели у веселом друштву? Ако јесте, онда знате шта хоћу да кажем...

Изиђох псујући и погледах у небо. У таквим приликама обично пада и киша. Овог пута сам имао бар ту срећу да кише није било, нити је ишта наговештавало да ће је бити.

Једва пронађох дизалицу у кршу који сам имао у пртљажнику, извукох резервни точак и латих се посла.

У нормалним приликама није никакав проблем променити точак, али ово није била обична прилика. С дизалицом нешто није било у реду; таман бих мало подигао кола, кад би у њој нешто кврцнуло и морао сам све из почетка. Тако сам ја неколико пута покушавао да подигнем ауто, а он је упорно стално падао. Већ сам био исцрпео сав свој репертоар који сам знао, кад видех да неко долази путем. Три, рекло би се мокра брата, тетурала су ка мени.

— Хеј, другари! — позвах их ја — Хајде да ми помогнете!

— Каква врста помоћи ти је потребна, о, цењени и поштовани незнанче? — упита ме један од њих очито се ругајући.

Погледах попреко тог момка који је свакако ишао са неког маскенбала, прогутах псовку и рекох што сам могао пристојније:

— Цркла ми ова проклета дизалица, па не могу да променим тај вашљиви точак! Него, ако би вас тројица мало подигли и придржали ову крнтију...

Помоћ на друму

Три пајаца, са смртно озбиљним изразима на лицима, приђоше загледаше мало око кола и мрнцајући нешто неразумљиво ухватише за блатобран и сложно подигоше.

Сад више није било тешко променити точак. Посао сам зачас обавио.

Знатно боље расположен, погледах захвално незнанце и понудих им да их заузврат повезем до града. Нису имали ништа против, чак бих рекао да једва дочекаше. Ушли су у ауто и уз пут захваљивали толико љубазно и опширно да опет помислих да се шегаче са мном, али то приписах алкохолу. Деловали су прилично накресано, стално су се безразложно кикотали, а ходали су таман толико стабилно као што би то неки континенталац ишао по палуби брода који је запао у буру.

Стрпах, дакле, те веселе момке у кола и наставих вожњу. У ретровизору сам видео да седе мирно. Једино су гледали радознало шта ја радим и тихо измењивали неке нејасне речи. Вероватно су приметили да сам и ја прилично под гасом, па су се бојали да се уз пут негде не скрхамо. Да бих их умирио, рекох:

— Ништа не брините, ја јес' да сам мало попио, али волан још могу да држим! А осим тога на овом путу немам с ким да се сударим, чак и кад бих хтео! Него, реците где да вас одвезем? Сигурно једва чекате да се негде добро испавате?

— Свеједно нам је где ћемо ићи, желели бисмо само да упознамо неког од ваших важнијих саплеменика, о велепоштовани!...

Пре него што сам стигао да опсујем због овог тона којим ми се обратио, сину ми паклена идеја.

— У реду! — рекох — Срешћеш најважнијег!

У ретровизору сам видео да је задовољан мојим одговором, али и очигледно, зачуђен мојим церењем. Не би му било чудно да је знао какву сам му шалу спремао. Труцкање по рупама још је било најмања од свих непријатности...

Возио сам напрежући се да не заспим. Мада сам био прилично сањив, и под доста јаким утисцима недавне седељке, ипак сам приметио да су моји сапутници мало чудно одевени. Само, та њихова шарена одећа испуњавала ме је неким задовољством, моје зелено одело је према њиховим разнобојним капутићима деловало свечано, да не кажем старомодно. Задовољан том констатацијом почех да звиждућем...

У хору

Врц Шести се промешкољио и тихо рекао Руку:

— Лепо ја кажем да ова атмосфера лоше делује. Видиш да су и до-

мороци због ње еуфорични! Како тек ја не бих био ошамућен!

Чип Пети се сложи климнувши главом, а Рук Трећи, који је седео у средини, заби им лактове у слабине и промрмља:

— Не причајте којешта! Деловање атмосфере није опасно, треба се само мало привићи...

— А зашто се домородац није привикао?

Врц неприметно показа очима на биће које је седело испред њих и бесмислено се церекало вртећи некакав точак који је, вероватно, служио да се смешном возилу одређује правац.

— То ћемо испитати тек касније — одговори Рук — Мене занима нешто друго: јесте ли запазили његово одело? Изгледа да је то нека врста мимикрије, али не природне. Изгледа да они намерно носе одећу боје околине. Изгледа да...

— Изгледа да се приближавамо неком насељу! — прекиде га Чим, — Виде се неке светиљке!

— Сада водите рачуна како се понашате! Пазите да случајно не прекршите неки домородачки табу! — упозори их Рук.

Биће које их је возило одједном поче да испушта неки чудан звук. Пиштав, али не баш сасвим неартикулисан. Њихови комуникатори нису могли ништа да преведу.

Врц се осећао нелагодно, али чинило се да им не прети никаква опасност, па се постепено умирио. Биће је деловало сасвим пријатељски, једино што нису могли да разумеју звуке које је испуштало.

Рук је чак покушао да подражава то шиштање и донекле је у томе и успевао. Рекло би се да се то домороцу допало, па појача глас окренувши се и погледавши Рука са очигледним симпатијама.

Врц и Чип им се придружише трудећи се да га што боље прате. После извесног времена то им пође за руком. Открили су неке закономерности и правилности у испуштању тог звука и сада су сви сложно звиждали улазећи међу неке грађевине правилно поређане...

Моји сапутници нису баш имали сувише слуха, али како ни ја нисам богзна како музикалан, наше звиждање у хору испало је доста подношљиво.

Дочек

Утерах некако ауто кроз прилично узану капију и стадох насред дворишта.

— Испадајте, стигли смо! — рекох и искобељах се из волана.

Излазили су полако, опрезно се огледајући око себе. Као да су знали шта нас чека! А то се одвијало баш онако како сам и претпостављао!

Упалила се светлост изнад улазних врата, моја жена се појави и ништа не говорећи само се подбочи. Одмеравала нас је погледом тореадора који мерка свог бика.

— Аха! — рече она.

— Аха! — рече моја ташта која се појави иза ње.

— Хммм... — рекох ја и увукох главу међу рамена.

Моји другари се узмуваше и један од њих поче:

— О цењени и велепоштовани...

— Куш ти! — прекиде га моја ташта, па се окоми на мене: — Где си покупио те пајаце? Откуд ти ови глуваћи?

Сада и ја приметих да она тројица имају оне апарате за појачање слуха.

— Па, овај...

— Откуд ти ове пијандуре? Мислиш да је мало што си дошао пијан к'о клис, него си ми још довео и те...

— О, цењена и поштована, ми смо из сазвежђа Лабуда...

— „Лабуд"? За ту кафану још ни сам чула! Мора да је скоро отворена...

Истовремено, моја жена пружи руку уназад и прихвати нешто што јој је моја ташта додала. Чим препознадох оклагију, окретох се на петама и заждих из улицу не осврћући се...

Слабо ме је занимало како ће се она тројица провести.

Повратак

Захваљујући доброј физичкој истренираности, изванредном смислу за оријентацију, чак и у мраку, Врц, Рук и Чип успели су да претрче добар комад пута и умакну опасности која се тако изненада надвила над њих. Журили су и нису имали времена да ишта проговоре, али су очигледно имали сличне мисли. У темпу на коме би им позавидео сваки маратонац, приближавали су се месту на коме је била њихова летелица. Повремено су се освртали, али иако је већ било сигурно да их нико не прогони, нису смањивали брзину.

Кад су се најзад дочепали свог брода и ушли унутра, попадали су у седишта и тако остали неко време да поврате дах.

Први се прибрао Врц:

— Идемо одмах одавде! Спремите се за узлетање!

Како нико није имао ништа против, он поче да подешава елементе на командној табли.

Узлетели су баш када се на хоризонту почело да помаља сунце.

Трећа планета је већ почела да ишчезава са екрана када је Рук завршио уписивање извештаја у бродску књигу:

„... утисци о домороцима су прилично непотпуни, али је једино извесно да су несклони посетиоцима из других сазвежђа. Од три испитаника само је један био пријатељски расположен, док су остала два пристала на успостављање контакта, али посредним путем, то јест преко једне справе од чврстог материјала чији је додир веома болан. Осим тога, не желе да чују никакве поздраве ни објашњења, сместа изражавају своје негодовање због присуства страних бића и употребљавају тај дугуљасти, чврсти предмет. Мишљења смо да је планета негостољубива и да је стварање контакта са њеним житељима за сада непожељно и немогућно".

Рук мало застаде, опипа чворугу на глави и дописа:

„... ако су им средства за комуницирање тако непријатна, какво ли им је тек оружје?"

ЈЕДНА АЛИ ВРЕДНА

Потребан је мудар човек да би препознао мудра човека.
(Ксенофон)



укрштене речи

ПОЗНАТЕ ФИЛМСКЕ ГЛУМИЦЕ:

1. Енглеска филмска и позоришна глумица (1913—1967), поред осталих, филмови **Прохујало са вихором, Трамвај звани жеља**... 2. Шведска филмска и позоришна глумица, запажене улоге у филмовима: **За ким звона звоне, Елена и мушкарци**... 3. Француска филмска глумица, интерпретира ликове савремених, сензуалних и профињених жена: **Опасне везе, Moderato cantabile**... 4. Италијанска филмска и позоришна глумица, улоге једноставних жена из народа: **Рим, отворен град, Тетовирана ружа**...



АУТОР: ВЕ-МАК	ВУЛКАН У ИТАЛИЈИ	2	РАШЉАСТО ОРУЂЕ		РЕВОЛУЦИОНАРИ И СЛИКАР МОША	СПРЕДА (СТР.) / ОТВОРЕНОСТ		ГРАД У СР НЕМАЧКОЈ	ЈЕЗЕРО У СЕВЕРНОЈ АМЕРИЦИ
1									
						ПОШТЕНО / ШТАМПАРСКА СЛОВА			
ДРЖАВА У АМЕРИЦИ / БЕСКИМЕЊАЦИ									
ПЕДАНТНОСТ									МУЗИЧКИ ИЗРАЗ ЗА ОДСЕЧНО
			ГРЧКИ БОГ ВЕТРОВА / ГЊИО				„АЈНШТАЈНИЈУМ" / НАХРАЊЕНИ		
ПОТПУНИ, ЦЕЛОКУПНИ	ДУКИН ТОДОР / РИБАРСКИ ТРОЗУБ			УМОКАЦ / БЕОЧУГ				РИМСКИ ГОВОРНИК И ДРЖАВНИК	
ПОВРАТНИК (ГЕОГР.)									
ГРАД У РЕПУБЛИЦИ КОРЕЈИ					ЕТИЧАР / ОСАМЉЕНОСТ				
КОЛА НА ТРИ ТОЧКА									
			ПРВАК / ДРУГА			ДОМАЋА ЖИВОТИЊА	ЕГИПАТ / РИМСКА БОГИЊА СРЏБЕ		
ПЕЧАТ, ШТАМБИЉ	ЛИЧНА ЗАМЕНИЦА / ЖИРАРДО АНИ			ЈАПАНСКИ РЕДИТЕЉ КУРОСАВА / А. М.					
3									АУТООЗНАКА ИТАЛИЈЕ
4									

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: ТИТО СКИПА, изасланик, Тб, Мом, ј, организам, гост, Ница, ој, Ро, нар, басамак, и, мит, Чикаго, ит, шакал, По, ама, ура, Баранин, Н, орати, цић, Расина, ВА

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА", Македонска 29, 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА" Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА" Живорад Стојановић. Уредници: Кринка Виторовић, телефон 324-191/525, Нурџихана Ђозић, телефон 324-483. Технички уредник Владимир Горбунов, телефон 326-620. Секретаријат: телефон 324-191/523. Претплата за нашу земљу: тромесечна 66,00 дин, полугодишња 132,00 дин, годишња 264,00 дин. Претплата за иностранство: тромесечна 132,00 дин, полугодишња 264,00 дин, годишња 528,00 дин. Текући рачун за уплате из земље број 60801-601-822. Годишња претплата у страној валути: Долар 29.—, ДМ 68.—, Ффр. 143.—, СФрс. 73.—, Шкр. 125.—. Девизне уплате слати преко Београдске банке — Београд, на рачун број 60811-620-292-32000-000-00054, са обавезном назнаком за „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК". Поштански фах 124. Телефони: 324-471; централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/II, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез.

ПРИПРАВНИК ПЕЦА

















ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавниче,

ДОЛАЗИ БРУС ЛИ!

Волео бих да сазнам нешто више о краљу борилачке вештине кунг фу Брусу Лију.

Драган Лазић,
Суботица

Да ли је Брус Ли жив или мртав?

Бошко Ћопић,
Братства-јединства 10
24224 Стари Жедник



Поред ових писама, стигло их је још стотине сличних — између осталих, **Весне Михајловић** из Крагујевца, **Луке Боровац**, 74254 Нови Шехер (Пире 1а), **Милутина Ђорђевића** из Београда, (Љубе Шерцера 25), **Душанке Лаловић** из Никшића, Вука Мићуновића 20...

Због тога ће Забавник од следећег броја, у више наставака, објавити причу о Брусу Лију.

УФО И ФИФА

Интересује ме шта значи УФО и ФИФА!

Миленко Рајф,
Л. Митка 64,
Сочина — Тракар

Обе речи су скраћенице на енглеском језику, али означавају две сасвим различите ствари. УФО долази од енглеских речи чије је значење „неидентификовани летећи предмет" и назив је за летеће



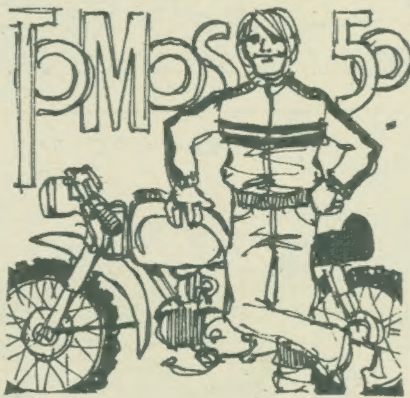
тањире и остале летелице „ванземаљаца". ФИФА је скраћеница за Међународну фудбалску федерацију.

ВИШЕ ОД 10 КОЊСКИХ СНАГА

Као твој стални читалац имам право да и ја нешто питам: какве су техничке карактеристике најјачег такмичарског мотоцикла фабрике „Томос"?

Саво Радивојшић,
Бела Црква

Ваља знати: „Томосови" мотоцикли су одиста брзи, али треба разликовати такмичарске од оних који се могу наћи у продавницама. Први се производи у ограниченој



серији и продају у фабрици само такмичарима под условом да имају запажене спортске резултате. Значи, до њих не може свако доћи. Са другим типом ствар је друкчија. Има их у свакој продавници и могу се купити без проблема. У тој врсти мотоцикла најјачи је **томос крос 50 сениор.** Има једноцилиндрични мотор хлађен ваздухом у заједничком кућишту с мењачем. Компресија 12:1, снага 10,6 коњских снага при 9800 обртаја у минуту.

ТРАЖИМ — ПРОТЕИНЕ!

Имам 16 година и почео сам се бавити атлетском гимнастиком. За тај спорт потребни су ми протеини, али не знам гдје да их набавим?

Ади Мушовић,
Адема Буће 13, Сарајево

Ниси рекао да ли се атлетском гимнастиком бавиш сам, или тренираш у неком клубу под стручним руководством тренера. Преверујем у ово прво, због тога што би ти тренер сигурно објаснио да протеинске препарате за увећање мишићне масе не смеш да узимаш без лекарског рецепта и контроле. Уосталом, зато их и не можеш купити! Али, много је боље да користиш природне протеине, оне који се налазе у одређеним намирницама, пре свега у месу, риби, јајима. Било би најбоље да се обратиш неком спортском клубу у којем се вежба атлетска гимнастика и да од клупског лекара затражиш савет како да се храниш, јер није свеједно колико и када једеш!



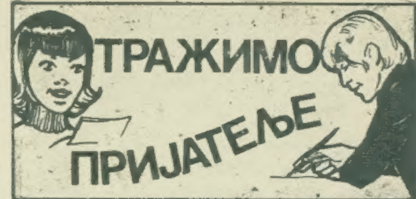
КАКО У МОТОЦИКЛИСТЕ

Да ли у Београду постоји клуб мотоциклиста? Како могу постати његов члан?

Драган Живковић,
Пирот

Постоје два: „Академац" и „Београд". Адреса првог је: Рузвелтова 16, а другог Мачванска 8. Оба клуба делују као ауто-мото друштва. Мотоциклисти клуба „Београд" окупљају се у својим просторијама четвртком у 19 часова.





Сретен Цвијовић, 21000 Нови Сад, Богдана Гарабандина 7/II — 13 година, воли спорт и музику, тренира ногомет и џудо и карате.

Дејана Ђурчић, 72280 Нови Травник, Маршала Тита 24/9 — 13 година, скупља значке, маркице, привеске, салвете...

Драгана Милосављевић, 31230 Ариље, Миросаљци 2/2 — 13 година, воли забавну музику и навија за „Црвену звезду".

Јасна Хоџамујић, 71000 Сарајево, Лењинова 53 — 14 година, воли спорт и музику.

Весна Ивановић, 35240 Свилајнац, Основна школа „Ј. Ј. Змај" — 15 година, воли све што воле млади.

Сузана Ћосић, 38212 Обилић, Колонија комбината 5 — 13 година, жели познанство са неком девојчицом из Совјетског Савеза.

Никола Павловски, 91300 Куманово, Божидара Мицковића 5 — 13 година, воли забавну музику и спорт.

Зоран Грујић, 21480 Србобран, Васе Чарапића 3/I — 13 година, навија за „Хајдук".

Весна Стајић, 38229 Резала Брњак — 10 година, скупља салвете и значке.

БУДИТЕ ДЕТЕКТИВ

решење загонетке:

БОЦА У МОРУ



Кривац је АЛДО. Ако је заиста био глувонем, као што је тврдио, он не би патио од морске болести јер као што је познато, глувонеме особе од ње никад не пате. Он се само претварао да је глувонем и добро је чуо шта је Флинт причао за време вечере.


Walt Disney
МИКИ


ПОЗВАЋУ МИНИ ДА ПОЂЕ СА МНОМ НА ПАРТИЈУ ГОЛФА!


РАЗЛОГ ЈЕ ЈЕДНОСТАВАН И ЈАСАН...


...НАЉУТИЛА БИ СЕ КАД ТО НЕ БИХ УЧИНИО!


МИНИ ИМА ЛАРИНГИТИС!
СТВАРНО?
МИНИ


МИНИ! УЗИМАЈ ШТАПОВЕ ПА ДА ПОЂЕМО!


ОВАКВА ПРИЛИКА У ЖИВОТУ МИ СЕ ВИШЕ НЕЋЕ УКАЗАТИ!


БАР НЕЋЕШ МОЋИ ДА ГОВОРИШ ДОК БУДЕМ УДАРАО ЛОПТИЦУ!


ДАНАС МИ ЈЕ УСПЕХ ЗАГАРАНТОВАН!
1
9-18




ААА-ПЋИХА!


ПА ТИ МИ, БЕЛКА, НЕ РЕЧЕ ДА МИНИ ИМА И КИЈАВИЦУ!